

ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ

ບັນດາຫລັກການ ແລະ ການປະຕິບັດ ຢູ່ໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້

ເນທານ ເບເດນອກ

ສະຖາບັນຊັບພະຍາກອນໂລກ

ສາລະບານ

ຄຳປາຣົບ	14
ຈາກຜູ້ພາສາແປ	17
I. ບົດນຳ	1
II. ພາບລວມຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂ້າມຊາຍແດນ.	2
ສະພາບການພົວພັນ ຂອງ ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ -- ຕອນລຸ່ມ ຕໍ່ກັບບັນດາແມ່ນ້ຳລະຫວ່າງປະເທດ.	2
ການຄ້າທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ຜິດກົດໝາຍຢູ່ໃນຂົງເຂດ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.	3
ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງພາກພື້ນ.	4
III. ທ່າວ່າງ ແລະ ຜູ້ມີບົດບາດ ໃນພາກພື້ນອາຊີຕາ ເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້	5
ການຮ່ວມມືທາງດ້ານການເມືອງ: ສະຖານະສະເພາະຂອງ ASEAN	6
ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ: ແຮງພັດທະນາຂອງ ອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ.	6
ຮ່ວມສິ່ງແວດລ້ອມອັນດຽວກັນ: ການພັດທະນາ ແລະ ການອະນຸລັກ.	7
ສະຖາບັນຫລາຍລະດັບຂັ້ນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງພາກພື້ນ.	8
IV. ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ ສຳລັບການຮ່ວມ ມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.	9
ພາລະບົດບາດ ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຄວາມພຽງພໍດ້ານຄວາມສາມາດ.	9
ຫລັກການກ່ຽວກັບການເປັນອົງປະກອບ/ສາຂາ: ອຳນາດການປົກຄອງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າສຸດທີ່ເໝາະສົມ.	10
ການເປັນຕົວແທນເຕັມຂອງອົງກອນລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	11
ການເຊື່ອມເອົາບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ເຂົ້າຢູ່ໃນການສ້າງແຜນພັດທະນາ.	13
V. ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນພາກປະຕິບັດ.	15
ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.	15
ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ.	17
ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງ ກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ຕໍ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.	20
VI. ການເສີມຂະຫຍາຍ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງ ແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ.	22
ການເສີມຂະຫຍາຍໂຄງຮ່າງສະຖາບັນຕ່າງໆເພື່ອການຮ່ວມມື.	23
ການເສີມຂະຫຍາຍ ການປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ.	24

ຄຳຢາຍໃບ

ບົດວິພາກສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃນການຈັດພິມຄັ້ງນີ້ ແນ່ນອນໄດ້ມາ ໂດຍກົງ ຫລື ດ້ວຍແຮງພັກດັນຈາກໂຄງການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ກິດຈະ ກຳສິນທະນາຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມພາກພື້ນ ແມ່ນ້ຳຂອງ (MREG). ກ່ອນອື່ນໝົດ, ຜູ້ຂຽນຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຕໍ່ ທຸກໆທ່ານຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ MREG ສຳລັບການຈັດກອງປະຊຸມສິນທະ ນາທີ່ມີເນື້ອໃນສ້າງສັນຂຶ້ນເພື່ອການແລກປ່ຽນຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ແລະ ບົດຮຽນຕ່າງໆ.

ຜູ້ຂຽນຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຕໍ່ Frances Seymour, ອຳນວຍການ ແຜນງານສະຖາບັນ ແລະການບໍລິຫານ ຂອງສະຖາບັນຊັບພະຍາກອນ ໂລກ (WRI), ສຳລັບການແນະນຳ ທີ່ເຂົ້າໃຈເລິກເຊິ່ງ ແລະ ການຊ່ວຍ ເຫລືອດ້ານທັກສະ ໃນການສ້າງບົດລາຍງານສະບັບນີ້. Mairi Dupar, ຜູ້ ບໍລິຫານຮ່ວມໂຄງການຂອງ Resources Policy Support Initiative (REPSI) ໄດ້ເປັນຜູ້ຮ່ວມງານທີ່ມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ແລະ ສ້າງສັນໃນ ທຸກໆຄວາມພະຍາຍາມຂອງ REPSI ພວກເຮົາ ແລະ ລາວໄດ້ສະໜອງຄຳ ຄິດຄຳເຫັນ ທີ່ມີຄວາມໝາຍໃນຫລາຍຈຸດສຳຄັນໃນການຂຽນຄັ້ງນີ້. ຂໍນຳ ສິ່ງຄວາມຂອບໃຈເຖິງ Fritz Kahrl, ທີ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫລືອໃນການ ຮຽບຮຽງຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ ແລະ ມີຄວາມຄິດເຫັນອັນວ່ອງໄວສຳລັບ ການຄົ້ນຄວ້າ. ທ່ານ ວັດທະນາ ຈະຕຸຣະສິຫາ ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ຈາກຫ້ອງການ REPSI ທີ່ຊຽງໃໝ່, ແລະ ໄດ້ເປັນຜູ້ສຳຄັນໃນການຄຸ້ມ ຄອງສາຍສຳພັນ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆທີ່ປະກອບເຂົ້າໃນກິດຈະກຳ ຕ່າງໆ ຂອງ REPSI. ຂໍຂອບໃຈຕໍ່ Johnathan Kool ສຳລັບການ ກະກຽມແຜນທີ່ຕ່າງໆ.

ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຮັບຜົນດີຈາກການໃຫ້ຄຳຄິດຄຳເຫັນຄືນຈາກ ຫລາຍບຸກຄົນ. ຜູ້ຮ່ວມວຽກງານຂອງ WRI ເຊັ່ນ: John Coyle, Peter Veit, Elena Petkova, Dan Tunstall, Jay Macallister, ແລະ Elsa Chang, ໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນອັນມີຄຸນຄ່າຕໍ່ກັບຮ່າງລາຍງານເບື້ອງຕົ້ນ. David Thomas, Zuo Ting, and Jamaree Chiengthong ກໍໄດ້ ສະໜອງຄວາມຄິດເຫັນອັນມີຄຸນຄ່າ ຕໍ່ຮ່າງບົດລາຍງານເບື້ອງຕົ້ນເຊັ່ນດຽວ ກັນ. ຜູ້ໃຫ້ການທົບທວນຄືນຕໍ່ກັບຮ່າງລາຍງານສະບັບສຸດທ້າຍຈາກພາຍ ນອກ, ລວມມີ Somrudee Nicro, Li Qin, Magnus Torrel, Mans Nilsson, John Dore, Satoru Matsumoto, and Tamaki Ohashi. ຜູ້ ທົບທວນຄືນທຸກໆຄົນໄດ້ໃຫ້ບົດຮຽນ ແລະ ຄວາມສຳນຶກສຳນານຂອງເຂົາ ເຈົ້າ ເພື່ອປັບປຸງໂຄງຮ່າງ, ຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ການວິເຄາະຢ່າງລະອຽດ ຄົບຖ້ວນຂອງບົດລາຍງານ.

ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ສຶກອັນມີຄຸນຄ່າຕໍ່ພະນັກງານທຸກໆຄົນຂອງ ຫ້ອງການ ICRAF ຊຽງໃໝ່ ສຳລັບການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫລືອໃນການຮັບ ຕ້ອນຫ້ອງການຂອງໂຄງການ REPSI ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຕະ ຫລອດຂະບວນການຂອງ MREG.

REPSI ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງ ສຳລັບການສະໜັບສະໜູນ ທາງດ້ານການເງິນໂດຍ ອີງການເດີນຄຳເພື່ອການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານການພັດ ທະນາ (Danish Agency for Development Assistant), ອີງການ ການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາສາກົນຂອງສະວິດເດັນ (SDC), ກະຊວງ ການຕ່າງປະເທດຂອງ ໂຮນລັງ, ອີງການເພື່ອການພັດທະນາສາກົນຂອງ ສະຫະລັດອາເມຣິກາ ແລະ ມູນນິທີ່ຂອງ Rockefeller.

ຈາກຜູ້ພາສາແປ

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຂອບໃຈ WFLR ທີ່ໄດ້ໃຫ້ໂອກາດໃນການແປເອກະສານຄັ້ງນີ້. ເອກະສານສະບັບນີ້ໄດ້ເນັ້ນເຖິງບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກໍຍັງເປັນການປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ວຽກງານການພັດທະນາ ແລະ ເສື່ອ ຊອກຫາວິທີທາງອັນແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງ ຂອງພາກພື້ນ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້. ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບປະເດັນຂ້າມຊາຍແດນນີ້ ອາດຈະຖືໄດ້ວ່າຍິ່ງເປັນຂົງເຂດອັນໃໝ່ໃນວົງການ ຂອງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດ ລ້ອມ, ດັ່ງນັ້ນມັນຈຶ່ງມີຫຼາຍໆຄຳສັບທີ່ຍິ່ງໃໝ່ ຊຶ່ງໃນພາສາລາວເຮົາເອງກໍຍັງບໍ່ທັນມີຫຼືຄົບຖ້ວນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຍາກໃນການແປ ແລະ ອະທິບາຍ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເນື້ອໃນໃຈຄວາມດັ່ງເດີມໃນພາສາອັງກິດ. ເຊັ່ນຄຳວ່າ: “Accountability” ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ແປວ່າ “ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງ”, ຊຶ່ງຖ້າຈະໃຫ້ເລິກເຊິ່ງກ່ວານີ້ ມັນໝາຍຄວາມວ່າແຕ່ລະອົງກອນການພັດທະນາ ຄວນມີຄວາມສາມາດໃນການຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການປະຕິບັດວຽກງານ ຫຼື ການຕັດສິນບັນຫາໃດນຶ່ງຂອງຕົນ ໃຫ້ແກ່ສັງຄົມຢ່າງມີເຫດຜົນ ອັນສາມາດເຮັດໃຫ້ສັງຄົມໜັ້ນໃຈໄດ້ວ່າ ຜົນກະທົບຕ່າງໆໃນດ້ານລົບ ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຈາກການພັດທະນາ ຫຼື ການປະຕິບັດງານໃດນຶ່ງ ຈະໄດ້ຮັບແກ້ໄຂຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ຮັບປະກັນ.

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຄຳວ່າ “ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ” ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ການບໍລິຫານດັ່ງກ່າວ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະເວົ້າເຖິງແຕ່ບັນຫາພາຍໃນປະເທດເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ ຍັງຕ້ອງໄດ້ຄຳໜຶ່ງເຖິງບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ອາດຈະຂະໜາຍອອກໄປຫາປະເທດທີ່ອ້ອມຂ້າງໄດ້, ແລະ ບັນຫານັ້ນກໍກາຍເປັນບັນຫາ ຮ່ວມກັນຂອງທັງສອງ ຫຼື ຫຼາຍກ່ວາສອງປະເທດ.

ຂ້າພະເຈົ້າຄິດວ່າ ມັນຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາວິທີແກ້ໄຂ ລວມທັງຄຳສັບວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ແນວຄວາມຄິດອັນນຶ່ງອັນດຽວ ທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ໜັດຫຼາປະເທດໃນພາກພື້ນ ເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ ແລະ ນັ້ນກໍຈະຊ່ວຍໃຫ້ແກ່ວຽກງານການພັດທະນາ, ການຮ່ວມວຽກງານ ແລະ ການປະສານງານໃນຂົງເຂດບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ກ້າວສູ່ການພັດທະນາແບບຮອບດ້ານຫຼາຍຍິ່ງຂຶ້ນ. ຫ້ວງເປັນຢ່າງຍິ່ງວ່າ ເອກະສານສະບັບນີ້ ຄົງຈະສ້າງປະໂຫຽດບໍ່ຫຼາຍກໍ່ໜ້ອຍໃຫ້ແກ່ທ່ານຜູ້ອ່ານ ເພື່ອນຳໄປປະກອບເຂົ້າໃນວຽກງານການພັດທະນາ ແລະ ຊີວິດປະຈຳວັນ.

ຂໍຂອບໃຈ

ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ

ບັນດາຫລັກການ ແລະ ການປະຕິບັດຢູ່ໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້

I. ບົດນຳ

ໃນວັນທີ 4 ມີນາ 2000 ລະດັບນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳ ເຊຊານ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງກະທັນຫັນ ອັນເປັນສາຍເຫດ ໃຫ້ມີການສູນເສຍຊີວິດ ແລະ ການຕໍາລົງຊີວິດຂອງຊາວປະມົງ ແລະ ຊາວກະສິກອນຢູ່ແຂວງຮັດຕະນາກີຣີ ຂອງ ກຳປູເຈຍ ເສຍຫາຍ. ນ້ຳທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດຄິດໄວ້ກ່ອນ ແມ່ນເປັນຜົນມາຈາກການປ່ອຍນ້ຳຈາກເຂື່ອນນ້ຳຕີກຢາລີ, ເຂື່ອນທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດຢູ່ໃນລະບົບແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ຕີນແມ່ນ້ຳຢູ່ໃນ ຫວຽດນາມ. ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານຂອງ ກຳປູເຈຍ (NGOs) ແລະ ຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ແຈ້ງຂ່າວລາຍລະອຽດຂອງການເສຍຫາຍ ແລະ ໄດ້ຊ່ວຍພັກດັນໃຫ້ ສາທາລະນະ ລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ ໃຫ້ຄຳນຶງເຖິງສິ່ງຕ່າງໆທີ່ພົວພັນກັບເຫດການຂ້າມຊາຍແດນດັ່ງກ່າວນີ້. ຢູ່ໃນລະຫວ່າງເຫດການ, ການນຳສິ່ງຂ້າມຊາຍແດນສາມາດຮ່ວມກັນກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ແມ່ນມີທ້ອນທີ່ສຸດ, ນອກຈາກນັ້ນ ບໍ່ມີການສື່ສານລະຫວ່າງເຈົ້າໜ້າທີ່ແຂວງ ຂອງທັງສອງຝ່າຍຕາມຊາຍແດນ. ລັດຖະບານຂອງຫວຽດນາມ ໄດ້ສົ່ງຄຳຂໍໂທດ ແລະ ຮັບປະກັນຕໍ່ລັດຖະບານຂອງກຳປູເຈຍວ່າ ຈະບໍ່ໃຫ້ເຫດການໆບໍ່ແຈ້ງຂ່າວ ກ່ຽວກັບການລະບາຍນ້ຳອອກ ເກີດຂຶ້ນອີກ (Chapman, 2000).

ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານກຳປູເຈຍ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໄປຍັງຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (MRC) ເພື່ອໃຫ້ສືບສວນຫາຂໍ້ແທ້ຈິງຂອງສາຍເຫດ. ການກວດສອບຕາມພາຍຫລັງໄດ້ຕັ້ງຄວາມສົນໃຈໄປຍັງສິ່ງທີ່ຜິດພາດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນເມື່ອຫລາຍປີກ່ອນໃນໄລຍະຂະບວນການວາງແຜນໂຄງການເຍື່ອງຕີນ. ໂດຍສະເພາະ, ການວາງແຜນງານສຳລັບນ້ຳສ້າງເຂື່ອນ ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາບັນຫາຜົນກະທົບ ທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິ່ງຄົນຢູ່ໃນລັດຕະນະກີຣີຢ່າງຟຽງພໍ. ເປັນທີ່ຮູ້ວ່າ ມີຫລາຍໆແຜນການສ້າງເຂື່ອນອື່ນໆຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳເຊຊານ ທີ່ກຳລັງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB), NGOs ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສາກົນຢູ່ໃນກຳປູເຈຍ ຈຶ່ງໄດ້ກົດດັນໃຫ້ທະນາຄານ ປະເມີນຜົນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຕີນຄົນໃໝ່ (Öjendal et al, 2000). ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ສຸຍຊ ຈຶ່ງໄດ້ໂຈະແຜນການຕ່າງໆຂອງໂຄງການຈົນກ່ວາ ວ່າ ການສຶກສາອັນເໝາະສົມຟຽງພໍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິ່ງຄົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈະດຳເນີນໂດຍສຳເລັດ.

ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນເຖິງຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ ທີ່ນອກເໜືອຈາກເຂດຊາຍແດນຂອງແຕ່ລະປະເທດສະເພາະໃດນຶ່ງ. ແລະຜ່ອນນັ້ນກໍໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນ ໃນການສ້າງຈັດຕັ້ງໂຄງຮ່າງ ການບໍລິຫານທີ່ໄດ້ອອກແບບ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ ແລະ ເປັນທີ່ຍອມຮັບໃນ

ສັງຄົມ ຊຶ່ງປະຕິບັດງານຢູ່ໃນຫລາຍລະດັບ. ໃນດ້ານນຶ່ງ, ອົງກອນລັດຕ່າງໆຍືນຍົງໃນຕຳແໜ່ງເປັນສູນກາງ ພາຍໃນເກືອບໝົດທຸກຂະບວນຂອງການ ການຕັດສິນບັນຫາ ຢູ່ໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບທຸກໆການແກ້ໄຂບັນຫາໃນຂົງເຂດສິ່ງແວດລ້ອມໃນໄລຍະຍາວ. ແຕ່ໃນອີກດ້ານນຶ່ງ, ບົດບາດຂອງສະຖາບັນພາກພື້ນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອສະຖາບັນຕ່າງໆໄດ້ເລີ່ມສະໜອງວິທີການທີ່ມີປະສິດທິພາບ ສຳລັບການຮ່ວມມື ແລະ ຮ່ວມປະຕິບັດງານ ລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ.

ເຫດການນ້ຳຕີກຢາລີ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໂຄງຮ່າງ ຂອງການບໍລິຫານພາກພື້ນ ແລະ ການປະຕິບັດງານ ຢູ່ໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງຟຽງພໍ ເພື່ອພິຈາລະນາບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂ້າມຊາຍແດນໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ຕົວຢ່າງ, ການຂາດວິທີທາງສຳລັບການສື່ສານໂດຍກົງລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ໃນທຸກໆລະດັບ— ຊຶ່ງໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້, ແມ່ນລະຫວ່າງ ແລະ ພາຍໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ອົງກອນລັດລະດັບເຂດແຂວງ (Sub-nation) ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ— ນີ້ແມ່ນສ່ວນນຶ່ງຂອງບັນຫາໃຫຍ່ ໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສໃນການຕັດສິນບັນຫາ. ຄວາມຍືກຜ່ອງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ເຂົ້າໃນແຜນການສ້າງເຂື່ອນ ຢູ່ໃນກຳປູເຈຍ ເປັນຕົວຢ່າງນຶ່ງທີ່ສະແດງເຖິງ ການຂາດຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ຕໍ່ສິ່ງທີ່ພົວພັນກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາຂ້າມຊາຍແດນ ອັນສົ່ງຜົນຕໍ່ຄວາມຍືນຍົງຂອງໂຄງການ. ຄວາມເປັນມາຂອງເຂື່ອນນ້ຳຕີກຢາລີ ແມ່ນສະລັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນໄດ້ມີການປ່ຽນແປງມາຕັ້ງແຕ່ແຜນຕ່າງໆໄດ້ຖືກຮ່າງຂຶ້ນແລ້ວ. ຈຸດປະສົງຂອງບົດລາຍງານນີ້ບໍ່ແມ່ນເພື່ອກວດສອບລາຍລະອຽດຕ່າງໆ ຂອງເຫດການສະເພາະນີ້ ແຕ່ເພື່ອຄຳນຶງພິຈາລະນາເຖິງປະເດັນຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ. ບົດລາຍງານນີ້ ຍັງໄດ້ເນັ້ນເຖິງ ແລະ ຊອກຫາສິ່ງກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ສຳລັບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ (MSEA). ຄວາມຈິງແລ້ວ, ລັກສະນະຂອງການບໍ່ສຳເລັດຜົນ ໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນແບບນີ້ ອາດມີການພົວພັນອັນສຳຄັນຕໍ່ປະສິດທິຜົນ ຂອງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຕໍ່ຄວາມຈຳເປັນດ້ານການພັດທະນາໃນຊາດ ແລະ ຄວາມສົມດູນສະເໝີພາບ ຂອງຜົນໄດ້ຮັບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ບົດວິເຄາະນີ້ ໄດ້ຖອດຖອນອອກມາຈາກ ການພັດທະນາຕ່າງໆ ທີ່ຜ່ານມາຫວ່າງບໍດີນຢູ່ໃນ MSEA— ຊຶ່ງລວມມີ ກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ມຽນມາ, ໄທ, ຫວຽດນາມ ແລະ ແຂວງຢູນນານ ຂອງ ສປປ ຈີນ— ແລະ ຈາກບົດຮຽນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນທີ່ວິໄລກາ ເພື່ອກວດສອບເບິ່ງວ່າ ການປະຕິບັດການບໍລິຫານທີ່ໄດ້ປັບປຸງແລ້ວ ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນບັນຫາທ້າທາຍດ້ານ

ສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຂອງພາກພື້ນໄດ້ຄືແນວໃດ. ບົດວິເຄາະໄດ້ສູນ ໃສ່ບົດບາດຂອງສາມສະຖາບັນພາກພື້ນຄື: ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ຄະ ນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ ແລະ ສະມາຄົມອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງ ໃຕ້ (ASEAN) ເພື່ອເນັ້ນເຖິງບັນຫາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ :

- | ແມ່ນຫຍັງຄືສິ່ງກົດດັນທີ່ສຸດ ຕໍ່ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂ້າມຊາຍແດນ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ MSEA?
- | ແມ່ນຫຍັງຄືແຮງພັກດັນພາວະວິໄສ ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສະຖາ ບັນພາກພື້ນຕ່າງໆມີການໄດ້ຕອບຄືແນວໃດ?
- | ອັນໃດຄືຊ່ອງຫວ່າງ ຢູ່ໃນໂຄງຮ່າງສະຖາບັນ ແລະ ການ ປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໃນປະຈຸບັນ?
- | ວິທີການ ແລະ ທາງເລືອກອັນໃດທີ່ໃຫ້ຄວາມຫວັງ, ສາມາດ ຊຸກຍູ້ເສີມຂະຫຍາຍ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນ?

ມີຫລາຍໆນິຍາມ ກ່ຽວກັບພາກພື້ນ/ຂົງເຂດ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້, ຊຶ່ງລວມມີ: ພາກພື້ນຊາຍແດນທີ່ຖືກກຳນົດທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ ໂດຍ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ; ຂົງເຂດການພັດທະນາດ້ານການລົງທຶນ ແລະ ການຄ້າ ຊຶ່ງກວມເອົາບັນດາຊາດຕ່າງໆ ຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແລະ ແຂວງຢູນານຂອງຈີນ; ແລະ ກຸ່ມການເມືອງໜຶ່ງ ທີ່ບັນດາຊາດຂອງອາຊີ ຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂຄງຮ່າງໃຫຍ່ສະຖາບັນແຫ່ງ ພາກພື້ນ (ແຜນທີ່ 1). ການຄົ້ນຄ້ວາສຶກສາດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາທັດ ສະນະເນື້ອໃນຂອງ “ພາກພື້ນ” ທີ່ກວມລວມເອົາຂອບເຂດສະຖານທີ່ອັນ ກວ້າງຂວາງຂອງສະຖາບັນ ທີ່ມີນະໂຍບາຍກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ກວດກາສຶກສາກ່ຽວກັບບົດບາດ ການພົວພັນ ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງນິຍາມຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນຢ່າງ ລະອຽດຊັດເຈນ. ການວິເຄາະແມ່ນເນັ້ນເຖິງສະພາບຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມທີ່ ຂ້າມຊາຍແດນດ້ວຍທຳມະຊາດໂດຍກົງ ຫລາຍກວ່າບັນຫາທ້າ ທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຮ່ວມກັນຢູ່ໃນພາກພື້ນ.

ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸສິນຕໍ່ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ໂດຍໃຫ້ມີ ສິນສຳເລັດຫລາຍຂຶ້ນ, ບັນດາສະຖາບັນຕ່າງໆໃນພາກພື້ນຈະຕ້ອງໄດ້ກັນ ຕອງໂຄງສ້າງ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືທີ່ມີປະສິດ ຕິພາບ. ບົດລາຍງານນີ້ ອ້າງເຫດຜົນໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂຄງຮ່າງສະຖາບັນທີ່ໄດ້ ຮັບການປັບປຸງ ທີ່ສາມາດຈັດການກັບຜົນປະໂຫຍດຄວາມສົນໃຈຫລາຍ ດ້ານ ແລະ ການພົວພັນອັນຊັບຊ້ອນຂອງ ນະນຸດ-ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ດີກວ່າ, ພ້ອມກັບການປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ໄດ້ຖືກກັ່ນຕອງແລ້ວ ເພື່ອເສີມຂະ ຫຍາຍຄວາມກວ້າງຂວາງ ແລະ ເລິກເຊິ່ງຂອງການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ, ແມ່ນຈະສະໜັບສະໜູນໃຫ້ໝາກຜົນທີ່ໄດ້ຮັບດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ສົມດູນຂຶ້ນກວ່າເດີມ.

II. ພາບລວມຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂ້າມຊາຍແດນ.

ບັນຫາທ້າທາຍ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນວ່າ: ການບັນລຸສິນສຳເລັດໃນ ການຈັດສັນນ້ຳຢ່າງມີປະສິດຕິພາບ, ການຄົນສະພາບຄວາມໝັ້ນຄົງ ໃຫ້ ແກ່ສະຖານທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຊະນິດພັນຕ່າງໆ, ການຢຸດຢັ້ງການປ່ຽນ ແປງປ່າໄມ້, ແລະ ການປ້ອງກັນມົນລະພິດທາງອາກາດ, ແມ່ນປະເດັນ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ສຳຄັນ, ແຕ່ບັນຫາທ້າທາຍນັ້ນຍັງລະເລີຍ ບັນຫາຊາຍແດນລະ ຫວ່າງຊາດເຊັ່ນກັນ. ຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ມີສ່ວນຕ້ອງກັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ນັ້ນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເປັນຂົງເຂດໜຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີທີ່ສຸດໄປດ້ວຍສິ່ງ ແວດລ້ອມຢູ່ໃນໂລກ ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ປະເທດດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີ ສ່ວນຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງລະບົບນິເວດວິທະຍາຂ້າມ ຊາຍແດນ (MRC, 1997b). ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ນັກຈະຂະຫຍາຍ ຊາຍແດນແຫ່ງຊາດກວ້າງອອກ ແລະ ສ້າງສາຍພົວພັນສາກົນດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຂຶ້ນ (WRI, 2000). ຄວາມສົນໃຈຕ່າງໆ ຕໍ່ການພັດທະນາລະ ດັບຊາດຫລາຍສິ່ງຫລາຍຢ່າງ ໄດ້ສ້າງສະພາບເງື່ອນໄຂ ທີ່ອາດມີການ ແຂ່ງຂັນຍາດແຍ່ງຊັບພະຍາກອນຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນເພີ່ມຂຶ້ນ ຄຽງຄູ່ກັນ ນັ້ນການພັດທະນາດ້ານເສດຖະກິດ ກໍ່ດຳເນີນຕໍ່ໄປເລື້ອຍໆ (REPSI and YIG, 2001; Ratner, 2000). ຄວາມທຸກຈົນຢູ່ໃນຂຸນຊົນຊາວຊົນນະ ບົດ ໄດ້ນຳພາໄປສູ່ການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ທີ່ ດິນ ແລະ ນ້ຳ ຫລາຍເກີນຄວນ, ຜ່ອນກັນນັ້ນກໍ່ເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຂະຫຍາຍກວ້າງໄກອອກຈາກຊຸມຊົນນັ້ນ. ກິດຈະກຳການພັດ ທະນາຂະໜາດໃຫຍ່ຕ່າງໆ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນທີ່ຜິດກົດໝາຍ ຍັງນາບຊູ່ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກພື້ນນຳອີກດ້ວຍ.

ພາກນີ້ນຳສະເໜີຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບສາມແຈ່ມ ຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດ MSEA ຄື: ການຄຸ້ມຄອງບັນດາ ແມ່ນ້ຳລະຫວ່າງຊາດ/ສາກົນ ແລະ ອ່າງໂຕ່ງ, ການຄ້າ ຢູ່ໃນຂົງເຂດຜະ ລິດຕະພັນປ່າໄມ້, ແລະ ການພັດທະນາ ໂຄ່ງລ່າງພື້ນຖານດ້ານການຂົນ ສົ່ງ ແລະ ດ້ານພະລັງງານ ຂອງພາກພື້ນ. ໃນຂະນະທີ່ການເລືອກເຟັ້ນນີ້ ເປັນພຽງແຕ່ຕົວຢ່າງໜຶ່ງໃນສາຍການພົວພັນດ້ານຂ້າມຊາຍແດນທີ່ຫຼາກ ຫຼາຍ ແລະ ຊັບຊ້ອນ ຊຶ່ງສ້າງຄຸນລັກສະນະສະເພາະໃຫ້ແກ່ລະບົບນິເວດວິ ທະຍາ ຂອງພາກພື້ນ, ມັນຍັງໄດ້ສະໜອງເນື້ອໃນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການວິ ເຄາະ ກ່ຽວກັບສະພາບການພົວພັນລະຫວ່າງສະຖາບັນການບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນພາກພື້ນ.

ສະພາບການພົວພັນ ຂອງ ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ → ຕອນລຸ່ມ ຕໍ່ກັບ/ ບັນດາແມ່ນ້ຳລະຫວ່າງປະເທດ.

ແມ່ນ້ຳຂອງ, ຊຶ່ງໄດ້ສະໜອງເງື່ອນໄຂ ການດຳລົງຊີວິດໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ນັບເປັນຈຳນວນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ 65 ລ້ານຄົນ ຢູ່ໃນອ່າງ, ຈະມັກເປັນສັນ

ຍາລັກ ຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຂອງຂົງເຂດ MSEA. ນອກນັ້ນກໍຍັງມີແຜ່ນນ້ຳສາກົນທີ່ສຳຄັນ ຢູ່ໃນ MSEA ເຊັ່ນ: ແຜ່ນນ້ຳແດງ (ຈີນ-ຫວຽດນາມ), ແຜ່ນນ້ຳອີຣາວາດີ (ຈີນ-ພະມ້າ), ແລະ ແຜ່ນນ້ຳຊານວິນ (ຈີນ-ພະມ້າ), ຊຶ່ງສະໜັບສະໜູນ ເຂດການຜະລິດເຂົ້າທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ, ສະໜອງນ້ຳດື່ມ, ຄຳຂູການປະມົງ, ໃຫ້ພະລັງງານ, ວາງຕະກອນທີ່ມີປະໂຫຍດ, ຮັກສາບຳລຸງຊີວະນາໆພັນ, ລະບາຍຂອງເສຍ, ແລະ ໃຫ້ສະຖານທີ່ພັກຜ່ອນ (ແຜນທີ່ 2). ແຕ່ວ່າສິ່ງທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນຂອງແຜ່ນນ້ຳຂອງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງລະດັບຂອງຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນໃນພາກພື້ນ. ທັງຫົກປະເທດຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ MSEA ແມ່ນເປັນປະເທດພາຄີ ແລະ ອາໄສແຜ່ນນ້ຳຂອງ ເປັນແຫຼ່ງຂອງການພັດທະນາດ້ານເສດຖະກິດ.

ຄວາມເປັນໄປໄດ້ (Scenarios) ສຳລັບການປ່ຽນແປງລະບົບອຸທິກກະສາດຂອງແຜ່ນນ້ຳຂອງ ເຊັ່ນ: ແຜນສ້າງເຂື່ອນຕ່າງໆຢູ່ຕີນແຜ່ນນ້ຳຂອງ ຢູ່ໃນຢູນານ ແລະ ຕາມສາຂາແຜ່ນນ້ຳຕ່າງໆ ຢູ່ໃນລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ, ການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງລະບົບຊົນລະປະທານ ຢູ່ໃນລາວ ແລະ ໂທ, ແລະ ແຜນຜັນນ້ຳລະຫວ່າງອ່າງຕ່າງໆຢູ່ໃນໂທ, ມີຜົນກະທົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ສູງ ຕໍ່ແຜ່ນນ້ຳຕອນລຸ່ມ. ສາຍການພົວພັນລະຫວ່າງກິດຈະກຳທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ ແລະ ຜົນກະທົບໃນແຜ່ນນ້ຳຕອນລຸ່ມແມ່ນຊັບຊ້ອນ. ຢູ່ໃນແຜ່ນນ້ຳຂອງເດີນຕາ, ນ້ຳຖ້ວມຊຶ່ງເປັນສາຍເຫດທຳລາຍໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ຜົນລະບູກໃນເນື້ອທີ່ເກືອບ 2 ລ້ານເຮັກຕາ ຢ່າງເປັນໄລຍະ, ມັນຍັງໄດ້ປະຕະກອນ ທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດໄວ້ເທິງໜ້າດິນທີ່ນ້ຳຖ້ວມເຖິງ. ຕະກອນເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງສຳລັບດິນ ຊຶ່ງໃຫ້ຄວາມສາມາດ ແກ້ຊາວກະສິກອນ ໃນການຜະລິດເຂົ້າທີ່ລ້ຽງຊີບ ຂອງຊາວຫວຽດນາມ ແລະ ສະໜອງການແລກປ່ຽນເອົາລາຍໄດ້ເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ (Le Quang Minh, 2001). ນ້ຳຖ້ວມຍັງມີຄວາມສຳຄັນໃນການຮັກສາຜະລິດຕະຜົນກະສິກຳ ແລະ ຮັບປະກັນຊີວິດການເປັນຢູ່ ດ້ວຍການຂູກດັນນ້ຳເຄັມທີ່ດິນຂຶ້ນມາຕາມຂົງເຂດເດີນຕາໃຫ້ອອກໄປ. ການປະມົງນ້ຳຈິດ, ຊຶ່ງສະໜອງເກືອບ 80% ຂອງການບໍລິໂພກໄປເຕອິນ ຢູ່ໃນກຳປູເຈຍ ກໍ່ມີຄວາມໜັ້ນໄຫວສ່ຽງໄພຕໍ່ການຂຶ້ນລົງ ຂອງລະບົບນ້ຳຖ້ວມໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງຈຳນວນ ການຕົກຕະກອນ. ລະບົບນິເວດວິທະຍາທາງນ້ຳຂອງພາກພື້ນ ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງຊີວະນາໆພັນທີ່ມີຄຸນຄ່າ ຊຶ່ງມີຈຳນວນຫລວງຫລາຍແມ່ນຂຶ້ນກັບການປ່ຽນແປງທາງທຳມະຊາດ ຂອງລະບົບອຸທິກ ກະສາດ ເພື່ອການແຜ່ພັນ ແລະ ແບບແຜນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງພວກມັນ.

ແນວຄວາມຄິດໃນການຄຸ້ມຄອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນເພື່ອຈັດການກັບຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນ ຂອງສາຍເຊື່ອມຕໍ່ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຂອງການພົວພັນ ລະຫວ່າງນະນຸດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ (WRI, 2000). ໂດຍສະເພາະ ນອກຈາກການໂຫລຂອງນ້ຳແລ້ວ, ບັນດາຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍໄດ້ເລີ່ມໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ບັດໃຈຕ່າງໆທີ່ກະທົບການເວລາ, ປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳຫລາຍຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ ສາຍເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ແມ່ນຫົວຂໍ້ການຖືກຖຽງທີ່ຮ້ອນທີ່ສຸດ ຢູ່ໃນວົງຈອນຂອງນະໂຍບາຍໃນປະຈຸບັນ. ໃນ MSEA ປະເດີນທີ່ສຳຄັນແມ່ນການຖາງປາເຮັດໄຮ່ ຊຶ່ງແມ່ນລະ

ບົບການກະສິກຳຫລັກຢູ່ໃນຂົງເຂດພູດອຍຂອງລາວ¹—ກະທົບຕໍ່ເຂດຕອນລຸ່ມຄິແນວໃດ ເຊັ່ນ: ດິນຫາມຂອງກຳປູເຈຍ ໂດຍຜ່ານການປ່ຽນແປງລະບົບອຸທິກກະສາດ ແລະ ເພີ່ມການຕົກຕະກອນຂຶ້ນ. ບັນດາປະເທດແຜ່ນນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ເຊັ່ນ: ລາວ, ໂທ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ກວມເອົາທັງ ລະບົບອຸທິກກະສາດຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມ, ບັນດາປະເທດເຫລົ່ານີ້ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການປ່ຽນແປງລະບົບການໂຫລຂອງນ້ຳຮ່ວມກັນ.

ການພົວພັນເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມນີ້ ແມ່ນຜົນມາຈາກການຕັດສິນໃຈ ໃນການຄຸ້ມຄອງຢູ່ໃນຫລາຍໆຂະໜາດລະດັບ ຢູ່ໃນຫລາຍສະຖານທີ່ຕາມອ່າງ, ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງເຂດຕອນເທິງ ສາມາດເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບສະສົມຂຶ້ນ ຊຶ່ງເປັນໄພຕໍ່ລະບົບນິເວດວິທະຍາຕອນລຸ່ມ. ການປ່ຽນແປງໂດຍເປັນສາຍເຫດຈາກການຕັດສິນນັ້ນໆ ສາມາດເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບອັນໜ້າວິຕົກຕໍ່ການຢູ່ດິນກິນດີຂອງຊາດ (ເຊັ່ນ: ຄວາມສຳຄັນຂອງນ້ຳ ຕໍ່ການຜະລິດອາຫານ). ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນເປັນການງ່າຍທີ່ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າຜູ້ຊົມໃຊ້ໃນຕອນລຸ່ມ ແມ່ນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈເຖິງທັດສະນະຄວາມຄິດຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ ອັນລວມເຖິງຜູ້ຊົມໃຊ້ໃນຕອນເທິງທີ່ໄດ້ປະເຊີນກັບທາງເລືອກອັນຈຳກັດ ສຳລັບການປັບປຸງ ຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ເພີ່ມລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ຊາດ.

ການຄ້າທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ຜິດກົດໝາຍຢູ່ໃນຂົງເຂດຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.

ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນໄດ້ລຸດໜ້ອຍຖ່ອຍລົງ ຍ້ອນມີການນຳໃຊ້ຫລາຍເກີນຄວນ, ຂາດການຄຸ້ມຄອງ, ມີການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານການກະສິກຳ ແລະ ຕົວເມືອງ (ASEAN, 2001a). ມີຫລາຍທ່າແຮງຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມແມ່ນຢູ່ໃນພາກພື້ນເອງ ແລະ ມັນກໍ່ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະຖືກແກ້ໄຂໄດ້ເທົ່າທີ່ຄວນ ດ້ວຍມາດຕະການໃນປະເທດ ໃດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ (EIA and Telapak, 2001). ຕົວຢ່າງ, ນອກຈາກທ່າແຮງພາຍໃນທີ່ພາໃຫ້ມີການຄ້າໄມ້ທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ຜິດກົດໝາຍຕາມເຂດຊາຍແດນພະມ້າ, ມັນຍັງເຮັດໃຫ້ສະພາບນັ້ນໜ້າໜ່ວງຂຶ້ນ ຕາມຄວາມຕ້ອງການຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານ. ການຄ້າໄມ້ຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຍ້ອນມີຄວາມຕ້ອງການສູງ, ມີການຮົ່ວໂຫລຕາມຊາຍແດນ, ກົດໝາຍບັງຄັບອ່ອນ, ແລະ ແຮງຈູງໃຈຕໍ່ການຂຸດຄົ້ນອັນຮີບດ່ວນໃນໄລຍະສັ້ນ ຢູ່ທັງສອງຝາກຂອງຊາຍແດນ ລະຫວ່າງ ມ້ຽນນ້ຳ ແລະ ອິນເດຍ, ລາວ, ໂທ ແລະ ຈີນ ແມ່ນສູງ (Brunner et al., 1998; Brunner et al 1999). ແຜນທີ່ 3 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຂອບເຂດປ່າໄມ້ປົກຄຸມຢູ່ໃນຂົງເຂດ MSEA ຕາມປະເພດໄມ້. ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປ່າໄມ້ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນກຳລັງເຊື່ອມໂຊມລົງ.

ເນື່ອງຈາກການແຜ່ກະຈາຍຂອງປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ໄພນ້ຳຖ້ວມອັນໜ້າໜ່ວງ ທີ່ເປັນສາຍເຫດໃຫ້ປ່າໄມ້ມີການເສຍຫາຍທຳລາຍຢູ່ໃນພື້ນທີ່ອ່າງໂຕ່ງຕອນເທິງ, ລັດຖະບານໂທ ໄດ້ອອກຄຳສັ່ງຫ້າມຕັດໄມ້ ໃນປີ 1989, ຫຼັງຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ ອັນເປັນປະຫວັດການຢູ່ໃນ ຢ່າງຊີ (Yangze) ໃນປີ 1998, ຈີນກໍ່ໄດ້ອອກຄຳສັ່ງຫ້າມຕັດໄມ້ໃນເຂດປ່າທຳມະຊາດເຊັ່ນ

ກັນ. ຜົນທີ່ຕາມມາຂອງການສັ່ງຫ້າມຕັດໄມ້ຂອງໄທ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ຢູ່ ປະເທດອ້ອມຂ້າງເຊັ່ນ ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ນຽນມາ ເຊື່ອນໂຊນລົງແທນ (MRC, 1997b, Hirsch, 1995) ຊຶ່ງການຄ້າໄມ້ທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ຜິດກົດໝາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນປະເທດດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງ ການຂອງໄທ. ການສັ່ງຫ້າມຂອງຈີນກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນ ໄດ້ສ້າງສະພາບທີ່ ໜ້າໜ້າຍິ່ງຂຶ້ນ (EIA and Telapak, 2001), ເນື່ອຄວາມຕ້ອງການ ໄມ້ຂອງຈີນ ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງດ້ວຍການນຳໄມ້ເຂົ້າ ຈາກປະເທດ ເພື່ອນບ້ານ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຄ້າໄມ້ທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ຜິດກົດໝາຍ ບໍ່ແມ່ນໝາກຜົນຈາກນະໂຍບາຍຂອງໄທ ແລະ ຈີນ ພຽງແຕ່ຢ່າງດຽວເທົ່າ ນັ້ນ. ຈາກຈຸດຍືນຂອງລັດຖະບານລາວ ນອກຈາກການພັດທະນາພະລັງ ງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກແລ້ວ, ຫາງເລືອກທີ່ເປັນຈິງໄດ້ ສຳລັບການພັດທະນາ ເສດຖະກິດໃນໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອທົດແທນການຄ້າໄມ້ນັ້ນແມ່ນມີໜ້ອຍ; ຄວາມ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໄມ້ທີ່ສູງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມກົດດັນຢ່າງຈິງຈັງ ໃຫ້ແກ່ ປ່າໄມ້ທີ່ຍັງຄົງເຫລືອຢູ່ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມປ່າໄມ້ນັ້ນ.

ຊີວະນາໆພັນຕາມພື້ນດິນຈຳນວນຫລວງຫລາຍຂອງ MSEA ແມ່ນຢູ່ ຕາມເຂດຊາຍແດນ ບ່ອນຊຶ່ງປ່າໄມ້ທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີການປ່ຽນແປງຕັ້ງຢູ່ເຊັ່ນ: ເຂດສານລ່ຽມ ລາວ, ຫວຽດນາມ ແລະ ຢູນານ (Donovan ed., 1998). ການຂຸດຄົ້ນຊົນໃຊ້ຢ່າງໜັກໜ່ວງ, ການສູນເສຍປ່າໄມ້ ແລະ ການລຸດນ້ອຍ ລົງຂອງບ່ອນທີ່ຢູ່ອາໄສ ໄດ້ເປັນໄພນາຍຂອງສະເພາະລະພາບ ຂອງຊີວະ ນາໆພັນພາກພື້ນໃນອານາຄົດ (Dillon and Wikramanayake, 1997; Donovan ed., 1998). ຄຽງຄູ່ກັບການປັບປຸງໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານ ຄົນມະນາຄົມອັນໄວວາ, ການເຂົ້າເຖິງສະຖານທີ່ຫ່າງໄກຊອກຫລີກ ຊຶ່ງໃນ ເມື່ອກ່ອນເປັນບ່ອນທີ່ມີຊີວະນາໆພັນອັນອຸດົມສົມບູນ ກໍ່ກາຍເປັນສິ່ງງ່າຍ ດາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ພ້ອມກັບລາຍໄດ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຈີນ, ຄວາມຕ້ອງການຢ່າງໜາກໜາຍ ເພື່ອການຜະລິດຢາ ກໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຈຳນວນ ຕົວເລກ ໃນບັນຊີສັດທີ່ຖືກໄພນາຍຊູ່ ແລະ ລັດທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນ ສູງເພີ່ມຂຶ້ນ (Tan Ee Lyn, 2001; Nooren end Claridge, 2001). ຄວາມຕ້ອງ ການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສູງທີ່ສຸດຢູ່ໃນລາວ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ການຄ້າດ້ານພືດ ພັນ ແລະ ຊະນິດພັນສັດຕ່າງໆຂຶ້ນກັບຕະຫລາດ ຂອງຈີນ ຫລາຍທີ່ສຸດ (Nooren and Claridge, 2001).

ບັນດາບັດໃຈຕ່າງໆຢູ່ໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນເອງ ກໍ່ແມ່ນອັນນຶ່ງທີ່ປະກອບສ່ວນ ໃຫ້ແກ່ບັນຫາທ້າທາຍ. ນະໂຍບາຍດ້ານການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ລະ ບຽບການລະດັບຊາດ ກໍ່ມີຜົນຕໍ່ການຄ້າຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້. ນັບແຕ່ປີ 1995, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ເພີ່ມການກວດກາຕິດຕາມ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍກ່ຽວກັບການຄ້າສັດນາໆພັນທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນ. ແຕ່ວ່າຊາຍແດນລາວ ອັນຍາວຍຽດ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງຕ່າງໆຕາມຊາຍແດນ ກໍ່ໄດ້ອຳນວຍໂອ ກາດສຳລັບການລົບຫລີກ ເຖິງແມ່ນວ່າການປະຕິບັດດ້ານກົດໝາຍໄດ້ເພີ່ມ ຂຶ້ນ ແລະ ບໍລິມາດການຄ້າສັດທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນຍັງສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ (Nooren and Claridge, 2001). ວິທີການຕ່າງໆທີ່ເຄີຍໃຊ້ປະຕິບັດ ຕໍ່ການກະທຳທີ່ ຜິດກົດໝາຍ ແມ່ນຈະເນັ້ນໃສ່ລະບຽບການຕ່າງໆ ທີ່ເປັນແບບລວມສູນ ຫລາຍ ແລະ ນັກຈະລິນໃຫ້ໂອກາດ ແກ່ການປະກອບສ່ວນຂອງບັນດາຊຸມ ຊົນໃນການກວດກາຕິດຕາມຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (Brunner et al,

1999). ສັງລວມແລ້ວ, ວິທີລະບຽບການຕ່າງໆທີ່ປະຕິບັດມາ ແມ່ນຍັງບໍ່ ປະສິບຜົນສຳເລັດ ແລະ ວິທີການອື່ນໆທີ່ເພາະສົມເປັນໄປໄດ້ ໃນການ ປ້ອງກັນຊີວະນາໆພັນທີ່ຖືກນາຍຊູ່ແມ່ນມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ.

ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງພາກພື້ນ.

ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ແລະ ຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແບບໂດຍກົງ (bilateral) ອື່ນໆເຊັ່ນ ລັດ ຖະບານຍີ່ປຸ່ນ, ບັນດາລັດຖະບານຂອງພາກພື້ນ ໄດ້ສ້າງແຜນການຕ່າງໆ ສຳລັບໂຄງການເຄື່ອນຍ້າຍຄົນມະນາຄົມທາງບົກ ທີ່ມີກຳນົດຈະໃຫ້ສຳ ເລັດ ໃນປີ 2006 ນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ສາຍພົວພັນທາງດ້ານຄົນມະນາຄົມຂຶ້ນສົ່ງ ຂອງພາກພື້ນເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ. ບັນດາຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໂຄງການ ຄາດຫວັງວ່າການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານການຂົນສົ່ງ ຈະກະ ຕຸກຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍໃຫ້ການອຳນວຍ ຄວາມສະດວກແກ່ການເຄື່ອນໄຫວຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສິນຄ້າຕ່າງໆ. ຍຸດທະສາດການພັດທະນາດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເພື່ອສະໜັບສະໜູນ “ເສັ້ນທາງ ການພັດທະນາຕ່າງໆ” ຕາມເສັ້ນທາງຫລວງທີ່ສ້າງແລ້ວໃໝ່ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຂຶ້ນຊື່ນທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຊອກຫລີກເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດເສດຖະກິດ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານໄດ້. ຕົວຢ່າງ, ຜູ້ສະໜັບສະໜູນໄດ້ ໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ເສັ້ນທາງການຂົນສົ່ງຕາເວັນອອກຫາຕາເວັນຕົກ ທີ່ໄດ້ ຖືກນຳສະເໜີ- ລວມມີໂຄງການກໍ່ສ້າງຖະນົນຫົນທາງ, ທ່າເຮືອ ແລະ ຂົວ ເພື່ອປັບປຸງສາຍການຕິດຕໍ່ລະຫວ່າງ ທ່າເຮືອດານັ້ງ ຂອງຫວຽດ ນາມ, ສະຫວັນນະເຂດ ຂອງລາວ, ມຸກດາຫານ ຂອງໄທ, ແລະ ນາວລຳ ຢືນ ຂອງພະມ້າ- ຈະສະໜອງຕົວກະດູນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໃຫ້ແກ່ທັງ ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ດ້ວຍການເພີ່ມທະວີການແລກປ່ຽນ ສິນຄ້າຜ່ານປະເທດດັ່ງກ່າວນີ້.

ການປັບປຸງ ແລະ ການຂະຫຍາຍສາຍເຊື່ອມຕໍ່ດ້ານຂົນສົ່ງ ຈະມີທ່າແຮງ ໃນການນຳມາຊຶ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທັງໂດຍທາງອ້ອມ ແລະ ທາງກົງ (ADB, 1997; Dobias and Talbott, 1995). ຜົນກະທົບ ໂດຍກົງລວມມີ ການປ່ຽນແປງຮູບແບບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ລົບກວນລະ ບົບການລະບາຍນ້ຳ, ເຮັດໃຫ້ການຍົກຍ້າຍຂອງລັດສັບສິນ, ການເຊາະ ເຊື່ອນຂອງດິນ, ແລະ ມົນລະພິດທາງອາກາດ ແລະ ດິນ. ຜົນກະທົບໂດຍ ທາງອ້ອມເຊັ່ນ: ຖະນົນຫົນທາງອາດຈະອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ ການບຸກລຸກປ່າໄມ້ ແລະ ສະຖານທີ່ ທີ່ສຳຄັນສຳລັບຊີວະນາໆພັນ, ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການກະສິກຳ ແລະ ກິດຈະກຳການຕັດໄມ້ຕ່າງໆ (NUOL, 1999). ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA), ຖ້າ ຫາກວ່າປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງເພາະສົມຄົບຖ້ວນ ຢູ່ໃນວົງຈອນຂອງການພັດ ທະນາໂຄງການ, ຈະສາມາດຊ່ວຍກຳນົດ ແລະ ປ້ອງກັນຜົນກະທົບດ້ານ ລົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້.

ແຜນໂຄງການຕ່າງໆສຳລັບການເຊື່ອມຕໍ່ຕະຂ່າຍໄຟຟ້າໃນພາກພື້ນແມ່ນ ສ່ວນສຳຄັນນຶ່ງຂອງຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອເພີ່ມພື້ນຖານຕ່າງໆຂອງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ສຳລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດໃນອານາຄົດ. ແຜນ

ໂຄງການດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອສະໜັບສະໜູນຈາກ ADB ແລະ ລັດຖະບານຂອງຫລາຍປະເທດໃນພາກພື້ນ, ຄາດຫວັງເຖິງລະບົບ ນຶ່ງ ທີ່ມີການສະໜອງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານໄຟຟ້າ ແມ່ນຈະຖືກ ເຊື່ອມຕໍ່ຕໍ່າມເຄື່ອນຍ້າຍສະຖານນີພະລັງງານໄຟຟ້າ ດ້ວຍສາຍນໍາສົ່ງໄຟຟ້າ ຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆ³. ການຄ້າໄຟຟ້າໃນພາກພື້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ສ້າງສາຍພົວ ພັນ ລະຫວ່າງຊາດດ້ານເສດຖະກິດເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ມັນກໍ່ຍັງຕິດຕາມມາດ້ວຍ ສາຍພົວພັນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມລະຫວ່າງຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມ ຂອງແມ່ນໍ້າ ທີ່ໄດ້ນໍາສະເໜີໄວ້ຂ້າງເທິງ⁴. ວົງຈອນນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ທີ່ ຊຸກຍູ້ຜັກດັນການກໍ່ສ້າງຕະຂ່າຍພະລັງງານໄຟຟ້າ ໃນພາກພື້ນ ແລະ ນະໂຍ ບາຍໃນການຈັດການກັບການຄຸ້ມຄອງແມ່ນໍ້າສາກົນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ດ້ວຍກັນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັນ ຊຶ່ງດ້ວຍເຫດນີ້ ຈຶ່ງບໍ່ອາດສາມາດຮັບປະກັນ ເຖິງເຫດຜົນອັນເພາະສິນ ແລະ ຂະບວນການສ້າງແຜນງານແບບຮອບ ດ້ານໄດ້.

ຢູ່ໃນຫລາຍໆກໍລະນີຄັ້ງກ່າວນີ້, ປະເດັນຕ່າງໆເຫລົ່ານີ້ ອາດຈະເຫັນໄດ້ ດີກວ່າ ຢູ່ໃນລະດັບການຊ່ວຍເຫລືອແບບໂດຍກົງ ໂດຍຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດ EIAs ຮ່ວມກັນຢູ່ທັງສອງຝັ່ງຂອງຊາຍແດນ. ເນື່ອງຈາກວ່າແຜນໂຄງ ການເຫລົ່ານີ້ ຍັງກຳລັງຖືກພັດທະນາຢູ່ໃນຂະໜາດລະດັບພາກພື້ນ, ການມີ ສ່ວນຮ່ວມຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນເຊັ່ນ ADB ແລະ MRC ຈຶ່ງມີ ຄວາມສໍາຄັນທີ່ສຸດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຜົນກະທົບແບບສະສົມທີ່ອາດເປັນ ໄປໄດ້ ແລະ ບັນຫາອື່ນໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະຖືກນໍາເຊື່ອມເຂົ້າຢູ່ໃນຂະ ບວນການສ້າງແຜນການຢ່າງເປັນລາຍການ ແລະ ໃນການຈັດສັນບູລິມະ ສິດ. ສັງລວມແລ້ວ, ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້າຈືດ, ການຄ້າ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງພາກພື້ນ ຢູ່ໃນ MSEA ເປັນບັນຫາທ້າທາຍທີ່ສໍາຄັນທີ່ຮຽກຮ້ອງເຖິງການຮ່ວມມືຮ່ວມ ມີໃນລະດັບພາກພື້ນທີ່ດີ.

III. ທ່າອ່ຽງ ແລະ ຜູ້ມີບົດບາດ ໃນພາກພື້ນອາຊີຕາ ເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້

ຄວາມຫລາກຫລາຍທີ່ສຸດຂອງລະບົບການເມືອງ ແລະ ລະບົບເສດຖະກິດ ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ໄດ້ຊຶ້ງໃຫ້ເຫັນເຖິງບັນຫາທ້າ ທາຍຕ່າງໆ ທີ່ມີຄວາມເປັນສະເພາະພິເສດໃນການຮ່ວມມືໃນລະດັບພາກ ພື້ນ. ໂທກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບປະຊາທິປະໄຕ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນ ລັດຖະທໍາມະນູນ ໃນປີ 1997 ຂອງຕົນຢ່າງຈິງຈັງ, ແລະ ມັນໄດ້ເປັນບົດ ຮຽນອັນສໍາຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດດ້ານການຕະຫລາດ. ກໍາປູເຈຍຊຶ່ງຫາກໍ່ພື້ນ ອອກຈາກໄລຍະການຄັດແຍ້ງທີ່ຍາວນານ ອັນທໍາລາຍລ້າງຜາມໝົດທັງ ສະຖາບັນຕ່າງໆດ້ານສິ່ງຄົນ, ການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດ, ກໍາລັງຕັ້ງທ້າ ກໍ່ສ້າງກໍາລັງແຮງຂອງຕົນຄືນໃໝ່ ໃນການກໍ່ສ້າງສະຖາບັນພື້ນຖານ ສໍາ ລັບການບໍລິຫານແຫ່ງຊາດໃນອານາຄົດ. ຫວຽດນາມ ແລະ ລາວ ເປັນປະ ເທດທີ່ມີຜັກດຽວ ຊຶ່ງກໍາລັງຫັນປ່ຽນຈາກການສ້າງແຜນເສດຖະກິດແບບ ລວມສູນ ມາເປັນວາລະການພັດທະນາສູ່ຕະຫລາດເສລີຫລາຍຂຶ້ນ, ເຖິງ ແມ່ນວ່າ ພື້ນຖານລວມຂອງການຫັນໃຫ້ເປັນປະຊາທິປະໄຕ ແມ່ນດໍາເນີນ ໄປດ້ວຍບາດກ້າວອັນຊ້າໆ. ຢູນານຂອງຈີນ ຊຶ່ງແມ່ນແຂວງນຶ່ງ ທີ່ມີການ

ຫັນປ່ຽນສູ່ການຕະຫລາດເສລີເພີ່ມຂຶ້ນ, ຊຶ່ງມີນໍາໃຊ້ຖານະ ໃນການ ປົກຄອງດ້ວຍຕົນເອງ ເມື່ອສິນທຽບກັບປະເທດເຜື່ອນບ້ານ, ແຕ່ກໍ່ຍັງ ນອນຢູ່ໃຕ້ຜົນປະໂຫຍດແຫ່ງຊາດ ທີ່ໄດ້ລະບຸຊັດເຈນໃນປັກກິ່ງ. ນຽນມາ ເປັນປະເທດທີ່ຖືໄດ້ວ່າ ເລິ່ມມີບົດບາດຢູ່ໃນເວທີພາກພື້ນ ຫລັງຈາກການ ແຍກຕົວອອກຈາກບັນດາຊຸມຊົນໃນພາກພື້ນ ແລະ ໂລກມາເປັນເວລາ ຫລາຍກວ່າ 30 ປີ; ລະບົບການປົກຄອງແບບທະຫານຂອງຕົນ ຍັງຄົງສືບ ຕໍ່ໃນການຫັນປ່ຽນສູ່ປະຊາທິປະໄຕ.

ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງລະບົບການເມືອງ ແລະ ລະບົບເສດຖະກິດນີ້ ເປັນສິ່ງຂັດຂວາງການພັດທະນາສິ່ງຄົນໃນພາກພື້ນ. ໂດຍສະເພາະ, ຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານຖານະໃນຄວາມເປັນອິສະລະດ້ານການເມືອງ – ເຊັ່ນສິ່ງເກດໄດ້ວ່າ ຂອບເຂດທາງການເມືອງ ທີ່ໄດ້ກະກຽມໄວ້ໃຫ້ສໍາ ລັບບັນດາຫາງສຽງ ທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ຖານະທີ່ເປັນຕົວແທນ ໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະ ຢູ່ໃນຂະບວນການເມືອງລະດັບຊາດ – ເປັນ ອຸປະສັກຕໍ່ຂອບເຂດກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ຊຶ່ງອາດຖືກ ດໍາເນີນການໃນພາກພື້ນ. ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ອື່ນໆໃນໂລກ, ຄວາມຈຸບັຈົາວ ຫ້າວຫັນຂອງສິ່ງຄົນໄດ້ຜິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າ ມັນເປັນສ່ວນນຶ່ງທີ່ສໍາຄັນຂອງ ໂຄງປະກອບຂອງສະຖາບັນພາກພື້ນ. ຕົວຢ່າງ, ຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນອາ ເມລິກາລາຕິນ ແລະ ກາຣິບຽນ, ບັນດາອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າຢູ່ໃນຂະບວນການສ້າງແຜນການ ແລະ ນະໂຍບາຍ ສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ; ຢູ່ໃນສິ່ງຄົນຂອງເອີຣົບ ກໍາໄດ້ມີການປະກອບ ສ່ວນເຂົ້າໃນການຈັດສ້າງສັນຍາທີ່ສໍາຄັນກ່ຽວກັບລະບຽບການດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຕ່າງໆ ຂອງພາກພື້ນ (ເບິ່ງພາກທີ V). ຢູ່ໃນ MSEA, ບາງວຽກງານປະສານງານ ທີ່ສຸມໃສ່ປະເດັນຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນສະ ເພາະ, ເຊັ່ນວ່າ ກິດຈະກຳ ໃນພາກພື້ນຂອງກຸ່ມອະນຸລັກສາກົນ, ການຄົ້ນຄ້ ວາ ແລະ ການປັບປຸງຄວາມສາມາດ ລະຫວ່າງບັນດາສະຖາບັນອິຊາ ການສຶກສາ, ແລະ ບາງໂອກາດ, ການຄັດຄ້ານຕໍ່ໂຄງການພັດທະນາ ຕ່າງໆ⁵. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການປະກົດຕົວຂຶ້ນ ຂອງອົງກອນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນ ກັບລັດຖະບານທີ່ເຂັ້ມແຂງ ທີ່ສະແດງເຖິງສິດຜົນປະໂຫຍດສະເພາະ ຢູ່ ພາຍໃນພາກພື້ນ ແລະ ຂ້າມຊາຍແດນແຫ່ງຊາດ ຍັງບໍ່ທັນມີເທື່ອ, ນັ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ບັນດາອົງກອນສູນກາງຂອງລັດຖະບານ ຍັງຄົງມີອິດທິ ຜົນ ຕໍ່ການອອກສຽງກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ບູລິມະສິດການພັດທະ ນາຕ່າງໆ.

ໂດຍບໍ່ຄໍານຶງເຖິງປະຫວັດສາດ ທີ່ສັບສົນວຸ້ນວາຍຜ່ານມາຫວ່າງບໍດີນີ້, MSEA ບໍ່ໄດ້ຂາດການຮ່ວມມືຮ່ວມມື ແລະ ຮ່ວມວຽກງານລະຫວ່າງ ບັນດາລັດຖະບານ. ໃນຍຸກສະໄໝສັນຕິພາບໃນປະຈຸບັນ ແລະ ການເຕີບ ໂຕຂອງການຮ່ວມມື, ແຮງຜັກດັນຕ່າງໆ ເພື່ອຫັນໃຫ້ກາຍເປັນພາກພື້ນ ໄດ້ສ້າງສາມເອກະລັກສະເພາະຂອງການພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ຊ້ອນກັນໃນພາກພື້ນ ຊຶ່ງມີຜົນຕໍ່ຮູບແບບ ແລະ ຫ້າທີ່ ຂອງການຄຸ້ມຄອງ ບໍລິຫານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ໃນ MSEA. ພາກນີ້ແມ່ນເລິ່ງໃສ່ສາມສະ ຖາບັນພາກພື້ນເຊັ່ນ: ສະມາຄົມບັນດາປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງ ໃຕ້ (ASEAN), ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB), ແລະ ຄະນະກຳມາ ທິການແມ່ນໍ້າຂອງສາກົນ (MRC). ແລະ ສະຖາບັນເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ປະກອບ

ສ່ວນໃຫ້ແກ່ທ່າອ່ຽງຂອງພາກພື້ນຄືແນວໃດ ຢູ່ໃນຂົງເຂດການຮ່ວມມື ດ້ານການເມືອງ, ການເຊື່ອມຍິງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ ຕົ້ນຕົວຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ການຮ່ວມມືທາງດ້ານການເມືອງ: ສະຖານະສະເພາະຂອງ ASEAN

ຜ່ອນກັບການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກຂອງ ກຳປູເຈຍ ໃນປີ 1999, ASEAN ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນການຂະຫຍາຍອົງກອນຂອງຕົນ ຊຶ່ງລວມມີ: ບຣູນາຍ, ກຳປູເຈຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ລາວ, ນາເລເຊຍ, ນຽນນາ, ຟິລິບິນ, ສິງກະໂປ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ. ກຸ່ມດັ່ງກ່າວໄດ້ປົດປ່ອຍຈາກສະພາບສົງຄາມເຢັນ ເພື່ອຮັບ ເອົາໜ້າທີ່ຍຶດບາດທີ່ທ່າວຫັນກວ່າ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບຄວາມ ພັ້ນຄົງຂອງພາກພື້ນ ແລະ ການຮ່ວມມື. ສະຖານະໃໝ່ຂອງ ASEAN ແມ່ນ ມີຄວາມສຳຄັນເປັນຢ່າງຍິ່ງສຳລັບພາກພື້ນ MSEA ເນື່ອງຈາກຄວາມແຕກ ຕ່າງທາງດ້ານລະບົບການເມືອງ, ດ້ານທ່າອ່ຽງການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ລະດັບການພັດທະນາຂອງສັງຄົມ ຢູ່ໃນພາກພື້ນເອງ. ພາຍໃຕ້ຮົ່ມຂອງ ASEAN, ບັນດາລັດຖະບານ MSEA ຂອງຫວຽດນາມ, ໄທ, ລາວ, ນຽນ ນາ ແລະ ກຳປູເຈຍ ສາມາດປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັນ ກ່ຽວກັບບັນຫາທ້າທາຍ ຕ່າງໆ. ກຸ່ມນີ້ຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການພົບປະ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມສາມັນຂອງ ASEAN + 3 ກອງປະຊຸມສົນທະນາ ກັບປະເທດເພື່ອນບ້ານເຊັ່ນ ຈີນ, ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ເກົາຫລີ ທີ່ຈັດຂຶ້ນຜ່ອນໆກັນ.

ASEAN ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຜ່ານກອງປະຊຸມລະດັບລັດຖະມົນຕີ ບົນພື້ນຖານ ຫຼັກການທີ່ວ່າ ບໍ່ມີການແຊກແຊງກິດຈະກຳພາຍໃນ ແລະ ຕັດສິນບັນຫາ ບົນພື້ນຖານການຕົກລົງເຫັນດີ ໂດຍເປັນເອກະພາບກັນ. ການວາງລະບຽບ ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ຫັດສະນະແນວຄິດຂອງທຸກໆສະມາຊິກ ໄດ້ຖືກນຳມາ ປຶກສາຫາລືກັນຈົນກວ່າຈະບັນລຸການຕັດສິນທີ່ເປັນເອກະພາບກັນ, ແລະ ຄຳນຶງເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ອະທິປະໄຕລະດັບຊາດຢ່າງລະມັດລະວັງ. ການປຶກສາ ຫາລື ແລະ ການເຈລະຈາ ໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນເພື່ອຮັກສາໄວ້ຄວາມສອດຄ່ອງ ກິນກິນ ແລະ ຫລີກເວັ້ນການປະເຊີນໜ້າໂດຍກົງ ລະຫວ່າງສະມາຊິກບັນ ດາລັດຖະບານ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີການວິພາກວິຈານວ່າ ASEAN ເນັ້ນ ການສົນທະນາຫລາຍກວ່າການປະຕິບັດ (Vatikiotis, 1996), ການຂະ ຫຍາຍ ແລະ ຄວາມພັ້ນໃຈຂອງ ASEAN ກໍ່ເປັນການພັດທະນາທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເປັນຜົນຕໍ່ອຳນາຄິດໃນການເພີ່ມການຮ່ວມມືດ້ານການເມືອງ ລະ ຫວ່າງບັນດາຊາດ MSEA. ແຕ່ເຖິງແນວໃດ, ການສ້າງນະໂຍບາຍຂອງ ASEAN ມັກຈະເປັນຂະບວນການທີ່ຊ້າ ແລະ ລະມັດລະວັງ, ແລະ ການ ປະຕິບັດຕາມນະໂຍບາຍທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຈະອີງຕາມຄວາມສະນັກໃຈ. ການ ເຂົ້າຮ່ວມ ASEAN ຂອງ ລາວ, ກຳປູເຈຍ, ນຽນນາ ແລະ ຫວຽດນາມ (ຫຼື ປະເທດ LCMU), ຜ່ອນກັບການເພີ່ມຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຄວາມບໍ່ເປັນເອ ກະພາບດ້ານຄວາມສາມາດ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ, ໄດ້ເຮັດ ໃຫ້ການບັນລຸຄວາມເປັນເອກະພາບ ໃນການຕັດສິນບັນຫາຮັດແຄບເຂົ້າ ແລະ ຊັກຊ້າລົງຕື່ມ. ກະທັ້ງຂົງເຂດການຄ້າເສລີ (The Free Trade Area), ຂົງເຂດການລົງທຶນອາຊີ (The Asian Investment Area), ແລະ ລະບົບເສດຖະກິດອື່ນໆຂອງ ASEAN ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ ກໍ່ຖືກ

ຈຳກັດຂັດຂວາງດ້ວຍລະບົບການເມືອງພາຍໃນ ແລະ ກຸ່ມຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບ (Soh, 2001).

ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັກຈະໄດ້ສັນຍານາມວ່າ ເປັນກຸ່ມການເມືອງ, ຕົວຈິງແລ້ວ ASEAN ໄດ້ປ່ຽນທິດທາງ ທີ່ໃນເມື່ອກ່ອນສູນໃສ່ການຮ່ວມມືດ້ານການ ເມືອງ ຫັນໄປຫາວິທີການພັດທະນາເສດຖະກິດພາກພື້ນແບບຮ່ວມກັນ. ເມື່ອເວົ້າເຖິງຄວາມຫລາກຫລາຍດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດ ໃນ ບັນດາສະມາຊິກ-- ໂດຍສະເພາະ ລະດັບຄວາມເປີດເຜີຍດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດ-- ແລະ ການສະແດງເຖິງຄວາມບໍ່ເຕັມໃຈໃນການນຳ ໃຊ້ຄວາມກິດຕົ້ນຕໍບັນຫາພາຍໃນ ລະຫວ່າງບັນດາສະມາຊິກ, ຄວາມ ຫວັງເຜື່ອໃຫ້ ASEAN ເປັນຫົວໜ້ານຳພາໃນການສະໜັບສະໜູນການ ປ່ຽນແປງໃນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງພາກພື້ນ ແມ່ນມີນ້ອຍ (ເບິ່ງຫ້ອງ 1). ແຕ່ດ້ວຍການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມ, ບາງບຸກຄະລາກອນຂອງ ASEAN ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການສັງເກດການຂ້າງນອກ ໃນການໃຫ້ເຫດຜົນ ສຳລັບການຕັດແກ້ລະບຽບຫຼັກການວ່າດ້ວຍບໍ່ແຊກແຊງພາຍໃນ ຂອງ ASEAN (Kao and Kaplan, 1999) ຊຶ່ງອາດຈະເສີມຂະຫຍາຍປະ ສິດຕິຜົນຂອງການຮ່ວມມືດ້ານການເມືອງ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດສະ ມາຊິກ.

ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ: ແຮງພັກດັນຂອງ ອະນຸພາກພື້ນແມ່-ນ້ຳຂອງ.

ADB ໄດ້ສະໜັບສະໜູນແຜນງານພາກພື້ນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາເສດ ຖະກິດຢູ່ໃນ MSEA. ແຜນງານອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS) ສະ ໜັບສະໜູນຄວາມເປັນອິດສະລະດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງ ພາກພື້ນໃນກຳປູເຈຍ, ລາວ, ນຽນນາ, ໄທ, ຫວຽດນາມ ແລະ ແຂວງຢູ ນານຂອງຈີນ ແລະ ແຜນງານກໍ່ມີຄວາມໝາຍສຳຄັນຕໍ່ປະຊາຊົນຈຳ ນວນ 240 ລ້ານຄົນ ທີ່ຕຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນຂົງເຂດອະນຸພາກພື້ນ. ແນວຄິດ ຈາກພາກສ່ວນເສດຖະກິດ GMS ໄດ້ຖືກຄ້ຳຊູໂດຍບັນດາບູລິມະສິດ ແຫ່ງຊາດ ຈາກຫລາຍໆປະເທດຢູ່ໃນພາກພື້ນທີ່ໄດ້ຍຶດໝັ້ນຕໍ່ການພັດທະ ນາເສດຖະກິດ ບົນພື້ນຖານການຕະຫລາດ. ນັບຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມກໍ່ຕັ້ງ GMS ໃນປີ 1992, ADB ໄດ້ສະໜອງເງິນເປັນຈຳນວນ 770 ລ້ານໂດລາສະຫະ ລັດ (US\$) ໃນຮູບແບບເງິນທຶນກູ້ຢືມ ແລະ US\$ 230 ລ້ານ ໃນຮູບແບບ ເງິນທຶນສົນທິບ (cofinancing) ໃຫ້ແກ່ 10 ໂຄງການບູລິມະສິດທີ່ໄດ້ສູນ ໃສ່ການຄົມະນາຄົມ ແລະ ພະລັງງານ ເປັນຕົ້ນຕໍ. ອີກຈຳນວນ US\$ 46 ລ້ານ ໄດ້ກະກຽມໄວ້ສຳລັບການຊ່ວຍເຫລືອທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ແລະ ການຄົ້ນຄ້ວາສຶກສາ ອື່ນໆຢູ່ໃນ GMS.

ລັດຖະບານຈີນໄດ້ເປີດສັນຍານຳຝຣຽວໃຫ້ແກ່ການຮ່ວມມືຂອງຢູນານ ເຂົ້າຢູ່ໃນກຸ່ມເສດຖະກິດ GMS, ອັນເປັນການຕັດສິນໃຈທີ່ເປັນນິມິດໝາຍ ອັນດີສຳລັບຄວາມຫວັງໄລຍະຍາວຂອງຕົນ. ໂດຍຜ່ານກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຂອງແຜນງານ GMS ວິໄສທັດລວມຂອງການພັດທະນາ ແມ່ນການ ຮ່ວມເອົາບັນດາປະຊາຊາດ ASEAN ແລະ ຢູນານ ເຂົ້າກັນ. ຫ້ວງສອງ ຝ່າຍລະຫວ່າງ ຢູນານ ແລະ MSEA ມີຄວາມຕື່ງດູດສົນໃຈໃນດ້ານເສດ

ຖະກິດ ເນື່ອງຈາກວ່າທັງສອງຝ່າຍເຫັນໄດ້ເຖິງບັນດາໂອກາດສໍາລັບການ ແຜ່ກະຈ່າຍຕະຫລາດ. ດ້ວຍເຫດຜົນເຫລົ່ານີ້, ແນວຄວາມຄິດຂອງ GMS ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມໝາຍໃນດ້ານພູມສາດ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງ ຊຶ່ງມີຄວາມສໍາຄັນຢ່າງຍິ່ງ ສໍາລັບບັນດາລັດ ຖະບານຂອງພາກພື້ນ. ດ້ວຍເຫດວ່າແຜນງານ GMS ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍ ເຫລືອທາງດ້ານການເງິນຈາກ ADB ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ລັດຖະບານ ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ອົດສະຕາລີ, ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງ ADB ວ່າດ້ວຍການບໍ່ແຊກແຊງໃນກິດຈະກຳດ້ານການເມືອງພາຍໃນ ມັນຈຶ່ງຍິ່ງ ເປັນສິ່ງດຶງດູດຄວາມສົນໃຈ ຂອງບັນດາລັດຖະບານ MSEA.

ນອກຈາກແຜນງານສໍາຄັນຂອງ ADB ແລ້ວ GMS ກໍາລັງພັດທະນາສະ ຖານະຂອງຕົນ. ການຮັບຮູ້ GMS ໃນຖານະທີ່ກ່ຽວພັນກັບເລື່ອງເສດຖະ ກິດ, ບັນດາສະຖາບັນອື່ນໆກໍໄດ້ຮັບປະກັນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ. ສິ່ງທີ່ ເດັ່ນກໍຄື ຄະນະກຳມາທິການເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ສໍາລັບອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ (ESCAP) ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທົດສະວັດຂອງການພັດທະ ນາ GMS (Decade of GMS Development) ແລະ ກອງປະຊຸມເພື່ອ ການພັດທະນາອິນດູຈີນຂອງຍີ່ປຸ່ນ (Japan's Comprehensive Forum) ກໍໄດ້ຂະຫຍາຍອອກ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບພູມິປະເທດຂອງອະນຸພາກພື້ນ. ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາການຮ່ວມມື ໄດ້ເພີ່ມຫຼາຍ ວິທີທາງຂຶ້ນ ຊຶ່ງບັນດາອົງກອນລັດໃນພາກພື້ນ ໄດ້ພົວພັນກັນດ້ວຍການສະ ໜອງລາຍການກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຫລາຍກວ່າ ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ ໂດຍທີ່ປະຊຸມຕ່າງໆດ້ານການເມືອງ. ເຖິງວ່າ ການລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ຈະເປັນສູນກາງລວມ ຂອງຫລາຍໆວຽກງານການພັດທະນາເຫລົ່ານີ້, ມັກ ສັງເກດການສ່ວນນຶ່ງໄດ້ກ່າວວ່າ ເສັ້ນໂຄຈອນການພັດທະນາໃຫ້ອັນ ກວ້າງທິກະດູກໃຫ້ມີແຜນງານ GMS ໄດ້ປະລະເລີຍຕໍ່ບັນຫາດ້ານອື່ນໆ ຂອງສັງຄົມໄວ້ຢູ່ທາງຫລັງ (Rigg, 1997; Watershed, Various Issues). ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການ ພັດທະນາເສດຖະກິດ, ເຖິງວ່າ ເຂົາເຈົ້າຈະປະເຊີນໜ້າກັບອຸປະສັກຕ່າງໆ ນາໆດ້ານການເມືອງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງອັນໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ການເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງຫ້າວຫັນໃນການວາງແຜນການ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດທີ່ ແມ່ນວິທີການເພື່ອຊ່ວຍເຫລືອເຂົາເຈົ້າ.

ຮ່ວມສິ່ງແວດລ້ອມອັນດຽວກັນ: ການພັດທະນາ ແລະ ການອະນຸ ລັກ.

ຄວາມເຊື່ອມໂຊນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມຮູ້ສຶກຕື່ນຕົວຕໍ່ຄວາມ ຈໍາເປັນສໍາລັບການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງບັນດາລັດຖະບານ ໃນຂົງເຂດພາກ ພື້ນ MSEA ມີຫຼາຍຂຶ້ນ (MRC, 1997a). ແມ່ນ້ຳຂອງ⁷ ໄດ້ເປັນສັນຍາລັກ ຂອງສາຍເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດພາຄິນາເປັນເວລາດົນນານ, ແຕ່ ແນວຄິດຫັດສະນະ ໃນການເອົາໃຈໃສ່ຄຳນຶ່ງເຖິງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມໂດຍຮ່ວມມືກັນ ແມ່ນຫາກໍເລີ່ມຕົ້ນຫວ່າງບໍ່ດົນນີ້ເອງ. ຄວາມພະ ຍາຍາມໃນການຮ່ວມມືທີ່ເດັ່ນສໍາຄັນກວ່າໝູ່ໝົດ ແມ່ນຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (MRC), ທີ່ຢູ່ໃນຈຳນວນບັນດາສະຖາບັນຂອງພາກພື້ນ ທີ່ໄດ້ຜ່ານຜ່າໄລຍະການຕໍ່ສູ້ອັນຫຍຸ້ງຍາກ ຢູ່ໃນອິນໂດຈີນ. MRC -- ຊຶ່ງປະ

**ຫ້ອງ 1
ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ
ຢູ່ໃນເນື້ອໃນຂອງ ASEAN**

ໃນປີ 1985, ສັນຍາ ASEAN ກ່ຽວກັບການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ແລະ ຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດ ໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ ພາຍໃຕ້ບາງສະພາບກໍລະນີ ປະເທດນຶ່ງຄວນ ເອົາໃຈໃສ່ຄຳນຶ່ງບັນຫາການອະນຸລັກຢູ່ໃນປະເທດນຶ່ງອີກ (Tay et al, 2000). ວິທີການໃໝ່ກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມ ຊາຍແດນ ໂດຍຜ່ານກຳນົດການລົງທຶນຕ່າງໆນີ້ ບໍ່ເຄີຍຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເນື່ອງ ຈາກເຫດຜົນທີ່ການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເມືອງ ຈາກບັນດາລັດຖະບານ ເພື່ອ ປະຕິບັດຕາມສັນຍາ, ຊຶ່ງໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງອະນຸລັກຕາເວັນຕົກ, ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ.

“ວິທີການຂອງ ASEAN” ກ່ຽວກັບການບໍ່ແຊກແຊງ ແລະ ບິນພັນຖານຕົກລົງ ເຫັນດີເປັນເອກະພາບ ໃນການຕັດສິນຢັ້ງຢືນ ບໍ່ໄດ້ຕອບສະໜອງພື້ນຖານອັນໜ້າ ແທ້ໝາ ຕໍ່ການສ້າງກົນໄກຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງ ເພື່ອບັງຄັບອົງກອນ ລັດ ແລະ ອົງກອນອື່ນໆໃຫ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍ ແດນຕ່າງໆ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພາວະສຸກເລີນຍ້ອນຄວັນໝອກ ໃນປີ 1997- 98 ອັນເປັນສາຍເຫດຈາກໂຟໃໝ່ປ່າທີ່ເປັນຕົ້ນເຫດຈາກການບາງໆ ສໍາລັບການ ເຮັດສວນປູກຕົ້ນນ້ຳມັນປານ, ເຮັດໃຫ້ເກີດມີສັນຍາທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ ກ່ຽວກັບ ການກວດສອບພິຈາລະນາໂຍບາຍຕ່າງໆ ຂອງອິນໂດເນເຊຍ ຢ່າງລະອຽດຖີ່ ຖ້ວນ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີການສົນທະນາຂອງ ບຽນາຍ ຢູ່ທີ່ສິ່ງກະໄປ ກ່ຽວກັບການ ປະຕິບັດກົດໝາຍຕໍ່ ອິນໂດເນເຊຍ ສໍາລັບຂາຍເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກໂຟໃໝ່. ຜົນສຸດທ້າຍ, ບັນຫາຕ່ຽງກ່າວ ໄດ້ຖືກແກ້ໄຂໂດຍຜ່ານແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕໍ່າມ ໝອກຄວັນຂອງພາກພື້ນ (Regional Haze Action Plan) ຊຶ່ງປະກອບມີການ ຕິດຕາມກວດກາຮ່ວມກັນ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງໃນປີ 1997 (ASEAN, 2001b). ຕົວຈິງແລ້ວ, ASEAN ແມ່ນໄດ້ມີແຜນການກ່ຽວກັບການ ຮ່ວມມືເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໝອກຄວັນ, ທີ່ໄດ້ເຈລະຈາກັນ ໃນປີ 1995 (Tay et al, 2000).

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະບໍ່ຄວນເວົ້າເຖິງ ຄວາມສໍາຄັນໃນການຕອບໂຕ້ຄວັນໝອກຫລາຍ ເກີນຄວນ, ມັນກໍເປັນສັນຍານວ່າ ແບບແຜນທີ່ມີຢູ່ຂອງພາກພື້ນ ອາດຈະຄ່ອຍໆ ພັດທະນາຂຶ້ນ. ຕໍ່ການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ ASEAN ຂອງກຳປູເຈຍ ໃນປີ 1999, ຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດລະບຽບຫລັກການວ່າດ້ວຍການບໍ່ແຊກແຊງ ໄດ້ ຖືກສົນທະນາຂຶ້ນ. ຕົວຈິງແລ້ວ ການເປັນສະມາຊິກຂອງກຳປູເຈຍ ແມ່ນຊັກ ຊ້າເນື່ອງຈາກສະພາບການເມືອງພາຍໃນ. ເຖິງວ່າບາງປະເທດໄດ້ຜ່ານບົດຮຽນ ກ່ຽວກັບການພົວພັນທີ່ຢືດຢຸນ” ຫຼື “ການກ້າວກ່າຍທີ່ສ້າງສັນ”, ເຊັ່ນດັ່ງການລິ ເລີ່ມຂອງໄທ ໃນການສົນທະນາກັບ ນຽນມາ ກ່ຽວກັບສິດທິນະນຸດ ແລະ ປະ ເດັ່ນດ້ານການເມືອງພາຍໃນອື່ນໆ, ຄວາມຕຶງຄຽດລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກ ເກົ້າ ແລະ ໃໝ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນສາຍເຫດນຳພາໄປເຖິງ ການປັບປຸງແກ້ໄຂ “ວິທີທາງ ASEAN” ທີ່ອ (Thayer, 1998).

ກອບດ້ວຍ ໂທ, ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ-- ໄດ້ຖືກເລີ່ມສ້າງຕັ້ງ ຂຶ້ນ ໃນປີ 1957 ເປັນຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງ, ແລະ ໄດ້ສຳຫລວດ ສຶກສາ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການນຳໃຊ້ທ່າແຮງທີ່ບົ່ມຊ້ອນ ທາງດ້ານພະລັງງານໄຟຟ້າຂອງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ.

ພາລະບົດບາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງນີ້ ໄດ້ຖືກຜັນຂະຫຍາຍໂດຍສັນຍາ 1995 ວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແບບຍືນ

ຍິງ (ສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງ), ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຕັ້ງເປັນຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ ທີ່ມີຮູບຮ່າງໃນປະຈຸບັນນີ້. ວຽກງານຂອງ MRC ແມ່ນໜັ້ນໄປສູ່ການຄວບຄຸມນ້ຳໄຖ່ວມ, ຈັດສັນແຫລ່ງນ້ຳ, ແລະ ຕິດຕາມກວດກາຄຸນນະພາບນ້ຳ ໂດຍໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນຫລາຍຂຶ້ນກວ່າເດີມ, ແລະ ປະສົມປະສານການພັດທະນາອ່າງຫລາຍຍິ່ງຂຶ້ນບັນເທິນຖານຫລັກການ ການນຳໃຊ້ດ້ວຍຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ສະເໝີພາບ. ສັນຍາດັ່ງກ່າວນີ້, ຍິ່ງໄດ້ຮຽກຮ້ອງເຖິງຄວາມສາມາດໃນການຫັນເປັນສະຖາບັນ ເພື່ອຮັບຮູ້ໄດ້ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ຄຳນຶງເຖິງປະເດັນຕ່າງໆດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ພົວພັນກັບການຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນ້ຳຂະໜາດໃຫຍ່. ຄຽງຄູ່ກັບການເລີ່ມຕົ້ນແຜນງານພັດທະນາອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຂອງ MRC ຢ່າງເປັນທາງການ ໃນປີ 2002 (MRC Basin Development Plan), ຄະນະກຳມາທິການ ໄດ້ມີບາດກ້າວອັນສຳຄັນໜັ້ນໄປສູ່ບົດບາດທີ່ສູງຍິ່ງຂຶ້ນ ໃນການປະສານວຽກງານກິດຈະກຳຕ່າງໆຢູ່ໃນອ່າງ.

MRC ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງລະຫວ່າງລັດຖະບານທີ່ຖື ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍສາມລະດັບຂັ້ນ- ກອງເລຂາ, ຄະນະກຳມະການຮ່ວມ, ແລະ ສະພາມິນຕີ- ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກບັນດາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດ ຢູ່ໃນແຕ່ລະປະເທດ. ດັ່ງນັ້ນ, ອຳນາດທຳທີ່ຂອງ MRC ແມ່ນໄດ້ມາຈາກການຕິດຕໍ່ພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຂອງບັນດາຕົວແທນຈາກບັນດາປະເທດ ສະມາຊິກ. ສັງເກດໄດ້ວ່າ ຈີນ ແລະ ນຽນມາ ຍັງບໍ່ທັນເປັນສະມາຊິກຂອງ MRC ເທື່ອ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ເຂົາເຈົ້າເຫັນວ່າຄວາມສົນໃຈອັນດຽວກັນ ກັບບັນດາຊາດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງນ້ຳ ແມ່ນຍິ່ງມີໜ້ອຍ, ແຕ່ກໍໄດ້ມີການພົບປະນັດໝາຍກັບ MRC ໂດຍຜ່ານການເປັນ “ຄູ່ຮ່ວມສົນທະນາ” (Dialogue partner).

ກ່ອນປີ 1999, MRC ໄດ້ຖືວ່າເປັນອົງກອນທີ່ເປີດປະຕູ ແລະ ບໍລິຫານໂດຍເນັ້ນໃສ່ການນຳໃຊ້ຜູ້ຊຽວຊານ ແລະ ວິຊາການເຕັກນິກ. ແຕ່ວ່າຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ ໂດຍຄຽງຄູ່ກັບການປ່ຽນແປງການບໍລິຫານຂອງຂັ້ນເທິງ, MRC ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຕັ້ງໃຈອັນໃໝ່ຕໍ່ການເປີດກ້ວາງ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ ໃນການປະຕິບັດງານຕ່າງໆຂອງຕົນ, ຊຶ່ງເປັນການປ່ຽນແປງ ທີ່ໄດ້ເພີ່ມທະວີເປີດກ້ວາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດຢູ່ໃນຂົງເຂດ MSEA. ຜູ້ໃຫ້ທຶນການຊ່ວຍເຫລືອແບບໂດຍກົງ ແລະ ແບບຫລາຍຝ່າຍ (Multilateral) ກໍ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ, ກຸ່ມຜູ້ໃຫ້ທຶນການຊ່ວຍເຫລືອກໍ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອທີ່ຈຳເປັນສູດ ໃຫ້ແກ່ແຜນງານການນຳໃຊ້ນ້ຳ (WUP), ແຜນງານການພັດທະນາອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ (BDP), ແລະ ແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມ- ອັນເປັນແຜນງານຕົ້ນຕໍຂອງ MRC. ສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງ ຍິ່ງໄດ້ສະໜອງຜົນຖານອັນຈຳເປັນສຳລັບການປ້ອງກັນ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ, ຊຶ່ງເປັນປະເດັນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ໂຄງຮ່າງໃນເມື່ອກ່ອນ. ແຕ່ວ່ານັ້ນກໍ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະບໍ່ເນັ້ນເຖິງການປ່ຽນແປງອັນເດັ່ນທາງດ້ານການເມືອງຫລາຍເກີນຄວນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ກອງເລຂາ MRC ໄດ້ພະຍາຍາມສູນໃສ່ການພົວພັນພົບປະກັບອົງກອນອື່ນໆ ແລະ ແນະນຳວິທີການອັນໃໝ່ໜັ້ນໄປສູ່ຄວາມເປີດກ້ວາງ ແລະ ສະໜອງ ການຊ່ວຍເຫລືອ, ຂະບວນການ ແລະ ຮູບການ

ການຕັດສິນບັນຫາ ກໍ່ຍິ່ງຄົງເປັນຮາກຖານ ຢູ່ໃນການເຈລະຈາລະດັບຂັ້ນສູງລະຫວ່າງລັດຖະບານ.

ຕົວຢ່າງອັນງ່າຍກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ ແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມໃນການຕິດຕັ້ງລະບົບກິນໂກເພື່ອສິ່ງເສີມການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນຢູ່ຕາມປ່າໄມ້ເຂດຊາຍແດນທີ່ມີຄຸນຄ່າ (ASEAN, 2001b). ຊຸມຊົນອະນຸລັກສາກົນ ໄດ້ເປັນຜູ້ຊ່ວຍເຫລືອໃນການສະໜອງບັດໃຈດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ແນະນຳກ່ຽວກັບກິນໂກເພາະສິນສຳລັບການສົນທະນາ ແລະ ແລກປ່ຽນ. ຕົວຢ່າງ, ກອງປະຊຸມຊີວະນາໆພັນຂອງອິນໂດຈີນ (Indo-china Biodiversity Forum)- ທີ່ໄດ້ລໍ່ເລີ່ມໂດຍກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ (The World Wide Fund for Nature) ໃນປີ 1997 ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍການປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ແລະ ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງສົມດູນຢູ່ຕາມບັນດາເຂດຊາຍແດນ- ໄດ້ສ້າງນະໂຍບາຍ ສຳລັບສົນທະນາ ແລະ ຮ່ວມມືກັບສາກົນຂຶ້ນ ເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມຕື່ນຕົວ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈ (Dillon and Wikramanayake, 1997). ນີ້ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ເດັ່ນຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າອາກາດບັນດາຕົວແທນຈາກພາກສ່ວນລັດແລ້ວ, ມັນໄດ້ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງບັນດານັກວິທະຍາສາດ, ນັກຄົ້ນຄ້ວາສຶກສາ, ບຸກຄົນຈາກອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ແຕ່ວ່າບັນຫາທີ່ຢູ່ໃນວິທີການດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງມີນາແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນນັ້ນ ຍິ່ງເປັນບັນຫາໃຫຍ່. ນອກຈາກຄວາມຈຳກັດດ້ານຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກແລ້ວ, ການຂາດແຄນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຕ່າງໆໃນການເຂົ້າເຖິງສະຖານທີ່ຊີວະນາໆພັນທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ, ຄວາມມຸ້ງຫວັງດ້ານການເມືອງໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ເປັນອຸປະສັກທີ່ເອົາຊະນະຍາກ ເນື່ອງຈາກແນວຄວາມຄິດ ຂອງຄວາມພະຍາຍາມອະນຸລັກຮ່ວມກັນ ອາດຈະເປັນການຄຸກຄາມອາທິປະໄຕຂອງຊາດໄດ້ (Dillon and Wikramanayake, 1997).

ສະຖາບັນຫລາຍລະດັບຂັ້ນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງພາກພື້ນ.

ເມື່ອສະຖານທີ່ເຫລົ່ານີ້ຈະເລີນເຕີບໂຕ, ເລີ້ນແບ່ງແຍກບັນຫາຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກພື້ນໄດ້ເລື້ອນຫາຍໄປ. ທ່າອ່ຽງນີ້ໄດ້ຮຸນແຮງຂຶ້ນ ດ້ວຍການເພີ່ມທະວີສາຍພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງປະເດັນຕ່າງໆທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເສດຖະກິດ (Kao and Kaplan, 1999). ກົງກັນຂ້າມ, ເຮົາຈະສາມາດເວົ້າໄດ້ຄືແນວໃດວ່າ ກັນມີການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງພາກພື້ນແທ້ຈິງ? ການຕັດສິນບັນຫາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນມີຫຼາຍປານໃດ? ແຕ່ລະສະຖາບັນພາກພື້ນ ມີລະບຽບຫລັກການ ຫຼື ຮູບການຂອງຕົນເອງ - ຫຼັກການວ່າດ້ວຍການບໍ່ແຊກແຊງ ຂອງ ASEAN, ການສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາ ທີ່ບໍ່ແມ່ນດ້ານການເມືອງຂອງ ADB, ແລະ ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍຸດຕິທຳ ແລະ ສະເໝີພາບ ຂອງ MRC- ຊຶ່ງກຳນົດວ່າ ອົງກອນຈະຮ່ວມມື ແລະ ກຳນົດໂລຍະຂອບເຂດທີ່ສາມາດພົວພັນກັບອົງກອນອື່ນໆ ໄດ້ຄືແນວໃດ (Dore, 2001b). ຫົວຂໍ້ການສົນທະນາ ທີ່ຜິຈາລະນາເຖິງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ (regionalisms) ແມ່ນມີສ່ວນປະກອບຂອງບັນດາອົງກອນລັດ ແລະ ຂະບວນການທາງການຕ່າງໆ. ການຄຳນຶງເອົາໃຈໃສ່ກ່ຽວກັບໄພຕ່າງໆ ຕໍ່ອຳນາດອະທິປະໄຕຂອງປະເທດ ແມ່ນໄດ້ຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນບັນຫາທ້າທາຍ ທີ່ສຳ

ຄັນຕໍ່ປະເດັນສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆຢູ່ໃນພາກພື້ນ (He et al., 2001). ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອົງກອນລັດຂອງປະເທດ, ການແຜ່ຂະຫຍາຍອິດທິພົນຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ຕໍ່ສະພາບດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ປາກົດຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ.

ດັ່ງນັ້ນ, ແມ່ນຫຍັງຄືສະຖາບັນພາກພື້ນທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ໃນການສະໜັບສະໜູນການປັບປຸງບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ? ມັນມີຫລາຍທັດສະນະທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ບາງທັດສະນະໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ ບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນອັນເປັນຕົວແທນໂດຍກົງ ໃຫ້ແກ່ລັດຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາດ ແລະ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ (ເຊັ່ນ MRC ແລະ ASEAN) ຈະມີປະສິດທິຜົນຫລາຍກ່ວາ ເພາະວ່າສະຖາບັນເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນເຊື່ອມຕໍ່ໂດຍກົງກັບຂະບວນການຕ່າງໆຂອງປະເທດ ທີ່ສ້າງຮູບແບບຂອງການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ທາງດ້ານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ (Le Quy An et, 2001). ແຕ່ບາງທັດສະນະ ກໍ່ໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ແຜນງານ GMS ຈະແທດເໝາະກັບວິທີການຂອງພາກພື້ນຫລາຍກວ່າ, ສ່ວນນຶ່ງເນື່ອງຈາກວ່າມັນໄດ້ຮ່ວມເອົາ ຢູນານ ເຂົ້ານຳ, ສ່ວນນຶ່ງເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນຮັບຮູ້ໄດ້ເຖິງເສດຖະກິດພາກພື້ນທີ່ກຳລັງດຳເນີນໄປ, ແລະ ອີກສ່ວນນຶ່ງ ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນອາດຈະອຳນວຍບັນດາໂອກາດໃຫ້ແກ່ການພົວພັນກັບພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ຫລາຍກວ່າ (Zuo, 2001).

ຍັງມີບາງທັດສະນະໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຂອງບັນດາສະຖາບັນເຫຼົ່ານີ້, ຄຽງຄູ່ກັບການເຄື່ອນໄຫວສະເພາະຂອງການເຊື່ອມໂຍງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທຸກອົງກອນລະດັບຊາດ, ໄດ້ສ້າງພື້ນທີ່ການປະຕິບັດງານອັນກ່ວາງໃຫຍ່ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ການປະຕິຮູບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ສາມາດໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ຜິຈາລະນາ (Kao, 2000). ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ວ່າ ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານສະຖາບັນ- ລະດັບຄວາມແຕກຕ່າງຂອງສະຖາບັນຕ່າງໆ ພ້ອມທັງພາລະບົດບາດທີ່ເລື່ອມຊ້ອນກັນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ (complementary), ຄຽງຄູ່ກັບການສື່ສານດ້ວຍຫລາຍວິທີການ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດງານຢ່າງສຳເລັດຜົນ- ຈະໃຫ້ໝາກຜົນທີ່ມີປະສິດທິຜົນຫລາຍກວ່າ ໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງບັນຫາຂ້າມຊາຍແດນ (Lipschutz, 1997). ທິດທາງທີ່ໄດ້ຖືກນຳໄປປະຕິບັດ ໃນການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຂອງສະຖາບັນນີ້ ແມ່ນຈະຖືກກຳນົດເປັນສ່ວນໃຫຍ່ດ້ວຍໂຄງຮ່າງ ແລະ ການປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ຕັດສິນບັນຫາຄືແນວໃດ ແລະ ແມ່ນໃຜເປັນຜູ້ຕັດສິນ.

ພາກແລ້ວນີ້ ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງບັນຫາທ້າທາຍຕ່າງໆທີ່ຮີບດ່ວນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ທີ່ພາກພື້ນໄດ້ປະເຊີນໜ້າ, ແລະ ໄດ້ນຳສະເໜີກ່ຽວກັບສາມສະຖາບັນທີ່ສຳຄັນໃນພາກພື້ນ ທີ່ໄດ້ເລີ່ມການໂຕ້ຕອບຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວເຫຼົ່ານັ້ນ. ພາກຕໍ່ໄປນີ້ ຈະໄດ້ບັນຍາຍເຖິງວ່າ ການປ່ຽນແປງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງສະຖາບັນ ແລະ ການປະຕິບັດງານດ້ານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ສາມາດເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດ ຂອງບັນດາອົງກອນພາກພື້ນຄືແນວໃດ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນທີ່ມີປະສິດທິຜົນຫລາຍກວ່າໄດ້.

17. ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ ສຳລັບການຮ່ວມມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເມື່ອເວົ້າເຖິງຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ຂະໜາດ ຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ, ບໍ່ມີສະຖາບັນໃດທີ່ສາມາດຈັດການກັບໝົດໝາດ້ານ ແລະ ທຸກລະດັບຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມພາກພື້ນ ແລະ ການພັດທະນາໄດ້ (Le Quy An et al, 2001). ຈຸດຕື່ນຕໍ່ຂອງຄວາມບໍ່ສຳເລັດຜົນ ຂອງສະຖາບັນ ຈະມັກພົບເຫັນຕາມຂົງເຂດສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນຂອງ MSEA (Nilsson and Segnestam, 2001). ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ຍ້ອນຄວາມບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ ຂອງສະຖາບັນແຫ່ງຊາດ- ເຊັ່ນວ່າ ບັນດານະໂຍບາຍທີ່ຊຸກຍູ້ລາຍຈ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍພາກສ່ວນຈາກພາຍນອກ, ການລະເລີຍຕໍ່ລະບົບຕ່າງໆໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ການກຳນົດໃຫ້ມີແຜນວຽກທີ່ບໍ່ແທດເໝາະກັບຕົວຈິງ ຫຼື ບໍ່ເໝາະສົມ, ແລະ ຄວາມບໍ່ສຳເລັດໃນການເຊື່ອມໂຍງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ- ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບດ້ານລົບອັນໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (Prachoom, 2001), ຄວາມຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນສຳລັບສະຖາບັນພາກພື້ນ ແມ່ນຄວນມີທັດສະນະແນວຄິດອັນກ້ວາງໄກຢ່າງພຽງພໍ. ທັດສະນະນີ້ຄວນແມ່ນອັນນຶ່ງທີ່ໃຫ້ແນວຄວາມຄິດອັນລະອຽດກ່ຽວກັບການເຊື່ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງ ສາຍເຫດ-ຜົນ (cause-effect) ຢ່າງເປັນລະບົບ, ການພົວພັນອັນຊັບຊ້ອນລະຫວ່າງ ຄວາມຕ້ອງການ-ການສະໜອງ, ແລະ ການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງມະນຸດ-ລະບົບນິເວດວິທະຍາ, ໃນຂະນະດຽວກັນ ກໍ່ຄວນໃຫ້ມີຄວາມຍືດຍຸນ (flexibility), ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຄວາມສາມາດດ້ານວິຊາສະເພາະເພື່ອເຂົ້າໃຈສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ໂດຍອີງໃສ່ຕົວຢ່າງສະເພາະ, ພາກນີ້ແມ່ນປະເມີນການຈັດການດ້ານໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງບັນດາສະຖາບັນ MSEA ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍນຳໃຊ້ສິ່ງມາດຖານຄື: ຄວາມເໝາະສົມຂອງພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມພຽງພໍດ້ານຄວາມສາມາດ, ສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມ, ການເປັນຕົວແທນ ຈາກຂອບເຂດອຳນາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ແລະ ການເຊື່ອມບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕໍ່ການຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ມາດຖານເຫຼົ່ານີ້ເປັນພຽງແຕ່ຕົວຢ່າງໜຶ່ງຂອງຄຸນລັກສະນະຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ບັນດາສະຖາບັນ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ, ການວິເຄາະນີ້ ຍັງຍືນວ່າ ມາດຖານດັ່ງກ່າວເປັນທິດທາງພື້ນຖານ ຂອງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດ MSEA. ເມື່ອເວົ້າເຖິງບົດຮຽນຂອງສາກົນມັນໄດ້ສະໜອງຄວາມເຂົ້າໃຈອັນເລິກເຊິ່ງໃຫ້ແກ່ການກວດສອບແຕ່ລະມາດຖານ.

ພາລະບົດບາດ ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຄວາມພຽງພໍດ້ານຄວາມສາມາດ.

ພາລະບົດບາດຕ່າງໆຂອງສະຖາບັນ ໄດ້ສ້າງໂຄງປະກອບສຳລັບບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆ ຂອງບັນດາອົງກອນໃນພາກພື້ນ. ຕໍ່ແຫ່ງຂອງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມພາຍໃນພາລະບົດບາດຂອງສະຖາບັນກຳນົດຂອບເຂດ ສຳລັບການຈັດການແກ້ໄຂກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ. ບັນດາພາລະບົດບາດລະຫວ່າງສະຖາບັນທີ່ປະຕິບັດການໃນລະ

ດັບພາກພື້ນຢູ່ໃນ MSEA ແມ່ນຈະແຕກຕ່າງກັນຫລາຍ. ການວິເຄາະນີ້ ກວດສອບອົງກອນຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳ (MRC), ສະຖາບັນການເງິນ ແບບຫລາຍຝ່າຍ (ADB), ແລະ ກຸ່ມການເມືອງຂອງພາກພື້ນ (ASEAN). ບໍ່ມີສະຖາບັນໃດຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າທັງໝົດຈະມີການກ່ຽວພັນກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຂ້າມຊາຍແດນ, ແຕ່ສະຖາບັນແມ່ນຖືກຈຳກັດດ້ວຍສະພາບຕົວຈິງທີ່ວ່າ ບູລິມະສິດສະເພາະໜ້າ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງທີ່ມີໃນດ້ານບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນບັນຫາທາງດ້ານເຕັກນິກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບັນດາສະຖາບັນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງລະດັບຄວາມຍືດຢູນ ໃນການພິຈາລະນາພາລະບົດບາດຂອງຕົນ ເພື່ອອຳນວຍໃຫ້ມີວິທີການຕ່າງໆອັນລະອຽດ ແລະ ມີການຮ່ວມມືຫລາຍຂຶ້ນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຄວາມສຳເລັດຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາລະບົດບາດທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງເຖິງຄວາມອາດສາມາດທີ່ມັກຈະບໍ່ມີຢູ່ໃນບັນດາສະຖາບັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (REPSI, 2001). ຊ່ອງຫວ່າງຢູ່ໃນຄວາມອາດສາມາດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ- ປຶກສາຫາລືກັບສາທາລະນະ, ການລວມເອົາການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ, ແລະ ອື່ນໆ-- ສາມາດເຮັດໃຫ້ບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ຫ້າຫ່ວງຂຶ້ນຕື່ມ. ຄວາມສາມາດຂອງອົງກອນແຫ່ງຊາດ, ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ ເພື່ອຕອບໂຕ້ແກ້ໄຂບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ເພື່ອຍາດແຍ່ງໂອກາດທີ່ມີຢູ່ໃນການເຊື່ອມໂຍ່ງພາກພື້ນ ມັກຈະຈຳກັດເນື່ອງຈາກວ່າ ຂາດຄວາມຮັບຮູ້, ວິທີການຕ່າງໆ, ຫັກສະ, ແລະ ຊັບພະຍາກອນ (REPSI--MREG, 2001).

ມາເຖິງປະຈຸບັນນີ້, ບໍ່ມີສະຖາບັນໃດໃນຂົງເຂດ MSEA ສອດຄ່ອງກັບພາລະບົດບາດສະເພາະ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມດ້ວຍຜົນຖານ ຫລັກອັນກວ້າງ ເພື່ອການນັດໝາຍຜົນພົວພັນພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ດີ, ປະຈຸບັນນີ້ MRC ກໍ່ມີພາລະບົດບາດ ເພື່ອຄຳນຶງແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ຊຶ່ງລວມເອົາບັນຫາອື່ນໆທີ່ຢູ່ເໜືອກວ່າຊາຍແດນລະຫວ່າງຊາດ, ແລະ ຈັດວາງໄວ້ໃນຕຳແໜ່ງທີ່ດີທີ່ສຸດຢ່າງມີເຫດຜົນ ເພື່ອປະສານສານການຕອບໂຕ້ແກ້ໄຂຂອງພາກພື້ນ ຕໍ່ກັບບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຫລ່ງນ້ຳທີ່ຂ້າມຊາຍແດນ (Øjendal et al, 2002). ແຜນງານ GMS ໃນປະຈຸບັນໄດ້ຮຽກຮ້ອງດ້ວຍນະໂຍບາຍຂອງ ADB ເພື່ອພິຈາລະນາຜົນກະທົບຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆໃນການລົງທຶນ ດ້ານການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ແລະ ນັ້ນສາມາດສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາ ຄວາມສາມາດຂອງອົງກອນແຫ່ງຊາດດ້ານການເງິນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາການປະເມີນຜົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ASEAN ຈະມີພາລະບົດບາດດ້ານການເມືອງທີ່ກວ້າງໂກ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການປະສານສານປະສານງານດ້ານນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະມາຊິກຕ່າງໆ, ອົງກອນບໍ່ໄດ້ສ້າງບົດບາດອັນຈຸບຳຈຳວ່າອັນໃນການຊຸກຍູ້ການປະສານເອົານະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ຂອງບັນດາຊາດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັນກິນກັນ.

ບັນດາຊ່ຽວຊານສາກົນແນະນຳວ່າ ຈຸດສູນຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ການຍອມຮັບດ້ານການເມືອງເປັນສິ່ງຈຳເປັນສຳລັບປະສິດທິຜົນຂອງສະຖາບັນທີ່ຄຽງ. ຕົວຢ່າງ, ຄະນະກຳມາທິການເຮັນຊິນກິ (Helsinki Commission) ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາລະດັບສູງຈາກລັດຖະບານ ທີ່ໄດ້ຮ່ວມຮັບຜິດຊອບທັງຕໍ່ ທະເລບານຕິກ ແລະ ຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຈາກການເຊື່ອມໂຊນຂອງທະເລບານຕິກ ປະກົດເປັນຮູບຮ່າງຂຶ້ນ. ຄະນະກຳມາທິການ ໄດ້ຖືກນອບໝາຍພາລະບົດບາດ ເພື່ອເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມສະເພາະຂອງ ບານຕິກ ໂດຍການສ້າງເສັ້ນທາງທິດນຳອັນກວ້າງ ສຳລັບການຮ່ວມມືທາງດ້ານການເມືອງ. ເມື່ອສະຖາບັນ ທີ່ໄດ້ຜ່ານຂ້າມຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານຄວາມມິກຄິດ ຈາກສົງຄາມເຢັນ, ບັນດາຜູ້ຕັ້ງຂອງຄະນະກຳມາທິການໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ຖ້າປາສະຈາກການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເມືອງ ຈາກແຕ່ລະລັດຖະບານຢ່າງເຕັມທີ່, ມັນບໍ່ອາດຈະສາມາດປຸກລະດົມການປະຕິບັດງານຮ່ວມກັນຊຶ່ງຈຳເປັນຕໍ່ການຫລຸດຜ່ອນລະດັບຕ່າງໆຂອງມົນລະສິດຢູ່ໃນ ບານຕິກໄດ້ (Momose et al, 1995). ແຕ່ວ່າ, ການສະໜັບສະໜູນວາລະສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ ໃນລະດັບທີ່ຄ້າຍຄືກັນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຍັງບໍ່ເຫັນເຫັນໄດ້ຢູ່ໃນ MSEA ເທື່ອ.

ຫລັກການກ່ຽວກັບການເປັນອົງປະກອບ/ສາຂາ: ອຳນາດການ ປຶກສາຫາລືກັບສາທາລະນະ.

ຖະແຫຼງການ ຮີໂອ (The Rio Declaration) ອ້າງອີງວ່າອຳນາດການປຶກສາຫາລືກັບສາທາລະນະ ຄວນຖືກກຳນົດທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນລະດັບການຕັດສິນບັນຫາໃຫ້ເໝາະສົມກັບຂະໜາດຂອງປະເທດສິ່ງແວດລ້ອມ. ໂດຍສະເພາະ, ບັນດາອົງກອນລັດ ເປັນລະດັບຕົ້ນຕໍຂອງການຕັດສິນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ໃນຕົວຈິງນັ້ນອາດຈະແມ່ນລະດັບທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ສຳລັບຫລາຍໆປະເທດ. ແຕ່ວ່າການຈັດສັນອຳນາດການປຶກສາຫາລືກັບສາທາລະນະ ຕ່າງກັນຮັບຮູ້ວ່າ ພະລັງອຳນາດການຕັດສິນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມສາມາດຈະບໍ່ເປັນກຸ່ມກ້ອນ, ຄຽງຄູ່ກັບສິດທິ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບສະເພາະໜຶ່ງທີ່ຄອບຄອງຢູ່ໃນອົງກອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຫລືກຸ່ມຕ່າງໆຂອງສັງຄົມ. ເພາະສະນັ້ນ, ການຍາດຜົນສຳເລັດຂອງການຕັດສິນບັນຫາ ໃນລະດັບທີ່ແທດເໝາະ ມັກຈະລວມເຖິງການປຽນແປງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆຂຶ້ນໄປສູ່ລະດັບອົງກອນພາກພື້ນ ແລະ ໂລກ, ແລະ ລົງໄປສູ່ຂັ້ນລຸ່ມຈົນເຖິງອຳນາດການປຶກສາຫາລືກັບສາທາລະນະລະດັບເຂດແຂວງ.

ເຫດຜົນພື້ນຖານທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫລັງຂອງການຕັດສິນໃຈ ເພື່ອນອບໝາຍໜ້າທີ່ວຽກງານກ່ຽວກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນຕ່າງໆຂອງພາກພື້ນ ແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈວ່າ ບໍ່ມີປະເທດໃດສາມາດຄຳນຶງສິນໃຈເຖິງບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນວ່າການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳສາກົນ, ການຄຳຂະນີດພັນຕ່າງໆທີ່ມັກຈະສູນພັນລະຫວ່າງຊາດ, ການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງພາກພື້ນ, ແລະ ມົນລະພິດທາງອາກາດໃນພາກພື້ນ ໄດ້ເທົ່າທີ່ຄວນ. ໂດຍສະເພາະ ການຈັດສັນນ້ຳໃນບັນດາຜູ້ຊົມໃຊ້ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳສາກົນ ອາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນລະດັບສູງກວ່າລັດຖະບານ. ສຳລັບປະເທດອື່ນໆ ອາດພົວພັນໂດຍກົງກັບບັນດາອຳນາດການປຶກສາຫາລືກັບສາທາລະນະ.

ແຂວງ, ບັນດາຊຸມຊົນ ຫລື ອົງກອນເອກະຊົນຕ່າງໆ ຈະເປັນການດຶກວ່າ. ສຳລັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມຈະ ຕ້ອງໃຫ້ການເປັນຕົວແທນສະແດງຜົນປະໂຫຍດຂອງຈຳນວນສ່ວນໃຫຍ່ ເປັນຫລັກ.

ຄວາມສົນໃຈທີ່ໄດ້ຫັນປ່ຽນໃໝ່ ຕໍ່ກັບຄະນະກຳມະທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາ ກິນ ພາຍຫລັງການເຊັນ ສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນປີ 1995⁹ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບັນ ດາລັດຖະບານໃນພາກພື້ນ ໄດ້ເລີ່ມນຳເອົາແນວຄິດຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງນ້ຳແບບຫຼາຍລະດັບຂຶ້ນ ມາປະຕິບັດຢ່າງຈິງຈັງກວ່າເດີມ. ສັນຍາແມ່ ນ້ຳຂອງ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ແຕ່ລະປະເທດທີ່ໄດ້ລົງນາມເຊັນສັນຍາ ສະໜອງ ການແຈ້ງການໆປ່ຽນແປງການໂຫລຂອງນ້ຳ, ແຕ່ການຮຽກຮ້ອງນີ້ເປັນ ພຽງແຕ່ການນຳເຂົ້າຢູ່ໃນສັນຍາທາງດ້ານກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ (Öjendal et al., 2001). ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດ, ອັນນີ້ມັນແມ່ນບາດກ້າວທຳອິດທີ່ກ້າວໄປສູ່ ການຈັດແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບເປັນທາງການ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສູງກວ່າລັດ ຂອງປະເທດ. ຫາກເມື່ອໃດທີ່ແຜນງານ ການນຳໃຊ້ນ້ຳຂອງ MRC ສຳ ເລັດ ມັນຈະສະໜອງພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການເຈລະຈາການຈັດສັນແຫລ່ງນ້ຳ ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກ, ແຕ່ມັນຈະບໍ່ແມ່ນສະຖາບັນທີ່ເໝາະສົມ ຖະບານ ທີ່ມີອຳນາດເຕັມໃນພາກພື້ນ ໃນການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດຊັບພະຍາ ກອນແຫລ່ງນ້ຳຕ່າງໆ.

ເຫດການເຂື່ອນນ້ຳຕຶກ ຢາລີ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ສະເໜີແນະວ່າ ອຳນາດການປົກ ຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ຖ້າຫາກມີອຳນາດເຕັມທີ່ໃນການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ແລະ ຜົວພັນ ກ່ຽວກັບປະເດັນສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆ, ສາມາດເປັນຜູ້ມີບົດ ບາດຕົ້ນຕໍໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ ແລະ ສະໜອງທັດສະນະແນວຄິດ ກ່ຽວກັບຜົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຕັດສິນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ບາງວິທີການ ປະຕິບັດແບບກະຈາຍອຳນາດສູ່ທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຮ່ວມມືດ້ານການຄຸ້ມ ຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນໄດ້ຖືກປະຕິບັດແລ້ວ. ບັນດາໜ່ວຍງານທ້ອງຖິ່ນ ລະຫວ່າງຊາຍແດນ ຢູນານ-ຫວຽດນາມ ແລະ ຢູນານ-ລາວ ເຮັດວຽກ ງານຮ່ວມກັນໃນດ້ານການຄວມຄຸນໄຟໄໝ້ຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນສິ່ງແວດລ້ອມອື່ນໆ ທີ່ສູນກາງບໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດຕິ ຜົນໄດ້ (Zua, 2001). ສູນກາງຂອງຈີນໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ການປົກຄອງແຂວງ ຂອງແຂວງຢູນານ ໄດ້ມີການປະກອບເຄື່ອງມືທີ່ດີກ່ວາ ໃນການຈັດການ ກັບບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ຊຶ່ງມັນໄດ້ຊ່ວຍຊຸກຍູ້ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງແບບກະຈາຍ ອຳນາດສູ່ທ້ອງຖິ່ນ. ຄະນະກຳມະການເຂດເມືອງຊາຍແດນ ໂຫ-ພະມ້າ (Thai-Myanmar Township Border Committees), ຊຶ່ງອຳນາດ ການປົກຄອງໃນລະດັບເມືອງ ເຈລະຈາຕໍ່ລອງກ່ຽວກັບບັນຫາຄວາມປອດ ໄພຕາມຊາຍແດນໂດຍກົງ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບັນຫາທີ່ລະອຽດອ່ອນທີ່ ສຸດ ບາງຄັ້ງແມ່ນຈະແກ້ໄຂໄດ້ດີທີ່ສຸດ ຖ້າຫາກຫ່າງຈາກການແກ້ໄຂແບບ ການທູດທາງດ້ານການເມືອງ. ຢູ່ໃນຫລາຍໆຂົງເຂດຂອງໂລກ, ການຮ່ວມ ມືໃນພາກພື້ນທີ່ໄດ້ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ ແມ່ນພວມປ່ຽນແປງບັນດາໂຄງຮ່າງການ ບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ໄດ້ຈັດຕັ້ງຂະແໜງການ/ສາຂາ ຊຶ່ງເປັນອົງປະ ກອບທີ່ສຳຄັນ ວ່າອົງກອນຕ່າງໆຢູ່ໃນແຕ່ລະດັບຂອງການຕັດສິນບັນຫາ ຢູ່ໃນຂົງເຂດເວທີນະໂຍບາຍອັນກ້ວາງຂວາງ ຜົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຄື

ແນວໃດ. ສະຫະພັນເອີຣົບ (EU) ອາດຈະເປັນອົງກອນທີ່ໄດ້ມີການທົດ ສອບອັນກ້າວຫນ້າກ່ວາໝູ່ ໃນການຈັດຕັ້ງເປັນອົງປະກອບ/ສາຂາ (Sub- sidiarity), ຊຶ່ງສູນກາງ ຈະມີອຳນາດຮ່ວມທີ່ສຳຄັນຕໍ່ກັບການຕັດສິນ ບັນຫາ- ການຈັດສ້າງວາລະ (agenda), ສ້າງນະໂຍບາຍ, ການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ແລະ ການໂກ່ເກ້ຍຂັດແຍ້ງ- ໂດຍທີ່ພາກສ່ວນອົງກອນທີ່ ເໝາະສົມກວ່າລັດຖະບານ (Supra- national) ແລະ ຂັ້ນເຂດແຂວງ (Sub- national) ຜົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຢູ່ໃນລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ຫລາຍລະດັບ (Marks et al., 1996). ເຖິງແມ່ນວ່າ EU ບໍ່ໄດ້ຖືກສ້າງ ຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຄຸ້ມຄອງບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ກໍ່ຕາມ, ບົດ ຮຽນທຸກໆບົດໄດ້ຈາກເອີຣົບ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການນຳໃຊ້ຫລັກ ການເປັນອົງປະກອບ/ສາຂາ ເຮັດໃຫ້ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດ ຊອບ, ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ກະຈາຍລະຫວ່າງອົງກອນຂອງລັດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ມີ ຫລາຍລະດັບຂຶ້ນ, ມີຄວາມແຕກເໝາະທີ່ສຸດກັບແຕ່ລະບັນຫາສະເພາະໃດ ນຶ່ງ. ຢູ່ໃນ MSEA, ເສັ້ນໂຄຈອນຂອງການຮ່ວມຕົວທາງດ້ານເສດຖະ ກິດ ແລະ ການຮ່ວມມືດ້ານການເມືອງ ສະໜອງສະພາບເງື່ອນໄຂ ທີ່ອາດ ຊ່ວຍຊຸກຍູ້ໃຫ້ແກ່ການສ້າງຕັ້ງແບບແຜນການເປັນອົງປະກອບ ຢູ່ໃນປະ ເດັນສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ສາມາດເປັນທີ່ຍອມຮັບໃນພາກພື້ນໄດ້.

ການເປັນຕົວແທນເຕັມຂອງອົງກອນລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະກອບ ສ່ວນຂອງພຶດທຸກປະເທດທີ່ຄອບຄອງ (influence) ຫລື ຖືກຄອບຄອງ ດ້ວຍຊັບພະຍາກອນ ຫລື ລະບົບ ທີ່ກຳລັງຖືກຄຸ້ມຄອງ. ຕາມເນື້ອໃນຈິດ ໃຈຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳ, ເຊັ່ນວ່າ ແມ່ນ້ຳຂອງ, ການຮຽກຮ້ອງດັ່ງກ່າວນີ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ພຶດທຸກປະເທດພາຄີ ຄວນນຳເອົາບັນຫາຜົນກະທົບຕໍ່ ອ່າງ ແລະ ຕໍ່ປະຊາຊົນໃນຂົງເຂດ ເຂົ້າຢູ່ໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ໃນຄວາມພະຍາຍາມໃນການອະນຸລັກແບບຂ້າມຊາຍແດນ ຊຶ່ງບໍ່ມີການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມທີ່ຈາກບັນດາປະເທດ ທີ່ໄດ້ມີການຄົ້ນ ພົບຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຕະຫລາດບໍ່ມີທ່າອ່ຽງວ່າຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍ. ຫາກປາສະຈາກການປະກອບສ່ວນຂອງແຕ່ລະລັດຖະບານ, ວິໄສທັດ ຂອງພາກພື້ນ ອາດຈະຕົກເປັນຜົນປະໂຫຍດຂອງສ່ວນປະເທດໃດນຶ່ງເອງ ໄດ້ ແລະ ໂອກາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງລະບົບນິເວດວິທະ ຍາແບບຮອບດ້ານ ອາດຈະສູນຫາຍໄປ¹⁰.

ບັນຫາການເປັນຕົວແທນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດຕໍ່ປະສິດຕິຜົນ ຂອງບັນດາສະຖາບັນ MSEA ແລະ ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບຂະໜາດ ຂອງ ບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາກ່ອນແລ້ວ, MRC ແມ່ນປະກອບໄປດ້ວຍແຕ່ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຕອນລຸ່ມ, ນຽນ ນາ ແລະ ຈີນ ບໍ່ໄດ້ເປັນສະມາຊິກຢ່າງເປັນທາງການ, ແຕ່ມີຖານະເປັນຄູ່ ຮ່ວມສົນທະນາຫາລື. ຕົວຢ່າງ, ຄະນະກຳມະການຮ່ວມ ແລະ ບັນດາຕົວ ແທນຈາກລັດຖະບານຈີນ ແລະ ນຽນນາ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມສົນທະນາ ປຶກສາຫາລືຂຶ້ນ (Dialogue Meeting)¹¹. ເຖິງແມ່ນວ່າ ກອງປະຊຸມດັ່ງ ກ່າວ ອາດຈະຮັບປະກັນວ່າ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການ ຜົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກ ແລະ ບໍ່ແມ່ນສະມາ ຊິກ ມີໜ້ອຍທີ່ສຸດກໍ່ຕາມ, ການເປັນຕົວແທນຂອງຊາດທີ່ບໍ່ເຕັມເນັດເຕັ້ນ

ໜ່ວຍ ຍັງຄົງເປັນບັນຫາທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບອົງກອນ ທີ່ພະຍາຍາມສົ່ງເສີມ ການພັດທະນາອ່າງແມ່ນໍ້າແບບຍືນຍົງ. ການສໍາເລັດການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ມານວານ ແລະ ດາເຈົ້າສານ ແລະ ອີກຫຼາຍເຂື່ອນທີ່ຄາດຫວັງໄວ້ວ່າຈະສໍາ ເລັດ ຢູ່ໃນຢູນານ ສັນຍາເຖິງຄວາມຕ້ອງການອົງກອນທີ່ເປັນຕົວແທນໄດ້ ດີກ່ວາ ແລະ ສາມາດຕໍ່ລອງເຈລະຈາກ່ຽວກັບການພັດທະນາທົ່ວທັງອ່າງ ແມ່ນໍ້າ. (ເບິ່ງຫ້ອງ 2). ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຢູ່ຕາມສ່ວນຂອງ ຢູນານ ຕາມແມ່ ນໍ້າຂອງຕອນເທິງ ແມ່ນຕົວຢ່າງອັນສໍາຄັນກ່ຽວກັບການຂາດການບໍລິ ຫານຄຸ້ມຄອງແບບພາກພື້ນ ທີ່ເປັນໜ້າວິກິດກັງວົນ (Dore, 2001b) ¹².

ການເປັນສະມາຊິກຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແມ່ນມີຄວາມກ້ວາງ ຂວາງ ຊຶ່ງກວມລວມເອົາທັງໝົດຂົງເຂດອາຊີ, ແຕ່ແຜນງານ GMS ສະ ໜອງສະຖານທີ່ຂຸນນຸນພິເສດ ໃຫ້ແກ່ບັນດາປະເທດ MSEA ເພື່ອຮ່ວມ ມືໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດນໍ້າກັ້ນ. ສໍາຄັນແລ້ວ, ແຜນງານ GMS ແມ່ນສາມາດຮ່ວມເອົາທັງກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງ ຢູນານ ເຂົ້ານໍາ, ຊຶ່ງເປັນ ການສ້າງອິດທິພົນທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງແຜນງານ ໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ, ແລະ ຍັງເຮັດໃຫ້ ຢູນານ ມີສ່ວນຜົວພັນທາງດ້ານພູມິປະເທດ ເພື່ອເອົາໃຈ ໃສ່ຕໍ່ບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ. ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຢູນານ ໄດ້ເປີດເສັ້ນທາງທີ່ສໍາຄັນໃຫ້ແກ່ການສົນທະນາພາກພື້ນ (Regional dialogue), ຊຶ່ງສາມາດເປັນທ່າແຮງ ຕໍ່ການເອົາໃຈໃສ່ ຫລາຍໆສາຍຜົວພັນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຊຶ່ງຜູກມັດ ຢູນານ ແລະ ປະເທດອື່ນໆຂອງ ASEAN ຫລາຍຂຶ້ນ.

ການເປັນຕົວແທນຂອງບັນດານາໆຊາດ ASEAN ແມ່ນກວ້າງໄກໄປ ຫລາຍກວ່າ MSEA. ການລວມເອົາ ກຳປູເຈຍ, ລາວ, ຫວຽດນາມ ແລະ ມຽນມາ ເຂົ້ານໍາ ເປັນຂີດໝາຍໃນການບັນລຸລະດັບຄວາມຕ້ອງການຂອງ ການເປັນຕົວແທນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ASEAN ມີສ່ວນຜົວພັນກັບບັນຫາສິ່ງ ແວດລ້ອມພາກພື້ນຂອງ MSEA, ແຕ່ວ່າ ການຂາດຢູນານ ຍັງເປັນຊ່ອງ ຫວ່າງອັນໃຫຍ່ໃນການກວມເອົາທາງດ້ານພູມສັນຖານ. ເຖິງແນວໃດ, ບັນ ດາສະມາຊິກ ASEAN ກໍ່ຮັບຮູ້ ແລະ ເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງປະ ເທດຈີນ, ແລະ ມັນກໍ່ມີບາງໜ້າວຽກ ເພື່ອກວມເອົາການສົນທະນາບັນ ຫາສິ່ງແວດລ້ອມໃນພາກພື້ນ ພາຍໃຕ້ການສົນທະນາ ASEAN + 3¹³. ເວ ທິການສົນທະນາປຶກສາຫາລືດັ່ງກ່າວນີ້ ນອກຈາກບັນຫາອັນລະອຽດອ່ອນ ດ້ານພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ມັນຈະເຮັດໃຫ້ຈີນ ແລະ ປະເທດເພື່ອນ ບ້ານທີ່ຢູ່ທາງທິດໃຕ້ຂອງຕົນ ສາມາດສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ຄວາມເຂົ້າ ໃຈ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ກ່ຽວກັບບັນຫາພາກພື້ນ ຫລື ບັນຫາຂ້າມຊາຍແດນ.

ຈຸດສໍາຄັນຂອງການບັນລຸສິນສໍາເລັດ ໃນການເປັນຕົວແທນລະດັບຊາດຢູ່ ໃນສະຖາບັນການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດ ຊຶ່ງໄດ້ວາງຕົວລົງຢ່າງ ເໝາະສົມກັບບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ໃຫ້ເຫັນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນອື່ນໆ. ຕົວຢ່າງ, ໃນປີ 1989, ບັນດາລັດຖະບານ ຂອງ ອາເມລິກາກາງ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມາທິການອາເມລິກາກາງດ້ານສິ່ງ

ຫ້ອງ 2
ຄວາມບໍ່ສົມບູນຂອງການເປັນຕົວແທນຂອງປະເທດ ແລະ
ບັນດາຄວາມຈຳກັດຕໍ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ

ການສ້າງເຂື່ອນ ບໍ່ເປັນພຽງແຕ່ກິດຈະກຳທີ່ຄຽງຄູ່ກັບໄຟຕ່າງໆຕໍ່ຊັບສິນບັດຂອງ ຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນໍ້າເທົ່ານັ້ນ. ໃນປີ 2001, ຈີນ, ລາວ, ໂທ ແລະ ມຽນມາ ໄດ້ເຮັດ ສັນຍາການຕົກລົງ ກ່ຽວກັບການຄ້າຂາຍທາງການເດີນເຮືອ ຕາມສ່ວນແມ່ນໍ້າ ຕອນເທິງຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ. ພາຍໃຕ້ການຕົກລົງເຫັນດີນີ້, ການສ້າງທາງເລັ່ນ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມແຮງໂຫລໃນສ່ວນທີ່ກຳໂຫລສ້ຽວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກຳປັ່ນສູ່ ເຮືອໃຫຍ່ ທີ່ບັນທູນນໍ້າໜັກ 500 ໂຕນ ຜ່ານລະຫວ່າງທ່າເຮືອຕ່າງໆໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ ແລ້ວ. ສີ່ປະເທດນີ້ ໄດ້ດຳເນີນການປະເມີນຜົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກຳນົດຜົນ ກະທົບຕ່າງໆທີ່ຈະບໍ່ຮ້າຍແຮງ, ແຕ່ວ່າການປະເມີນຜົນ ໄດ້ກວມລວມເອົາພຽງແຕ່ ສ່ວນຕອນເທິງຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ໄດ້ຜິຈາລະນາເຖິງການປ່ຽນແປງທີ່ອາດ ເປັນໄປໄດ້ ໃນໄລຍະເວລາອັນສັ້ນເທົ່ານັ້ນ. ກຳປູເຈຍ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫລາຍ ທີ່ສຸດຈາກການປ່ຽນແປງແມ່ນໍ້າ – ຜົນກະທົບຕ່າງໆທີ່ໄດ້ຄາດໄວ້ລວມມີ ຮູບແບບ ໃໝ່ຂອງການເກີດຕົວ/ຂີ້ຕະເລ, ການປ່ຽນແປງຄວາມໄວຂອງການໂຫລ, ແລະ ລະດັບນໍ້າທີ່ຜິດປົກກະຕິໃນລະດູແລ້ງ. ແຕ່ວ່າການກຳນົດທີ່ຊັດເຈນ ສໍາລັບການປ່ຽນ ແປງເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນບໍ່ສາມາດກຳນົດໄດ້. MRC ແມ່ນບໍ່ມີອຳນາດແຊກແຊງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຈີນ ແລະ ມຽນມາ ບໍ່ໄດ້ອອກຢູ່ໃນຂອບເຂດອຳນາດ ຂອງຄະນະ ກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງສາກົນ.

ພາຍໃຕ້ສັນຍານີ້, ລັດຖະບານໂທ ໄດ້ວາງແຜນການ ເພື່ອຂະຫຍາຍທ່າເຮືອຂຽວ ຂອງ ໃຫ້ໃຫຍ່ຂຶ້ນໂດຍຄາດຫວັງການຮັບຮອງເອິກຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນ ແລະ ມີການ ສັນຈອນຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເດີມ. ຄວາມຄິດເປັນຫວ່າງຂອງລັດຖະບານລາວ ແມ່ນການ ກໍ່ສ້າງອາດຈະປ່ຽນແປງການໂຫລຂອງນໍ້າ, ເຮັດໃຫ້ແຄມຕະຫຼ່ຽມຕອນລຸ່ມແມ່ ນໍ້າ ຢູ່ໃນດິນລາວມີການເຊາະເຈື່ອນໂອຂຶ້ນ, ມີການສະສົມຂອງຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ເສດ ສະລົກຫັກສັງຕ່າງໆຕາມເຂດຕ່າງໆລາວ. ດ້ວຍເຫດວ່າ ສັນຍາແມ່ນໍ້າຂອງ ກວມ ລວມເອົາການພັດທະນາຕາມລຳດັບແມ່ນໍ້າໃຫຍ່ ພ້ອມທັງທັງ ໂທ ແລະ ລາວ ກໍ່ແມ່ນສະມາຊິກຂອງ MRC, ບັນຫາດັ່ງກ່າວຈຶ່ງຕົກຢູ່ໃນຂອບເຂດອຳນາດຂອງ MRC. ຄະນະກຳມາທິການ ຈຶ່ງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຫຼຸດຊະໜາດການກໍ່ສ້າງໃຫ້ ນ້ອຍລົງເຖິງທີ່ຕ້ອງແຜນເດີມ, ແຕ່ການແກ້ໄຂບັນຫາຂຶ້ນສຸດທ້າຍກໍ່ໄດ້ອອກຢູ່ ໃນການຕົກລົງເຈລະຈາຂອງທັງສອງຝ່າຍເອງ.

ເຫດການເຫລົ່ານີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຮ່ວມມືຫລາຍຝ່າຍລະຫວ່າງບັນດາປະ ເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງແມ່ນໍ້າ ສາມາດເຮັດໃຫ້ລະເລີຍຕໍ່ການຈັດການຕ່າງໆ ໃນການ ຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງສະຖາບັນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ຄວາມອາດສາ ມາດ ແລະ ສິດອຳນາດຂອງ MRC ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຖືກຖຽງຕັ້ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຈຳ ກັດດ້ວຍວ່າ ຈີນ ແລະ ມຽນມາ ບໍ່ໄດ້ອອກຢູ່ໃນຄະນະກຳມາທິການ ແລະ ໃນສິດທິ ພິເສດຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ເພື່ອເຈລະຈາໂດຍກົງກັບປະເທດເພື່ອນບ້ານ ຂອງຕົນທີ່ຢູ່ຕອນເທິງຂອງແມ່ນໍ້າ. ແຕ່ຫາກວ່າ, ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ສັນ ຍາແມ່ນໍ້າຂອງໄດ້ຖືກໄກ່ເກຍໂດຍ MRC ຄຽງຄູ່ກັບການຊຸກຍູ້ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສໍາ ເລັດ

¹² ຂໍ້ດຳເນີນຈາກ The Daily Yomiuki, 2 ມັງກອນ2002, Asahi Shinbun, 14 ທັນ ວາ 2001, ແລະ Bangkok Post, 2 ພະຈິກ 2001.

ແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາຂຶ້ນ (Central American Commis- sion on Environmental and Development, or CCAD) -- ການຮ່ວມມືດ້ວຍເຫດຜົນທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ມີ ເວດວິທະຍາຂອງບັນດາປະເທດ ທີ່ເພິ່ງພາອາໃສຊຶ່ງກັນແລະກັນດ້ານສິ່ງ

ແວດລ້ອມ-- ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນວິໄສທັດໃນການຮ່ວມຕົວຂອງພາກພື້ນ ແລະ ການຮ່ວມມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ບົນພື້ນຖານການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງທ້ອງຖິ່ນ¹⁴. ບັນດາປະທານາທິບໍດີຂອງອາເມລິກາ ກາງ ໄດ້ໃຫ້ອຳນາດເຕັມແກ່ CCAD ເພື່ອຈັດຕັ້ງເຂດເຊື່ອມຕໍ່ດ້ານຊີວະ ສາດເມໂຊອາເມລິກັນ (Mesoamerican Biological Corridor), ແມ່ນການພັດທະນາອັນໜຶ່ງ ທີ່ສະທ້ອນເຖິງຄຳພັ້ນສັນຍາທາງການເມືອງ ຂອງລະດັບສູງ ຈາກບັນດາປະເທດທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໄປສູ່ວິທີການ ແບບພາກພື້ນໃນການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ. ຖ້າຫາກຂາດການພົບປະຕົກ ລົງເໝາະ ແລະ ຄຳພັ້ນສັນຍາ ຂອງແຕ່ລະຊາດຢູ່ໃນພາກພື້ນແລ້ວ, ວິໄສ ທັດຂອງ CCAD ສຳລັບການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງລະບົບນິ ເວດວິທະຍາຂ້າມຊາຍແດນກໍ່ຈະສູນຫາຍໄປ (Miller et al, 2001). ເຊັ່ນ ດຽວກັນ, ການເປັນຕົວແທນຢ່າງສົມບູນແບບໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານຢູ່ໃນຂະ ບວນການຕັດສິນບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ ຄວາມຍິນຍົງຄົງຕົວ ຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງ MSEA.

ການເຊື່ອມເອົາບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ເຂົ້າຢູ່ໃນການສ້າງ ແຜນພັດທະນາ.

ຖະແຫລງການ ຮີໂອ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລວມເອົາລະບຽບຫຼັກການຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບຄວາມຍິນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າຢູ່ໃນທຸກໆດ້ານຂອງການ ພັດທະນາ. ບັນດາຊາດ MSEA ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນ ໄດ້ໃຫ້ຄຳ ພັ້ນສັນຍາໃນການເຊື່ອມໂຍງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາ. ຜົນທີ່ ຕາມມາຫຼັງຈາກນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມໃນປີ 1998, MRC ໄດ້ສ້າງ ແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມຂຶ້ນ ໃນປີ 2001 ໂດຍມີຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍເພີ່ມທະວີ ຄວາມສາມາດຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ໃນການເຊື່ອມເອົາບັນຫາສິ່ງ ແວດລ້ອມຕ່າງໆເຂົ້າຢູ່ໃນບູລິມະສິດຕ່າງໆ ຂອງການພັດທະນາ. ແຜນ ງານນີ້, ຊຶ່ງໄດ້ເນັ້ນເປັນພິເສດເຖິງປະເດັນດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ບົດ ບາດຍິງ-ຊາຍ, ແລະ ຊົນຊາດສ່ວນໜ້ອຍ, ໄດ້ມຸ່ງໝັ້ນໃນການກໍ່ສ້າງປັບປຸງ ຄວາມສາມາດຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ເພື່ອ ສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ນຳໃຊ້, ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນສະຖາ ນະພາບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະໜັບສະໜູນການປະຕິຮູບນະໂຍບາຍສິ່ງ ແວດລ້ອມ, ສ້າງສະຕິຕົວຕໍ່ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍ ການປະສານງານຂອງກິດຈະກຳການພັດທະນາ (MRC, 2000). ນອກ ຈາກນີ້ ໃນບໍ່ດົນຜ່ານມາ MRC ກໍ່ຍັງໄດ້ສ້າງກຸ່ມສະເພາະກິດດ້ານຂ້າມ ຊາຍແດນຂຶ້ນ (MRC, 2000). ຫຼັງໃນບັນດາກິດຈະກຳເບື້ອງຕົ້ນຂອງກຸ່ມ ແມ່ນການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບບົດລາຍງານຂອງ ຄະນະກຳມາທິການ ເຊື່ອມຂອງໂລກ (WCD), ຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການເຊື່ອມເອົາບັນຫາສິ່ງ ແວດລ້ອມເຂົ້າຢູ່ໃນການຕັດສິນກໍ່ສ້າງເຊື່ອມ ໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ວິທີ ການ ສິດທິ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ (Right and risks approach).

ນະໂຍບາຍຂອງ ADB ແມ່ນເພື່ອຊີ້ນຳເອົາບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ເຂົ້າຢູ່ໃນໝົດທຸກຂັ້ນຕອນຂອງວົງຈອນໂຄງການ, ການປະຕິບັດຍຸດທະ ສາດຂອງປະເທດ, ແລະ ແຜນການຊ່ວຍເຫລືອປະເທດຕ່າງໆ (ADB, 2000a). ຫ້ອງການສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາສັງຄົມ ຂອງທະນາ ຄານໃຫ້ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບປະເດັນນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຕິດ

ຕາມກວດກາໂຄງການ, ແລະ ສະໜອງການປັບປຸງຄວາມສາມາດ ໃຫ້ ແກ່ພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ. ໂຄງປະກອບຍຸດທະສາດດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມ ຂອງ ADB (SEF) ໄດ້ນຳສະເໜີເຖິງຄວາມພະຍາຍາມອັນບໍ່ດົນ ຜ່ານມາ ໃນການນຳເອົາບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມເຊື່ອມເຂົ້າຢູ່ໃນຂະບວນ ການສ້າງແຜນການພື້ນຖານຂອງທະນາຄານ¹⁵. ຄວາມພະຍາຍາມນີ້ ອາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຮູ້ສຶກຕົວຕົວຕໍ່ຄວາມສຳຄັນຂອງການເຊື່ອມປະ ສານ ໄດ້ຂ້ອນຂ້າງເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ມັນກໍ່ບໍ່ຈຳເປັນສະທ້ອນເຖິງ ການປ່ຽນ ແປງພື້ນຖານໃນຮູບແບບທີ່ໂຄງການໄດ້ຖືກວາງແຜນໄວ້ ຫລື ໄດ້ຈັດບູ ລິມະສິດການພັດທະນາຄິເນວໃດ (ADB, 2001b). ທ່ານກາງການ ວິພາກວິຈານທີ່ວ່າ ADB ໄດ້ໃຫ້ການເອົາໃຈໃສ່ເຖິງບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມໂດຍບໍ່ພຽງພໍນັ້ນ, ທະນາຄານໄດ້ຍອມຮັບວ່າ ມັນຈະຕ້ອງໄດ້ ປະຕິ ບັດວຽກງານໃຫ້ດີກວ່າເດີມ ເພື່ອຫວນຄືນການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດ ໂຄງການ (ADB, 2000b).

ຫຼັງຈາກກອງປະຊຸມສູດຍອດຮີໂອ (The Rio Summit) ໃນປີ 1992 ບໍ່ໄດ້ດີນ ADB ກໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງໜ່ວຍງານປະຕິບັດງານສະເພາະກິດດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຂຶ້ນ. ຈຸດປະສົງຂອງໜ່ວຍສະເພາະກິດນີ້ ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນ ວ່າຄວາມຍິນຍົງຄົງຕົວຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມເຂົ້າຢູ່ໃນບັນດາ ແຜນການຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ເພື່ອຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການ ຮ່ວມມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດສະມາຊິກທີ່ກຳລັງ ພັດທະນາ (DMCs). ເຖິງວ່າ ໜ່ວຍງານສະເພາະກິດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຊີ້ນຳແຜນງານ GMS ທີ່ສະໜັບສະໜູນຂະແໜງ ການສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ຕາມ, ມັນກໍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ບັນລຸຜົນເທົ່າທີ່ຄວນໃນການ ນຳເອົາຄວາມຍິນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າຢູ່ໃນແບບແຜນ (Para- digm) ການພັດທະນາພື້ນຖານຂອງ GMS ຫລື ແຜນງານສະເພາະຂອງ ADB (People's Forum Statement, 2000; Dore, 2001b). ແຕ່ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພາຍໃຕ້ຄວາມກົດດັນ ຈາກຊຸມຊົນໃນພາກພື້ນ ແລະ ກຸ່ມ ສາກົນ ຕໍ່ການເອົາໃຈໃສ່ເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເປັນໄປໄດ້ຢ່າງ ຈິງຈັງນັ້ນ, ADB ໄດ້ຕັດສິນໃຈໂຈະການປະກອບສ່ວນຂອງຕົນຢູ່ໃນ ສອງໂຄງການສ້າງເຊື່ອມໂຟຟານ້ຳຕົກ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຖືກຖຽງກັນ-- ນ້ຳເທີນ II ຢູລາວ ແລະ ເຊຊານ 3 ຢູ່ຫວຽດນາມ-- ຍ້ອນບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ¹⁶, ແຕ່ການປົກປ້ອງສາທາລິນກ່ຽວກັບນ້ຳເທີນ II ໄດ້ ເລີ່ມຕົ້ນຄືນອີກໃນເວລາຕໍ່ມາ¹⁷.

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ (EA-- ຊຶ່ງ ລວມມີ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ແລະ ຍຸດທະ ສາດໃນການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຂະບວນ ການ EIA ໃນຕອນເທິງຂອງແຜນນ້ຳ ຢູ່ໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ) ອຳນວຍໃຫ້ໂອກາດໃນການເຊື່ອມເອົາບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າຢູ່ ໃນໂຄງການງພັດທະນາ ຫລາຍຂຶ້ນຕື່ມ ແລະ ສາມາດເຮັດໃຫ້ບັນດາອົງ ການຈາກບັນດາປະເທດທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມີສ່ວນຮ່ວມນຳດ້ວຍ (REC, 1999). ບັນດາລັດຖະບານຂອງແຕ່ລະປະເທດ ໄດ້ສ້າງໂຄງຮ່າງ ນະໂຍບາຍສຳລັບ EAs ໃນໂຄງການງພັດທະນາຕ່າງໆຂຶ້ນ, ແຕ່ລະບຽບ ການຕ່າງໆເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຕາມລະດັບສາກົນນັ້ນ ມັກຈະມີການຊີ້ນຳຊ້າ. ແທ້

ຈິງແລ້ວ, ຢູ່ໃນ MSEA ບໍ່ມີຕົວຢ່າງໃດໆກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນທະຫົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ຂ້າມຊາຍແດນທີ່ສາມາດພົບເຫັນໄດ້; ໃນຕົວຈິງຢູ່ ໃນທຸກໆລະດັບຂັ້ນ ການປະຕິບັດພື້ນຖານ EIA ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຈັດຕັ້ງໄດ້ ເທື່ອ. ເຖິງວ່ານະໂຍບາຍ ADB ກ່ຽວກັບ EIA ລະບຸໄວ້ວ່າຈະຕ້ອງໄດ້ ເຮັດການປະເມີນຜົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນທຸກໆຂະແໜງການຂອງລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ທີ່ທະນາຄານໄດ້ໃຫ້ທຶນກູ້ຢືມ (ADB, 2001c), ສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດ ກໍ່ຍັງເປັນບັນຫາຫລາຍ (Watershed, various issue)¹⁸.

ສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງ 1995 ໄດ້ສ້າງຫຼັກການງົບປະມານປັບປຸງສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ແຜນການປະຕິບັດງານປະຈຸບັນຂອງ MRC ລວມທັງ ການຈັດສ້າງ ຂະບວນການງຽບປະເມີນຜົນທະຫົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ ຊຶ່ງຈະ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຮ່ວມກັບລະບຽບການ EA ຂອງຊາດ ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ໄກ່ ເກ້ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບຂ້າມຊາຍແດນ (MRC, 1998). ບັນຫາທ້າທາຍ ແມ່ນການສ້າງລະບຽບການຕ່າງໆ ເພື່ອແກ້ໄຂຈັດການກັບດ້ານຕ່າງໆ ຂອງ EIA ທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງຕໍ່ຜົນທະຫົບຂ້າມຊາຍແດນ. ແຜນພັດທະ ນາອ່າງ ແລະ ແຜນງານການນຳໃຊ້ນ້ຳຂອງ MRC ຕ່າງກໍ່ມີການກະ ກຽມ ສຳລັບການປະເມີນຜົນທະຫົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ, ໂດຍສະເພາະ ແຜນງານຊົນລະປະທານ ແລະ ພະລັງ ງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ. ການຫັນໃຫ້ເປັນສະຖາບັນດ້ານລະບຽບຫລັກການ EA ຕ່າງໆທີ່ທ້າທາຍເຊື່ອຖືໄດ້ ທັງຢູ່ໃນລະດັບແຫ່ງຊາດ ແລະ ພາກພື້ນ ຍັງເປັນບັນ ຫາທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຢູ່ ໃນ MSEA (ເບິ່ງ ຫ້ອງ 3).

ນະໂຍບາຍຕ່າງໆກ່ຽວກັບການເຊື່ອມບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດ ທະນາພາຍໃນບັນດາລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນ ເປັນສາຍເຊື່ອກທີ່ພື້ນ ຊຶ່ງກັນ ແລະກັນ ຢ່າງບໍ່ສາມາດແກ້ອອກໄດ້. ໃນອີກ ດ້ານໜຶ່ງ, ຍ້ອນວ່າບັນດາສະຖາບັນຂອງ MSEA ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງລະ ຫວ່າງລັດຖະບານ, ລະດັບຂອງການເຊື່ອມໂຍງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການ ພັດທະນາ ທີ່ໄດ້ປາກົດຂຶ້ນໃນລັກສະນະແຫ່ງຊາດ ຈະຊ່ວຍກຳນົດປະສິດຕິ ຜົນ ເຊັ່ນຕົວຢ່າງວ່າ ຄວາມພະຍາຍາມໃນການເຊື່ອມໂຍງ ຂອງ ADB. ແຕ່ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ, ການປະສານຮ່ວມມືທີ່ດີ ຂອງຜູ້ທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະ ໜູນ ສາມາດຊ່ວຍເຫລືອບັນດາອົງກອນລັດຖະບານບັນລຸຜົນສຳເລັດ ໃນ ການເຊື່ອມປະສານ ລະຫວ່າງໂຄງຮ່າງນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດຕ່າງໆ ໄດ້ ເລິກເຊິ່ງກວ່າເດີມ.

ບົດລາຍງານຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ໃນກອງປະຊຸມສຸດຍອດຂອງ ໂລກກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (WSSD), ຊຶ່ງປະສານງານໂດຍ ESCAP, ລາຍງານຢ່າງຫ້າສະຍາ ກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຮັບໃນການເຊື່ອມ ເອົາບັນຫາເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນການ ຂອງການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ນັບແຕ່ ປີ1992 ຊຶ່ງຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ດີ, ບາງສະຖາບັນແບບມີ ອຳນາດຕັດສິນຫລາຍຝ່າຍຢູ່ໃນຂົງເຂດອື່ນຂອງໂລກ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນສຳ ເລັດໃນການເຊື່ອມໂຍງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ເຂົ້າກັບການສ້າງແຜນ ການພັດທະນາ. ຢູ່ປະເທດອົດສະຕາລີ¹⁹, ຄະນະກຳມາທິການອ່າງແມ່ນ້ຳ

**ຫ້ອງ 3
ການປະເມີນຜົນທະຫົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ**

ບັນດາປະເທດເອີຣົບ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາ ຫາລະນະຂ້າມຊາຍແດນ ໂດຍຜ່ານອະນຸສັນຍາແອສໂປ (Espoo Convention) ວ່າດ້ວຍການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມລັກສະນະຂ້າມຊາຍແດນ (1991), ຊຶ່ງເປັນ ໂຄງຮ່າງວຽກງານ ສຳລັບການປະເມີນຜົນທະຫົບສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ. ຂະບວນການທີ່ໄດ້ວາງອອກ ຢູ່ໃນອະນຸສັນຍາ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງເຖິງການແຈ້ງການ ເບື້ອງຕົ້ນ ໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນທະຫົບ, ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມ ສຳລັບສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ, ບັນດາແຜນງານ, ແລະ ແຜນການຂອງ ໂຄງການ; ແລະ ຂະຫຍາຍກ້ວາງການສົນທະນາ ທີ່ມີການປະກອບສ່ວນ ຂອງບັນ ດາອົງກອນຂອງທັງສອງຝັ່ງຊາຍແດນ. ບົດຮຽນຈາກປະເທດສະແຕນດິເນເວຍ ຊຶ່ງມີ 4 ປະເທດ-- ສະວິເດັນ, ນອກແວ, ເດັນມາກ ແລະ ຟິນແລນ-- ໄດ້ຈັດຕັ້ງແບບ ແຜນການຮ່ວມມືຂຶ້ນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ອານຸສັນຍາແອສໂປ, ສະແດງໃຫ້ ເຫັນວ່າ ການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ທັງທາງກົງ ແລະ ຫ່າງຂວາງ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນສຳຄັນທີ່ສຸດສຳລັບບັນລຸຜົນສຳເລັດຂອງ EIAs ຂ້າມຊາຍແດນ. ເມື່ອເວົ້າເຖິງຄວາມສຳຄັນໃນການປະຕິບັດດ້ານກົດໝາຍແຫ່ງ ຊາດ ແລະ ກ່ຽວກັບການບໍລິຫານ ໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຫລື ຫ່ວງດິງ ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ, ບໍ່ວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການມີສ່ວນຮ່ວມ ດ້ານ EIAs ໃດໆທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ດັບແກ້ ແລະ ໃຫ້ກິນກິນສອດ ຄ່ອງກັບບັນດາໂຄງຮ່າງນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ (Tesli and Husby, 1999).

ໂຄງຮ່າງຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມລັກສະນະຂ້າມຊາຍແດນ ທີ່ໄດ້ປະກອບເຂົ້າຢູ່ໃນ ອານຸສັນຍາແອສໂປ ອາດຈະສາມາດນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ MSEA ໄດ້. ຕົວຢ່າງ MRC ແລະ ADB, ຄຽງຄູ່ກັບການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກຸ່ມ ທີ່ສົນໃຈ, ສາມາດທົດລອງນຳໃຊ້ວິທີການຂອງ EIAs ຂ້າມຊາຍແດນຢູ່ໃນອ່າງ ແມ່ນ້ຳເຊຊາກໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າອົງກອນເຫລົ່ານີ້ ພະຍາຍາມປະເມີນຂອບເຂດ ຜົນທະຫົບຕ່າງໆ ຈາກເຫດການເຊື່ອມໂຟຟ້ານ້ຳຕົກຢາລີ. ຕົວຢ່າງປະກອບອີກ ອັນໜຶ່ງ ແມ່ນຈະພົບເຫັນຢູ່ໃນສະຖານີໄຟຟ້າຖ່ານຫີນ (lignite-five) ຢູ່ໃນຝັ່ງ ຂອງ ມຽນມາ ຕາມຊາຍແດນກັບໄທ. ຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ຄ້ອນໄຫວຕ່າງໆຂອງ ຫ້ອງຖິ່ນໄທໄດ້ໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ໂຄງການນີ້ຈະເປັນສາຍເຫດ ຂອງບັນຫາມີນລະ ພິດຂ້າມຊາຍແດນ (Supradith,2001). ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ EIA ຮ່ວມກັນ-- ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຈາກທ້ອງຖິ່ນທັງສອງຝ່າຍ ແລະ ອາດໄດ້ຮັບຄວາມສະດວກ ຈາກ ຄະນະກຳມະການເຂດເມືອງຊາຍແດນ ໄທ--ມຽນມາ (Township Border Committees)-- ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນໄດ້ຮັບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສົ່ງ ຄືນທີ່ດີ.

ເບິ່ງ Espoo Convention, www.unece.org/env/eia/ (20 ກຸມພາ, 2002)

ເມີເຣ-ດາລິງ (Murray-Darling Basin Commission) -- ໄດ້ຜິຈາລະ ນາບັນຫາຂ້າມຊາຍແດນ ຍ້ອນວ່າແມ່ນ້ຳໄຫລໄດ້ຜ່ານຂອບເຂດຂອງ ຫລາຍໆແຂວງ -- ໄດ້ລົງມືຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງອ່າງໄຕ່ງແບບ ຮອບດ້ານ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາ. ໃນການພິຈາລະນາການຈັດສັນການ ໄຫລຂອງນ້ຳຂອງຕີນ, ຄະນະກຳມາທິການໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ເປັນເໝືອນ ຕັ້ງຜູ້ຊົມໃຊ້ນ້ຳ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງສ້າງຄວາມສົນທູນ ແລະ ຄວາມ ສາມາດຂອງລະບົບ ໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ ເພື່ອຕອບສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການດ້ານລະບົບນິເວດວິທະຍາ. ປະລິມານສູງສຸດທີ່ສາມາດອະ

ນຸກັດໃຫ້ດູດນ້ຳຂຶ້ນ ໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ຄວາມເຂັ້ມຢູ່ໃນອ່າງຫລຸດໜ້ອຍລົງ, ຊຶ່ງເປັນຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ຢູ່ຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ຄຸນນະພາບລວມຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ (Dore, 2001a). ການຮັບຮູ້ວ່າ ສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ແມ່ນຜູ້ຊົມໃຊ້, ດ້ວຍວິທີການຮັບປະກັນລະດັບນ້ຳຕໍ່າສູດ ແລະ ໂລຍະເວລາຂອງການໄຫລຂອງນ້ຳ ເພື່ອຮັກສາລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງນ້ຳຈິດ ທີ່ໄຫລຂ້າມຊາຍແດນ, ເປັນບາດກ້າວທາງບວກອັນນຶ່ງກ້າວໄປສູ່ການຮັບປະກັນວ່າ ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ໄດ້ຖືກຄຳນວນເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳຢູ່ໃນ MSEA ຢ່າງຊັດເຈນ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ສົນທະນາຂ້າງເທິງ, ຊ່ອງໜ່ວຍຕ່າງໆຢູ່ໃນໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ທ່ວງດຶງຄວາມສາມາດໃນການຈັດການແກ້ໄຂກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພາລະບົດບາດຕ່າງໆໃນການຍົກບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂຶ້ນ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາເທົ່າທີ່ຄວນ. ສະຖາບັນພາກພື້ນ ບໍ່ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນຫລາຍໆຂະໜາດຕ່າງກັນ, ຊຶ່ງອາດຕ້ອງການອຳນາດການຕັດສິນບັນຫາທີ່ເໝືອກວ່າ ຫລື ຕໍ່າກ່ວາລະດັບລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ. ການເປັນຕົວແທນຂອງ ມຽນມາ ແລະ ຈີນ ຢູ່ໃນໂຄງຮ່າງ ADB-GMS ນັ້ນ ແມ່ນການຮັບຮູ້ທີ່ສຳຄັນໃຫ້ແກ່ທ່າອ່ຽງດ້ານເສດຖະກິດພາກພື້ນ, ແຕ່ການບໍ່ມີໜ້າຂອງ ຈີນ ຢູ່ໃນ MRC ແລະ ASEAN ເປັນອຸປະສັກທີ່ສຳຄັນຕໍ່ຄວາມສາມາດໃນການຈັດການແກ້ໄຂກັບປະເດັນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆຂອງອົງກອນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມເຂົ້າຢູ່ໃນບາງຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາຂອງສະຖາບັນພາກພື້ນ MSEA ຫຼາຍເພີ່ມຂຶ້ນກໍ່ຕາມ, ການດຳເນີນການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນຕອນເທິງຂອງແມ່ນ້ຳ ເພື່ອການຈັດບູລິມະສິດ ແລະ ການສ້າງແຜນການ ຍັງຄົງເປັນການທ້າທາຍ.

໑. ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນພາກປະຕິບັດ.

ທ່າອ່ຽງຢູ່ໃນການຫັນໃຫ້ເປັນພາກພື້ນທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຜັນລະນາກ່ອນໜ້ານີ້ໄດ້ເປັນສາຍເຫດ ຂອງການປ່ຽນແປງຢູ່ໃນການດຳເນີນປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ. ນັ້ນໄດ້ລວມເອົາລະດັບສະເພາະຂອງຄວາມກ້າວໜ້າ ພາຍໃນບັນດາໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ ໃນການຍົກເອົາບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການປາກົດມີສຽງຄັດຄ້ານຕໍ່ ADB (People's Forum Statement, 2000; Watershed, various issues), ການສືບຕໍ່ວິພາກວິຈານ MRC (Watershed, various issues), ແລະ ຄວາມບໍ່ເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ ASEAN (Tay et al., 2000; Vatikiotis, 1996) ທັງໝົດໄດ້ສັນຍານເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການວິເຄາະກ່ຽວກັບທ່າແຮງຍິນຍອມ ສຳລັບການປັບປຸງນະໂຍບາຍການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນສະຖາບັນເຫຼົ່ານີ້ຕໍ່ໄປ.

ຄວາມໝາຍຂອງການໄຕ້ທຽງກັນທີ່ວ່າໂລກ ກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໂດຍບັນດາລະບຽບຫລັກການທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນບຸນແຫລ່ງການຮີໂອ. ສາມຫລັກການຂອງຫລັກການເຫຼົ່ານີ້— ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນການຕັດສິນບັນຫາ, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ— ຢືນຢັນວ່າພື້ນຖານຂອງການປ່ຽນແປງແມ່ນຮຽກຮ້ອງເຖິງວິທີການທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນການຕັດສິນ ເພື່ອຕໍ່ສູ້ກັບບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ຫລັກການອື່ນໆ, ເຊັ່ນວ່າຫລັກການປ້ອງກັນໄວ້ລ່ວງໜ້າ, ກໍ່ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນ ຕໍ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນດຽວກັນ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລັກການເຫຼົ່ານີ້ ຈະຮຽກຮ້ອງເຖິງການຄິດພິບທອນຄິນຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ ກ່ຽວກັບວິທີທາງທີ່ລັດຖະບານ ພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ກັບສິ່ງຄົມ (Petkova and Veit, 2000). ສຳລັບຈຸດປະສົງຂອງການວິເຄາະດັ່ງກ່າວນີ້, ສາມຫລັກການພື້ນຖານນີ້ສາມາດແນະນຳທິດທາງການກວດສອບການດຳເນີນປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ:

ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ: ສະຖາບັນໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບຫລັກການຕ່າງໆຂອງສະຖາບັນ ທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ທັນເວລາ ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະບໍ່? ສາທາລະນະເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ຜົນກະທົບຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ຈາກໂຄງການໄດ້ບໍ່?

ການມີສ່ວນຮ່ວມ: ສະຖາບັນໄດ້ໃຫ້ໂອກາດແກ່ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການສະແດງເປັນຕົວແທນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນການຕັດສິນຂອງສະຖາບັນ, ຊຶ່ງລວມທັງບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຊົນຊາດສ່ວນນ້ອຍບໍ່?

ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງ: ມີກົນໄກບັງຄັບໃຫ້ສະຖາບັນ ຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງ ຕໍ່ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຕາມຊາຍແດນບໍ່?

ການຍອມຮັບວ່າ ການຄັດເລືອກນີ້ບໍ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງທຸກໆດ້ານຂອງບັນດາຫລັກການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຊຶ່ງມີຜົນຕໍ່ການຖືກທຽບຂອງສາກົນ. ການວິເຄາະນີ້ສະເໜີແນະນຳວ່າ ສາມຫລັກການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນສຳລັບການດຳເນີນປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ ແລະ ສາມາດເປັນຕົວກະຕຸ້ນໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລັກການອື່ນໆໄດ້²⁰.

ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

ການຮັບປະກັນສິດທິການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ/ສະພາບ ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ອາດຖືວ່າເປັນບາດກ້າວທຳອິດກ້າວໄປສູ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງສາທາລະນະທີ່ມີຄວາມໝາຍສົມບູນ (REC, 1999). ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແມ່ນສຳຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ການຕັດສິນບັນຫາທີ່ດີ. ຢູ່ໃນຫລາຍໆກໍລະນີ, ໂດຍສະເພາະ ຕໍ່ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມ

ຊາຍແດນຕ່າງໆ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ແມ່ນບໍ່ມີຫລືບໍ່ ກໍ່ຖືກເກັບຮັກສາໄວ້ໂດຍຜູ້ຄຸ້ມຄອງ. ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບສະພາບເງື່ອນໄຂດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂພນາບຊຸ່ມສິ່ງແວດລ້ອມ ສາມາດໃຫ້ສິດອຳນາດແກ້ໄຂທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຢ່າງມີຄວາມໝາຍກວ່າເດີມ. ນອກນີ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາຂອງທາງການ-- ຊຶ່ງລວມທັງບັນດາໂຄງການ, ແຜນງານ, ແລະ ນະໂຍບາຍ-- ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນດາຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າໃຈເຖິງບົດບາດ, ສິດ, ແລະ ທາງເລືອກຕ່າງໆຂອງເຂົາເຈົ້າ ສາມາດສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອສະແດງຄວາມສົນໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນຢູ່ໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ.

ຢູ່ໃນພາກພື້ນ MSEA, ສະຖາບັນທີ່ສຳຄັນໄດ້ເລີ່ມສູນຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ, ຈົນເຖິງໄລຍະມໍ່ໆມານີ້ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍຕ່າງໆ, ການປະຕິບັດພາກຕົວຈິງ, ແລະ ຄຸ້ມຄອງຕັດສິນບັນຫາຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ແມ່ນບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຢ່າງງ່າຍໄດ້. ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງເຕັກໂນໂລຊີດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໄດ້ສ້າງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນພາກພື້ນ ເພື່ອສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຂົງເຂດເຫຼົ່ານີ້ ໃຫ້ມີຫລາຍຂຶ້ນ. ນັກຄົ້ນຄ້ວາໃນປະຈຸບັນນີ້ ສາມາດຊອກຫາຂ່າວສານ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍສະເພາະ, ໂຄງການ ແລະ ເຫດການຕ່າງໆໃນຕໍ່ໜ້າໄດ້ ຕາມແວບໂຊດຕ່າງໆຂອງ MRC, ADB ແລະ ASEAN. ເຖິງແມ່ນວ່າອິນເຕີແນັດ ອາດສະໜອງໃຫ້ບາງພາກສ່ວນຂອງສິ່ງຄົມເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄດ້ກໍ່ຕາມ ແຕ່ນັ້ນບໍ່ໄດ້ທົດແທນໃຫ້ແກ່ການສື່ສານໂດຍກົງດ້ານນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການກັບບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ຄວາມຈຳກັດຂອງການຕອບສະໜອງດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະຢູ່ໃນໂຄງການລະບາຍນ້ຳເສຍຂອງ ສະມາຄົມປຣາການ, ໂຄງການ ຂອງ ADB ຢູ່ໃນໄທ, ຊື່ແຈງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການແຈ້ງການພື້ນຖານກ່ຽວກັບແຜນການຂອງໂຄງການຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກສົ່ງໃຫ້ເປັນລະບົບສະຖາບັນເທື່ອ (Somrudee et al., 2001).

ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງປະຈຸບັນຢູ່ໃນຂົງເຂດສິ່ງແວດລ້ອມຂອງປະເທດ ແລະ ພາກພື້ນ ກໍ່ຄ່ອຍໆສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ຫລາຍຂຶ້ນ. ASEAN, ADB, MRC ແລະ ESCAP ໄດ້ເລີ່ມອອກບົດລາຍງານ ກ່ຽວກັບສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ ຊຶ່ງກວມເອົາຂອບເຂດດ້ານພູມິສາດກ້ວາງຂວາງກວ່າບົດລາຍງານຕ່າງໆທີ່ໄດ້ໃຫ້ໄວ້ໂດຍອົງກອນລັດຕ່າງໆ²¹. ຢູ່ປະເທດໄທ, ລັດຖະບານໄດ້ຈັດພິມບົດລາຍງານປະຈຳປີກ່ຽວກັບສະພາບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ອົງການໂລກສີຂຽວ (The Green World), ຊຶ່ງເປັນກຸ່ມສິ່ງແວດລ້ອມເສລີໄທ, ກໍ່ອອກບົດລາຍງານອື່ນໆກ່ຽວກັບສະພາບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ (Somrudee et al., 2001). ສ່ວນກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດຂອງຫວຽດນາມ ກໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານສຳລັບການກະສິກຳ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດຂຶ້ນ, ຊຶ່ງໜ້າວຽກແມ່ນເພື່ອປະດິດສ້າງສູນສຳລັບການລວບລວມຂໍ້ມູນ, ວິເຄາະ, ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ລະຫວ່າງບັນດາພະນັກງານລັດ ແລະ ນັກຄົ້ນຄ້ວາ²². ແຕ່ນອກຈາກການຊຸກຍູ້ການພັດທະນາ

ເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວ, ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ, ວິທີການສື່ສານ ແລະ ຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງທາງການ ຊຶ່ງຈຳເປັນຕໍ່ການປະດິດສ້າງ ແລະ ແຈກຢາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງກ້ວາງຂວາງນັ້ນ ແມ່ນຍັງຂາດແຄນ, ແລະ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນທີ່ໄວ້ປະຕິບັດກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍເທື່ອ.

MRC ຖືວ່າສ່ວນນຶ່ງຂອງຕົນ ແມ່ນເປັນຜູ້ສະໜອງແຈກຢາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ນະໂຍບາຍເປີດກ້ວາງຂໍ້ມູນນີ້ ໃຫ້ເຫັນພາບວ່າ MRC ເປັນຕັ້ງສູນເກັບກຳຂໍ້ມູນ ທີ່ບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆທີ່ສົນໃຈ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້. ແຕ່ເຖິງວ່າ ແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ MRC ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນລວບລວມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບັນຫາຂ້າມຊາຍແດນ, ຫລາຍໆຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ເທື່ອ ຍ້ອນວ່າບັນດາອົງກອນລັດແຫ່ງຊາດ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ສາທາລະນະ ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນທີ່ຖືວ່າມີຄວາມລະອຽດອ່ອນຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດຂອງປະເທດ (ເບິ່ງ ຫ້ອງ 4). ສະນັ້ນ, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຍັງບໍ່ທັນກ້າວໜ້າໄດ້ໂດຍເທົ່າທີ່ໄດ້ຄາດຫວັງໄວ້ ໂດຍຫລາຍໆກຸ່ມ ທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານ ທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານພື້ນຖານ ທີ່ກຳລັງຖືກເກັບກຳ. ໃນປີ 2001, ລັດຖະບານ ຂອງສີ່ປະເທດຕອນລຸ່ມ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາລະບຽບຫລັກການງແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳຮ່ວມກັນ ລະຫວ່າງປະເທດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ²³. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນຕ່າງໆ ຢູ່ໃນຈີນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ເສີຍແຕ່ອອກສູ່ສາທາລະນະ (WCD, 2001). ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ມັນເປັນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃຫ້ແກ່ອົງກອນຕ່າງໆທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢູ່ຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນ້ຳ ໃນການວາງແຜນສຳລັບການປ່ຽນແປງຕ່າງໆຕໍ່ລະບົບອຸທິກະສາດ ໃນເມື່ອຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານນີ້.

ເນື່ອງຈາກລະດັບການຕິດຕໍ່ດ້ວຍລະບົບຕົວເລກ (digital) ຢູ່ໃນ MSEA ຍັງຕໍ່າ, ມັນອາດຈະມີຂໍ້ລະມັດລະວັງ ເມື່ອບັນດາສະຖາບັນຂອງ MSEA ອາໄສອິນເຕີແນັດ ເພື່ອການແຜ່ກະຈາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຫຼາຍເກີນໄປ. ແຕ່ໃນຄະນະດຽວກັນນັ້ນ, ອິນເຕີແນັດກໍ່ໄດ້ສະໜອງໂອກາດອັນໃໝ່ ສຳລັບການປຶກສາຫາລື ແລະ ຖືກຖຽງ, ແລະ ການເປີດກ້ວາງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຫລາຍຂຶ້ນ ຈະຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມແນວໂນ້ມນີ້.

ໃນທົ່ວໂລກ, ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາຕ່າງໆ ໄດ້ຍັງຢືນວ່າມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄວາມສຳເລັດ ຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ, ຕົວຢ່າງ ຍຸດທະສາດ ອິນເຕີ-ອາເມລິກັນ (Inter-American Strategy) ເພື່ອການສະໜັບສະໜູນການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນການຕັດສິນບັນຫາການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ISP), ຖືກສ້າງຂຶ້ນບັນຫລັກການທີ່ວ່າ ທຸກຄົນໃນສັງຄົມຄວນເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆໃນລະດັບພາກພື້ນ (ອາເມຣິກາລາຕິນ ແລະ ຄາຣິບຽນ) ແລະ ໃນລະດັບຊາດ. ພາຍໃຕ້ການອຸປະຖຳຈາກອົງການຈັດຕັ້ງລັດອາເມລິກາ (Organization of American States), ISP ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂະບວນການທີ່ເປີດເສີຍ ແລະ ໂປ່ງໃສ ໂດຍອີງໃສ່ກອງປະຊຸມສົນທະນາເປັນປະຈຳລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ອົງກອນສັງຄົມ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການພັດທະນາ, ປະເມີນ ແລະ ປະຕິຮູບແບບແຜນກົດໝາຍຕ່າງໆ,

ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນໍ້າ: ບົດບາດໃໝ່ສໍາລັບກອງເລຂາ MRC?

ສັນຍາແມ່ນໍ້າຂອງ 1995 ໄດ້ກວມເອົາຫລັກການໆນໍ້າໃຊ້ນໍ້າໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ຢ່າງ ຍຸດຕິທໍາ ແລະ ສະເໝີພາບ. ແຕ່ຈົນກະທັ້ງການນໍາຮັບທໍາທີ່ ຂອງຫົວໜ້າບໍລິຫານ ກອງເລຂາ (CEO) ຄົນໃໝ່ໃນປີ 1999, MRC ໄດ້ເລີ່ມປົກສາຫາລິກ່ຽວກັບວິທີ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແບບຮອບດ້ານ ກັບສາທາລະນະທີ່ໄປຫລາຍຂຶ້ນ. ພາຍໃຕ້ ການບໍລິຫານອັນໃໝ່ຂອງຕົນ, MRC ໄດ້ກາຍເປັນອົງກອນທີ່ເປີດເຜີຍຫລາຍຂຶ້ນ, ແລະ ໄດ້ຫຼຸດເສດເວລາແລະກໍາລັງແຮງ ເພື່ອການເຊື່ອມໂຍງເອົາບັນຫາຕ່າງໆດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ແລະ ຊົນຊາດສ່ວນນ້ອຍ ເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນງານການນໍາໃຊ້ນໍ້າ (WUP) ແລະ ແຜນງານພັດທະນາອ່າງ (BDP).

ການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງຮອບດ້ານ ໄດ້ເປັນແຮງຊູກຍູ້ເພື່ອໃຫ້ MRC ມີຄວາມ ໝາຍ ເນື່ອງຈາກວ່າສະຖາບັນອື່ນໆໄດ້ຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດການຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມໜຸກຈົນ ແລະ ຄວາມຍິນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ. ແຕ່ການຂ້າມຜ່ານຈາກ ການເຜີຍຂັບຫາການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ ນາເປັນການເຜີຍຂັບຫາການຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມໜຸກຈົນເຫຼົ່ານັ້ນ ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ງ່າຍ. ພະນັກງານຍັງບໍ່ທັນກຽມພ້ອມສໍາລັບ ຄວາມຈໍາເປັນຕ່າງໆ ໃນການພົບປະນັດໝາຍ, ປົກສາຫາລິ ແລະ ການນິສ່ວນ ຮ່ວມ ທີ່ຈະຖືກນອບໝາຍໃຫ້ແກ້ເຂົ້າເຈົ້າ. ທີນຊ່ວຍເຫລືອຈໍານວນຫລວງຫລາຍທີ່ ໄດ້ນາຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ WUP ແລະ BDP ໄດ້ເລີ່ມໃຫ້ການຊ່ວຍ ເຫລືອເສີມສ້າງນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບເພີ່ມການພົບປະນັດໝາຍ ໃຫ້ແຂງແກ່ນຂຶ້ນ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການແບບຮອບດ້ານ ແລະ ເປີດກ້ວາງ ແມ່ນໄດ້ປະສົບກັບ ອຸປະສັກ. ພະນັກງານຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງສາກົນ (MRCs), ຊຶ່ງເປັນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ຮັບຜິດຊອບ WUP, ມີປະສິບການໃນດ້ານ ເຕັກນິກນາເປັນເວລາດົນນານ, ແຕ່ມີຄວາມຮູ້ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຍັງໜ້ອຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ບົດບາດຂອງຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ (NMCs) ມີ

ຄວາມສໍາຄັນ, ບັນດາຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ ແມ່ນມີຊັບພະຍາ ກອນມະນຸດ ແລະ ການເງິນໜ້ອຍ, ດ້ວຍເຫດນີ້ ຈຶ່ງຍັງຄົງຢູ່ຫ່າງໄກຈາກຂະ ບວນການຕັດສິນບັນຫາ ທີ່ຕົ້ນຕໍຢູ່ໃນລະດັບແຫ່ງຊາດ.

ການສະໜອງຂອບເຂດອັນກວ້າງກວ່າເດີມໃຫ້ແກ່ MRCS ສໍາລັບພົບປະພົວພັນ ໂດຍກົງກັບບັນດາຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງໃນທ້ອງຖິ່ນ ອາດອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບຂຶ້ນ. ດ້ວຍການ ຂະຫຍາຍຂອບເຂດ ສໍາລັບການພົວພັນ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໂດຍກົງ, ມັນເປັນໄປໄດ້ ທີ່ MRCS ສາມາດລະດົມການຊ່ວຍເຫລືອໄດ້ຫລາຍຂຶ້ນ ສໍາລັບການປັບປຸງ ຄວາມສາມາດ ແລະ ທິດທາງການປະກອບສ່ວນຂອງ NMCs ແລະ ກອງເລຂາ ຂອງ NMCs ຢູ່ໃນຂະບວນການແຫ່ງຊາດ. ແຕ່ຫາກວ່າການພັດທະນານີ້ ແມ່ນ ຂຶ້ນກັບບັນດາລັດຖະບານຂອງ MRC ແລະ ຄວາມປາດຖະໜາຂອງເຂົາເຈົ້າໃນ ການໃຫ້ສິດອໍານາດແກ່ MRC ເປັນອົງກອນທີ່ໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ ໃນການ ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານສິ່ງແວດລ້ອມພາກພື້ນ. ເໝືອນກັນກັບສະຖາບັນອື່ນໆຢູ່ໃນພາກ ພື້ນ, MRCS ຕ້ອງໄດ້ຈັດວາງຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານບໍລິຫານ ແລະ ການ ປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກຂອງຕົນໃຫ້ເໝາະສົມ ໃນຂະ ນະດຽວກັນກັບນັບຖືສິນປະໂຫຍດ ແລະ ອໍານາດອະທິປະໄຕຂອງປະເທດນັ້ນໆ.

ອ້າງອີງໃສ່ Dore, 2001b; REPSI, 2001; ແລະ ການປົກສາຫາລິໂດຍຜ່ານຂະ ບວນການເສີມໜະນາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ (2000-2001).

ການຜະລິດ ແລະ ເສີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ຂອງອົງກອນສັງຄົມໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ²⁴.

ຢູ່ໃນເອີຣົບ, ຄະນະກຳມະການທີ່ການເຮັນຊິນກີ ທັງສໍາລັບທະເລບານຕິນ ແລະ ສໍາລັບແຜນງານປົກປັກຮັກສາ ແມ່ນໍ້າດານູບ (Danube River) ໄດ້ປະຕິບັດການເພື່ອສ້າງລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທົ່ວທັງອ່າງຂຶ້ນ. ຢູ່ທັງ ໃນສອງກໍລະນີ, ການເຕັ້ນກໍາຂໍ້ມູນຂ່າວສານຖືກດໍາເນີນການໂດຍອີງໃສ່ ພາກພື້ນເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ແມ່ນໂດຍບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານວິທະຍາສາດ, ນັກວິຊາການສຶກສາ, NGOs ແລະ ກຸ່ມອື່ນໆ (Danube Program Task Force, 1995; Helsinki Commission, 1992). ແຜນງານ ດານູບ ໄດ້ສ້າງເຄື່ອນຍ້າຍການຕິດຕາມກວດກາຂ້າມຊາຍແດນຂຶ້ນ ຊຶ່ງ ຊອກຫາວິທີການ ເພື່ອປັບປຸງການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢູ່ໃນລະດັບ ພາກພື້ນ. ໃນບໍລິນານນີ້ ອະນຸສັນຍາ ອາຣຮັດສ ກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ ມູນຂ່າວສານ, ການນິສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຕັດສິນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດບັນຫາ ສິ່ງແວດລ້ອມ (Aarhus Convention on Access to Information, Participation, and Justice in Environmental Matters), ຊຶ່ງມີ

ຜົນບັງຄັບໃຊ້ນັບແຕ່ 30 ຕຸລາ 2001 ແລະ ໄດ້ຮັບລົງນາມເຊັນສັນຍາໂດຍ 40 ປະເທດໃນເອີຣົບ ແລະ ຕາເວັນອອກໃກ້, ຈັດສະໜອງພື້ນຖານທາງ ດ້ານກົດໝາຍ ເພື່ອກຳນົດໃຫ້ຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານພື້ນ ຖານກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະ. ຢູ່ໃນ MSEA ທັງປະ ລິນານ ແລະ ຄະນະພາບຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເລີ່ມໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີ ຂຶ້ນ, ຄວາມພະຍາຍາມຕໍ່ໄປດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະປັບປຸງການຕັດສິນບັນຫາດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ.

ມີແຕ່ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານພຽງຢ່າງດຽວ ແມ່ນຍາກທີ່ຈະພຽງພໍ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ໄດ້ສິນໄດ້ຮັບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ດີໄດ້. ການນິສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ-- ຫລືການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາ ລະນະ, ທີ່ໄດ້ເອີ້ນຢູ່ໃນ MSEA-- ເປັນພື້ນຖານດ້ານໜຶ່ງຂອງການບໍລິ ຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ດີ. ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ ສາມາດເປັນໄປໄດ້ໃນຫຼາຍຮູບຫລາຍແບບ ແລະ ຈະຕ້ອງເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນ ຫລາຍໆລະດັບ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸກັບຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ເງື່ອນໄຂສະ

ຫ້ອງ 5
ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ ແລະ NGOs

ກົດໝາຍພື້ນຖານ ສໍາລັບອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGOs) ແລະ ກຸ່ມຕ່າງໆທີ່ສົນໃຈ ຈະແຕກຕ່າງກັນຫລາຍໃນແຕ່ລະປະເທດ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຍາກທີ່ຈະວາດພາບໄດ້ວ່າ NGOs ຂອງບັນດາພາກພື້ນປະຕິບັດການຄືແນວໃດ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ອົງກອນສັງຄົມໄດ້ຖືກນິຍາມໄວ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ການພິປະນັດໝາຍກັບອົງກອນສັງຄົມ ຈຶ່ງເປັນບັນຫາທ້າທາຍໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາສະຖາບັນໃນພາກພື້ນ (REPSI, 2001). ຢູ່ໃນພາກພື້ນ MSEA, ມັນມີຄວາມສັບສົນເຂົ້າໃຈວ່າ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ ແມ່ນເທົ່າທຽບກັບການປະກອບສ່ວນຂອງ NGOs (Jamaree, 2001). NGOs ສາມາດມີບົດບາດສ່ວນສໍາຄັນໃນການອອກສຽງໃຫ້ກັບກຸ່ມຊົນສ່ວນໜ້ອຍ ແລະ ທີ່ມີຄວາມປາດຖະໜາເຂົ້າຮ່ວມ, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າກໍ່ສາມາດຖືກຈັດເຂົ້າໃນບັນຫາທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ດ້ານຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທໍາໃດໜຶ່ງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນສ່ວນຂອງສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ. ກົມໂກຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ NGOs ເປັນຕົວແທນທີ່ແທ້ຈິງໃຫ້ກັບກຸ່ມທີ່ສົນໃຈສະເພາະ ຈະມີໜ້ອຍ. ແລະ ເມື່ອເວົ້າເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານຖານະຂອງການເປັນຕົວແທນຂອງ NGOs, ກຸ່ມສັງຄົມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນຂອບເຂດແຄບໆ ກ່ຽວກັບການເປັນຕົວແທນຂອງ NGOs ນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມກັບຄວາມເປັນຈິງຢ່າງຈະແຈ້ງ ຫລື ບໍ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບຢູ່ໃນພາກພື້ນ MSEA.

ບົດຮຽນຈາກພາກພື້ນອື່ນໆເຊັ່ນ: ພາກພື້ນຕາເວັນອອກຂອງອາຟິກ, ສະເໜີແນະນຳ ການມີສ່ວນຮ່ວມຄວນຖືກຜ່າຈາລະນາຕາມເນື້ອໃນທີ່ກວ້າງ ແລະ ຫລາຍຊັ້ນຫລື ເຊິ່ງລວມທັງກົມໂກຕ່າງໆສໍາລັບການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງຂອງພົນລະເມືອງຢູ່ໃນການຕັດສິນ. ຢູ່ໃນອາຟິກ, ການເພີ່ມບົດບາດໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານອະນຸພາກພື້ນ ແລະ ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າງຊາຍແດນ ອາດມີທ່າແຮງບັນຊ້ອນໃນການເສີມຂະຫຍາຍລະດັບຂອງການປະກອບສ່ວນ ຂອງສາທາລະນະ ຢູ່ໃນການຕັດສິນບັນຫາ (Dwasi, 2002; Lissu, 2000). ຕໍ່ກັບບົດບາດທີ່ບໍ່ຈະແຈ້ງແນ່ນອນຂອງ NGOs, ລັກສະນະການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນບໍ່ສໍາຄັນ ແລະ ບໍ່ມີສ່ວນກ່ຽວພັນກັບ MSEA.

ເພາະຕ່າງໆຂອງປະເທດ (ERI, 2001; Chou, 2000). ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດ, ມັນກໍ່ມີການຂັດແຍ່ງໃນນິຍາມ ກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ ທີ່ຊັດເຈນ. ສິ່ງທີ່ເປັນພື້ນຖານທີ່ສຸດ, ແນວຄິດຕໍ່ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ ຈະມອງເຫັນພົນລະເມືອງຕ່າງໆ ເປັນເໝືອນການດູດຊຶມເອົາຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮູ້ກ່ຽວກັບໂຄງການທີ່ກໍາລັງຈະມີໂດຍພາວະວິໄສ. ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ ທີ່ມີຄວາມໝາຍຫຼາຍກວ່ານີ້ ສະໜອງບົດບາດໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ອໍານາດລັດທ້ອງຖິ່ນ, ນັກວິຊາການສຶກສາ ແລະ ບັນດາກຸ່ມທີ່ສົນໃຈ ໃນຂັ້ນຕອນການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນການຂອງໂຄງການ (REPSI, 2001). ບັນຫາກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ ແມ່ນປະກອບໄປດ້ວຍຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານຖານະ ຂອງ NGOs ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດຂອງພາກພື້ນ. (ເບິ່ງຫ້ອງ 5).

ລັກສະນະຂອງລັດຖະບານລະຫວ່າງຊາດ ໃນການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຫຼາຍໆສະຖາບັນພາກພື້ນ ມີຜົນໂດຍກົງຕໍ່ຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າ

ເພື່ອພິປະນາກັບສາທາລະນະ (ເບິ່ງຫ້ອງ 6). ຢູ່ໃນພາກພື້ນ MSEA, ມັນເປັນການຍາກທີ່ຈະຈັດສ້າງ ບັນດາວິທີການ ດ້ານການເພີ່ມການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະ ເຂົ້າໃນບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້²⁵. ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະຢູ່ໃນ MRC ແມ່ນຖືກຈຳກັດດ້ວຍປັດໃຈຕ່າງໆດ້ານໂຄງສ້າງ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງກອງເລຂາ. ນອກຈາກນີ້, ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງຄະນະກຳມະການ ໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ ການປຶກສາຫາລືຕ່າງໆກັບບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນຕົກຢູ່ກັບຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ສົນທະນາຂ້າງເທິງ, NMCs ຂາດທັງຄວາມສາມາດ ແລະ ຖານະ ເພື່ອດຳເນີນປະຕິບັດພາລະອັນຍຸ້ງຍາກເຫລົ່ານີ້. ຢ່າງໃດກໍ່ດີ, MRCS ໄດ້ເຊັນສັນຍາຫລາຍໆການບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບ NGOs ສາກົນ ເພື່ອເຊື່ອມໂຍງເປົ້າໝາຍການອານຸລັກຕ່າງໆເຂົ້າກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງມະນຸດ, ແລະເພື່ອຊ່ວຍອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຜົວພັນ ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ກັບສາທາລະນະ (MRC, 2000). ໂຄງການ Living Mekong Initiative ຂອງອົງການອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ ເປັນຕົວຢ່າງອີກອັນໜຶ່ງ²⁶. ການເກີດມີການມີສ່ວນຮ່ວມໃນລັກສະນະນີ້ ຊຶ່ງເຫັນວ່າ ກອງເລຂາ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຮ່ວມມືທາງດ້ານການເມືອງຈາກບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ເພື່ອພິປະນັດໝາຍກັບກຸ່ມສັງຄົມຫລາຍຊັ້ນ.

ໃນປີ 1995, ADB ໄດ້ຮັບຮອງເອົານະໂຍບາຍການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທາງການ ທີ່ຜູກມັດທະນາຄານກັບບັນດາຫລັກການວ່າດ້ວຍ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທໍາໃດໜຶ່ງ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມສາມາດໃນການບອກລ່ວງໜ້າ, ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ (ADB, 1998). ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ ຈະຖືກກ່າວອ້າງຢູ່ເລື້ອຍໆວ່າ ເປັນສ່ວນສໍາຄັນອັນໜຶ່ງຂອງວົງຈອນໂຄງການ ຂອງ ADB, ແລະ ADB ໄດ້ສ້າງບັນດານະໂຍບາຍສະເພາະ ເພື່ອຕິດຕາມຄວາມແຕກຕ່າງໃນຜົນສໍາເລັດຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ, ເຊັ່ນວ່າ ທິດທາງຂອງທະນາຄານທີ່ວ່າ ບົດບາດຂອງ ແລະ ຜົນຕໍ່ແມ່ຍິງ ຄວນຖືກຜ່າຈາ ລະນາເຂົ້າໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນຢູ່ໃນວົງຈອນຂອງໂຄງການ. ແຕ່ວ່າການວິເຄາະບົດຮຽນຂອງທະນາຄານ ຄຽງຄູ່ກັບການລິເລີ່ມໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານເຕັກນິກທີ່ໄດ້ອອກແບບ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມສາມາດ ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້າພິບເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງ “ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຖືກແຍກອອກຈາກໜີດໜູລະດັບ ຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ” (Panadda et al., 2001). ໃນກໍລະນີນີ້, ໂຄງການ ພຽງແຕ່ຂະຫຍາຍອໍານາດໜ້າທີ່ຂອງສູນກາງ ລົງຫາບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍປາສະຈາກການຍອມຮັບຕົວຈິງທີ່ວ່າ ບັນດາສະຖາບັນການຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນໍ້າທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນອ້ອມຮອບໄປດ້ວຍຜົນປະໂຫຍດຂອງບັນດາຜູກຄຸ້ມ (Panadda et al., 2001), ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ບັນລຸຈຸດປະສົງຕ່າງໆທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມ. ບົດຮຽນນີ້ແນະນຳວ່າການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະທີ່ມີຄວາມໝາຍ ຈະຕ້ອງລວມເອົາທັງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ເຫດຜົນທີ່ຜິດໄນດ້ານສະພາບການເມືອງ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ອມນັ້ນກໍ່ຍຶດແຫນ້ນຢ່າງແຂງແຮງຕໍ່ບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເປັນຫລັກ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນການສ້າງນະໂຍບາຍ ແມ່ນບັນຫາທ້າທາຍອີກອັນ ຫນຶ່ງທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນເທົ່າທຽມກັນ. ໃນປີ 2001, ADB ໄດ້ພະຍາຍາມ ເປີດເສີຍຫລາຍໆສ່ວນຂອງການສ້າງນະໂຍບາຍ ຂອງຕົນ ສໍາລັບການ ປະກອບໃຫ້ຄໍາເຫັນ ແລະ ປັດໃຈນໍາເຂົ້າ (Input) ຂອງສາທາລະນະ. ທະນາຄານ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງເຖິງການປະກອບຄໍາເຫັນຂອງສາທາລະນະ ເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມອັນໃໝ່ ຕະຫລອດຈົນເຖິງນະໂຍບາຍ ພົບປະນັດໝາຍກັບ NGOs ຂອງຕົນ, ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າ ADB ແບບ ໂຊດ ແມ່ນຊັບພະຍາກອນສໍາຄັນ ສໍາລັບການອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ ແກ່ການປະກອບຄໍາເຫັນຂອງສາທາລະນະ, ການປຶກສາຫາລືເຂົ້າເຖິງ ພຽງແຕ່ສ່ວນໃດຫນຶ່ງຂອງສາທາລະນະທີ່ເຂົ້າເຖິງອິນເຕີແນັດໄດ້. ບາງ ແຜນງານຂອງ MRC, ເຊັ່ນແຜນງານການນໍາໃຊ້ນໍ້າ ແລະ ກຸ່ມງານສະ ເພາະກິດດ້ານບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ, ໄດ້ສຸມຄວາມພະຍາຍາມຕ່າງໆຢ່າງ ລະມັດລະວັງ ເພື່ອປຶກສາຫາລືກັບອົງກອນສັງຄົມ (REPSI, 2001). ເຖິງແມ່ນວ່າ ຕົນມີຄວາມຕື່ນເຕັ້ນຕໍ່ຄວາມຈໍາເປັນສໍາລັບການນັດໝາຍ ພົບປະນັດຕາມ, MRC ຍັງບໍ່ໜ້າໄດ້ນໍາເອົາກຸ່ມຕ່າງໆໃນສັງຄົມຂອງ MSEA ເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງຕົນໃນລັກສະນະມີຄວາມ ໝາຍເທື່ອ. ນອກຈາກນີ້, ການປະກອບສ່ວນຊ່ວຍເຫລືອກິດຈະກຳ ຕ່າງໆຂອງ MRC ຈາກພາຍນອກ ຍັງຄົງມີແນວໂນ້ນຈະເປັນຈາກ ບັນດາຊ່ຽວຊານ, ແລະ ມັກຈະເປັນບຸກຄົນຕ່າງໆຈາກພາຍນອກຂອງ ພາກພື້ນ.

ຢູ່ໃນຂົງເຂດອື່ນໆຂອງໂລກ, ບັນດາຂະບວນການທີ່ຂະໜານກັນໄດ້ຖືກ ຄຸ້ມຄອງໂດຍ NGOs ເພື່ອອໍານວຍການເປັນຕົວແທນແບບຫລາກຫລາຍ ກ່ວາໆຂວາງກ່ວາ ແລະ ມັກເຮັດໃຫ້ຫ່າງສຽງຢູ່ໃນຂອບເຂດຕາມໂຄງ ຮ່າງການຕັດສິນບັນຫາທາງການ (REC, 1999). ຢູ່ໃນເອີຣົບ, ການ ຮ່ວມມືຂອງ Black Sea NGOs ໄດ້ພົບປະກັບສາທາລະນະ ແລະ ອົງ ກອນຕ່າງໆຈາກພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແລະ ອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ ປະກອບຄໍາເຫັນຕໍ່ໂຄງຮ່າງການຕັດສິນບັນຫາຂອງລັດຖະ ບານລະຫວ່າງຊາດ ສໍາລັບການຟື້ນຟູ ແລະ ປົກປັກຮັກສາທະເລດໍາ. ມັນ ໄດ້ຊີ້ແນະວ່າ ກອງປະຊຸມປຶກສາສົນທະນາທີ່ຈັດຂະໜານກັບກອງປະ ຊຸມຂອງ MRC ສາມາດສ້າງເນື້ອທີ່ສໍາລັບການແລກປ່ຽນຄວາມຄິດ ຄວາມເຫັນ ກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆດ້ານຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ການຄຸ້ມ ຄອງແຫລ່ງນໍ້າຂອງພາກພື້ນໄດ້ ດ້ວຍການທົດສອບອົງກອນຕ່າງໆຂອງ ສັງຄົມ (TEI, 2000). ການຍາດໂຕນໍາຊຶ່ງຄວາມຍອມຮັບຂອງທາງ ການ ຈະບໍ່ງ່າຍດາຍ, ແຕ່ກອງປະຊຸມສົນທະນາຂະໜານກັນ ຂອງ NGOs ສາມາດນໍາສະເໜີໃຫ້ເຫັນເຖິງຄຸນປະໂຫຍດຂອງກອງປະຊຸມນັ້ນ ຕໍ່ MRC . ໃນບໍ່ດົນມານີ້, ຄະນະກຳມາທິການເຂື່ອນຂອງໂລກ ໄດ້ຮັບ ຮອງເອົາຢ່າງຊັດເຈນ ຫລັກການຕ່າງໆດ້ານການບໍລິຫານການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ຕິເຂົ້າຢູ່ໃນການໝວນຄົນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາປະສິດທິຜົນ ຂອງ ເຂື່ອນຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ໄດ້ແນະນໍາໃຫ້ນໍາໃຊ້ບັນດາຂະບວນການ ແບບມີຫລາຍໆຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ— ຮວບຮວມຜູ້ຕາງໜ້າຈາກຫລາຍລະດັບ ພື້ນຖານ, ຄວາມສົນໃຈ, ແລະ ທັດສະນະແນວຄິດ ເພື່ອຈັດສ້າງພື້ນຖານ ອັນດຽວກັນ ກ່ຽວກັບບັນຫາໂຕ້ຖຽງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດ ທະນາ.

ຫ້ອງ 6
ແບບແຜນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆຢູ່ໃນອາຊີ:
ບັນດາບົດຮຽນຈາກ APEC

ບັນດາສະຖາບັນສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນຂ້າມຊາຍແດນ ຢູ່ໃນລະ ດັບລະບົບເວດວິທະຍາຈະມີປະສິດທິຜົນຫລາຍຢ່າງຂຶ້ນ ເມື່ອເວລາເຂົ້າເຈົ້າສູນ ໃສ່ ການສົ່ງເສີມບັນດາຫລັກການຫລາຍກວ່າ ການບັງຄັບຕາມກົດໝາຍ (Brunnee and Toope, 1997). ໃນຊຸມປີ 1990, ອົງກອນການຮ່ວມມືດ້ານ ເສດຖະກິດ ໃນອາຊີ-ປາຊີຟິກ (APEC), ຊຶ່ງສົ່ງເສີມສະໜັບສະໜູນການຮ່ວມ ມືກັນດ້ານເສດຖະກິດ ຢູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີ-ປາຊີຟິກ, ໄດ້ທົດລອງນໍາໃຊ້ແບບ ແຜນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດເຂົ້າຢູ່ໃນຄວາມພະຍາ ຍາມ ໃນການເສີມຂະຫຍາຍຜົນໄດ້ຮັບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ການວິເຄາະບົດ ຮຽນດັ່ງກ່າວນີ້ນໍາສະເໜີ ສິ່ງກ່ຽວກັນສໍາຄັນສໍາລັບບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ໃນການປັບປຸງການຜົວພັນກັນລະຫວ່າງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ— ການພັດທະນາວິໄສທັດຮ່ວມຂອງ ແບບແຜນ (norms) ແລະ ເປົ້າໝາຍ, ການປັບປຸງຄວາມສາມາດຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນ ເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ເສີມການດໍາເນີນປະຕິບັດ, ການຮ່ວມມືດ້ານ ນະໂຍບາຍ ແລະ ການພັດທະນາສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ (Zarsky, 2000).

ເນື່ອງຈາກຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການກະຕຸ້ນຄວາມປາດຖະໜາທາງດ້ານການ ເມືອງ ເພື່ອພັດທະນາບັນດາແບບແຜນ, ກິດຈະກຳສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆຂອງ APEC ຢູ່ໃນໄລຍະນີ້ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງສູນໃສ່ການປັບປຸງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຄວາມສາມາດ. ເຖິງວ່າຂໍ້ມູນນໍາເຂົ້າໃນຂະບວນການຂອງ NGO ຈະແຕກ ຕ່າງກັນ, ການເຫັນດີເປັນເອກະພາບລວມ ແມ່ນບໍ່ມີປະສິດທິຜົນຫລາຍ. ຈຸດ ອ່ອນນີ້ ສ່ວນໜຶ່ງເປັນຍ້ອນຂອບເຂດທີ່ຈຳກັດ ທີ່ມີລັກສະນະແຫ່ງຊາດ ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງກໍຍ້ອນຄວາມຈຳກັດດ້ານບົດຮຽນໂດຍກົງຂອງ NGO ໃນການນັດ ໝາຍພົບປະກັບຂະບວນການຂອງ APEC. ສຸດທ້າຍ NGO ເອງບໍ່ສໍາເລັດໃນ ການສ້າງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຢ່າງຫຼວງຫລາຍ ຫລື ໃນການໃຫ້ຄໍາເຫັນ ທີ່ມີເຫດຜົນໜັກແໜ້ນ ສໍາລັບແບບແຜນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ ສາມາດຍ້ອມຮັບໄດ້ (Zarsky, 2000).

ບາງສ່ວນໄດ້ອ້າງເຫດຜົນວ່າ ການນໍາສະເໜີແບບແຜນໃນລະດັບສາກົນ ໃຫ້ ແກ່ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ຍັງໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດເລີຍ ເພາະວ່າແບບແຜນ ຕ່າງໆຖືກນໍາໃຊ້ ໂດຍປາສະຈາກການຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບແບບແຜນພືດຕິກຳທີ່ມີຢູ່ ແລ້ວໃນບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງລັດ. ແບບແຜນ ສາກົນອາດຈະມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫລາຍຂຶ້ນ ຖ້າຫາກໄດ້ຖືກແກ້ໄຂ ແລະ ດັດແກ້ ໃຫ້ແໜ້ນກັບຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງພາກພື້ນ (Tay et al, 2000). ຫຼາກວິທີການກ່ຽວກັບແບບແຜນພາກພື້ນ ຄວນຖືກຕິດຕາມດ້ວຍຂະບວນການ ການກໍ່ສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ແລະ ການຕົກລົງເຫັນດີທີ່ເປັນເອກະພາບ, ຄຽງຄູ່ ກັບຈຸດປະສົງທັງຂອງການສ້າງໂຄງຮ່າງວຽກງານໃຫ້ເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ ແລະ ການສ້າງບັນດາກົນໄກສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເຖິງວ່າຂົງເຂດ MSEA ສະແດງໃຫ້ເຫັນບາງຄວາມຫລາກຫລາຍທີ່ຍ່າຍຄືກັນ ທີ່ໄດ້ທ້າທາຍຄວາມພະ ຍາຍາມຂອງ APEC ມາແລ້ວ, ລັກສະນະຈຸດຕິສະເພາະຂອງ MSEA ແມ່ນ ການໄດ້ເຖິງຈຸດ ຊຶ່ງການລິເລີ່ມທາງດ້ານການເມືອງຄືດັ່ງກ່າວ ສາມາດເປີດ ການບຸກເບີກໃໝ່ໄດ້.

ແມ່ນແຕ່ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ຊຶ່ງມີການພົວພັນທາງການທູດທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມຕິງຄຽດຈາກຄວາມແຕກຕ່າງກັນດ້ານການເມືອງ, ກໍ່ສາມາດມີໂອກາດສຳລັບກິດຈະກຳຂ້າມຊາຍແດນຂອງ NGO ກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້. ຢູ່ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອບ່ອນທີ່ ເກົາຫຼີເໜືອ ແລະ ເກົາຫຼີໃຕ້ ຍັງມີສິ່ງຄ້າຍຢາງເປັນທາງການ, ອົງກອນສັງຄົມຕ່າງໆຂອງພາກພື້ນ ໄດ້ພົບປະນັດໝາຍກ່ຽວກັບການຫລຸດຜ່ອນບັນຫາມົນລະສິດຂ້າມຊາຍແດນຂອງອາກາດ ຢູ່ຂົງເຂດເກົາຫຼີເໜືອ ແລະ ເກົາຫຼີໃຕ້, ຈີນ ແລະ ມົງໂກລີ. ກອງປະຊຸມສົນທະນາກ່ຽວກັບປາໂມ້ຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຈາກ NGOs ຂອງເກົາຫຼີໃຕ້ ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໃນການຟື້ນຟູປູກປາຄືນ ເພື່ອລຸດຜ່ອນຈຳນວນດິນຊາຍທີ່ພັດມາຈາກມົງໂກລີ ແລະ ຈີນ, ແລະ ໃນປະຈຸບັນກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງ NGOs ດັ່ງກ່າວໄດ້ລວມເອົາການປູກຕົ້ນໄມ້ເພື່ອປົກປັກຮັກສາອ່າງໂຕ່ງຕ່າງໆຂອງ ເກົາຫຼີເໜືອ ທີ່ໄຫລສູ່ເກົາຫຼີໃຕ້. ເຄື່ອນຍ້າຍວຽກງານນີ້ໄດ້ຄ່ອຍໆຂະຫຍາຍຕົວອອກ, ໂດຍຂຶ້ນຕອນເພີ່ມເຕີມກຳລັງສ້າງຢູ່ມົງໂກລີ, ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ຈີນ²⁷.

ເຖິງວ່າດ້ານຕ່າງໆຂອງການເສີມຂະຫຍາຍການປະກອບສ່ວນ ຈະນອນຢູ່ພາຍໃຕ້ການພິຈາລະນາ, ຄວນຈະຕ້ອງຈິດຈຳໄວ້ວ່າ ບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ແມ່ນບໍ່ອາດຈະບັນລຸການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະໂດຍຄວາມໝາຍໄດ້ ຖ້າຫາກປາລະຈາກການຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ສິດ ລະຫວ່າງບັນດາອົງກອນລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ. ແຕ່ຢ່າງໃດ MRC, ADB ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນອື່ນໆ ສາມາດຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ຄວາມສະດວກແກ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂ້າມຊາຍແດນ ຊຶ່ງເປັນຈຸດທີ່ຄວາມພະຍາຍາມລະຫວ່າງລັດຖະບານສອງຝ່າຍອາດຍັງຍິນວ່າຈຳເປັນບໍ່ໄດ້.

ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງ ກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ຕໍ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ການດຳລົງຄົງຢູ່ ແລະ ລັກສະນະຂອງບັນດາກິນໂກຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ກຳນົດລະດັບຊຶ່ງການດຳເນີນວຽກງານຂອງສະຖາບັນຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກທົບທວນຄືນໂດຍສາທາລະນະ. ກິນໂກເຫຼົ່ານີ້-- ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນການຮັບປະກັນວ່າ ສະຖາບັນຕ່າງໆຈະຕອບສະໜອງຄວາມສົນໃຈ ຂອງສາທາລະນະໄດ້ -- ສາມາດເປັນໄດ້ຫລາຍຮູບແບບ: ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງດ້ານການເມືອງ ໂດຍຜ່ານລະບົບການເລືອກຕັ້ງຜູ້ແທນຕ່າງໆ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການເງິນ ໂດຍຜ່ານຄວາມໂປ່ງໃສ ໃນການຂຶ້ນຖົງປະມານ ແລະ ລາຍຈ່າຍ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການປະຕິບັດການ ໂດຍຜ່ານຄະນະສືບສວນກວດກາ, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍຜ່ານການພົບປະກັບ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ²⁸.

ເມື່ອລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຕ່າງໆພັດທະນາຂຶ້ນ, ມັນຈະມີລະດັບໃດໜຶ່ງທີ່ສາມາດລັບປ່ຽນຜູ້ທົດແທນກັນໄດ້ ລະຫວ່າງກິນໂກຂອງການຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງຕ່າງໆ. ຕົວຢ່າງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການ

ຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ພົວພັນກັບໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ສາມາດທົດແທນຊ່ອງວ່າງໃນການເປັນຕົວແທນໂດຍກົງ ຢູ່ໃນສະໜາມເວທີການສ້າງແຜນການທີ່ໃຫ້ຍກວ່າ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຄວາມໂປ່ງໃສດ້ານການເງິນ ຢູ່ໃນສະພາບຂາດຕົວແທນໂດຍກົງຈາກສາທາລະນະ ຢູ່ໃນຂະບວນການສ້າງຖົງປະມານ ສາມາດເປັນເຄື່ອງມືທີ່ຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສົນໃຈຂອງສາທາລະນະ ແມ່ນຖືກສະໜອງໃຫ້ເໝາະໃນຮູບແບບ ທີ່ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆໄດ້ຖືກນຳໃຊ້. ເຖິງຢ່າງໃດ, ສາຍພົວພັນຂອງການແທນທີ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງຄືດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນຈະໃຫ້ວິທີທາງແກ້ໄຂສ້າງທີ່ໜ້າແທ້ຂອງກິນໂກຕ່າງໆທີ່ຊ້ອນກັນຢູ່ ຊຶ່ງຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງດ້ານການເມືອງ, ການເງິນ, ການປະຕິບັດການ, ແລະ ດ້ານກົດໝາຍ.

ຕາມທິດສະດີແລ້ວ, ສະຖາບັນຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍບັນດາຕົວແທນຈາກລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ ຄວນຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງໃຫ້ກັບລັດຖະບານເຫຼົ່ານັ້ນ, ຊຶ່ງໃນອິກດ້ານໜຶ່ງ, ເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງຕໍ່ສາທາລະນະໂດຍລວມ. ແຕ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢູ່ຂົງເຂດ MSEA ບໍ່ໄດ້ຮັບຮອງວ່າ ກິນໂກຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງນັ້ນ ໄດ້ເຮັດໜ້າທີ່ຢ່າງມີປະສິດຕິຜົນ. ການຮ່ວມເອົາຂອບເຂດຫາງສຽງອັນຫຼາກຫລາຍກວ່າ ຢູ່ໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາຕ່າງໆ-- ບັນດາຜູ້ນຳຊຸມຊົນ, ນັກວິຊາການສຶກສາ, NGOs, ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງລັດຂອງທ້ອງຖິ່ນເປັນຕົ້ນ-- ອາດເປັນບາດກ້າວທຳອິດນຶ່ງສູ່ຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆ ຊຶ່ງສະໜອງເຖິງຂອບເຂດລຳດັບຜົນປະໂຫຍດຂອງສັງຄົມ. ພາຍໃນບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ MSEA, ຖານະຕໍ່ແຫ່ງທີ່ເປັນສູນກາງຂອງລັດຖະບານ ໄດ້ເປັນຫົວຂໍ້ໃຫ້ພິຈາລະນາຄືນອີກ ຕະຫຼອດຂອງການວິເຄາະນີ້.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ສົນທະນາໄວ້ຂ້າງເທິງ, MRC ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງລະຫວ່າງລັດຖະບານໜຶ່ງ ທີ່ບັນດາຕົວແທນຂອງລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ ດຳເນີນການຕັດສິນຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນ. MRC ແມ່ນອົງການຂອງບັນດາລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ ທີ່ມີອຳນາດໜ້າທີ່ສຸດທ້າຍຕໍ່ແຜນງານຕ່າງໆ ທີ່ຖືກພັດທະນາ, ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ແລະ ມີຫາງສຽງອັນໃດ ຢູ່ໃນບັນດາຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ. ຢູ່ໃນອົງກອນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳເຊັ່ນດັ່ງ MRC, ຊຶ່ງມີບົດບາດເປັນສູນກາງ ໃຫ້ແກ່ບັນດາລັດຖະບານ ອາດມີຄວາມເໝາະສົມ ຫາກເມື່ອພິຈາລະນາເຖິງຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງທີ່ສຸດ ທີ່ໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳຕ່າງໆໃນລະດັບຊາດ ຈະປ່ຽນແປງສະພາບເງື່ອນໄຂຕ່າງໆຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳ (Le Quy An et al., 2001) ແລະ ໃນສະພາບຄືດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕົ້ນຕໍໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ຄວນຈະເປັນຂອງພາຍໃນບັນດາປະເທດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າເອງ. ການຈັດການລັກສະນະນີ້ ຍັງໝາຍຄວາມອີກວ່າ ການສ້າງແຜນການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ແລະ ການລະເວັ້ນ ແລະ ຄວາມຜິດພາດຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໄດ້ຖືກໂອນໄປຍັງສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ. ໃນປະເດັນນີ້, ລະດັບ ທີ່ບັນດາລັດຖະບານສະແດງໃຫ້ເຫັນຫຼາຍ

ຮູບແບບ ຂອງຄວາມສົນໃຈຂອງສາທາລະນະ ຈະສົງເສີມວ່າຄວາມສົນໃຈເຫຼົ່ານີ້ຈະສະທ້ອນເຂົ້າຢູ່ໃນບູລິມະສິດ ແລະ ແຜນຕ່າງໆຂອງ MRC ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນອື່ນໆໄດ້ຄິດແນວໃດ.

MRC ອາໄສບັນດາອົງກອນລັດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສະໜອງບັນດາເສັ້ນທາງທີ່ຈຳເປັນໃນການສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານເຖິງ ແລະ ຮັບຈາກລະດັບຊຸມຊົນ. ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນນີ້ມັກຈະມີອຸປະສັກ ຍ້ອນວ່າໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ບັນດາຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດ ແມ່ນຖືກວາງຢູ່ນອກຂອບເຂດຂອງຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາແຫ່ງຊາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ. ແທ້ຈິງແລ້ວ ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ບໍ່ມີວິທີທາງໃນການໂນ້ມນ້າວ MRC, ດັ່ງນັ້ນ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ແບບລົງລຸ່ມ (downward) ຈຶ່ງຖືກລະເລີຍ. ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງ ກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ຂອງ MRC ແມ່ນຖືກສ້າງຂຶ້ນຢ່າງສະລັບຊັບຊ້ອນຫລາຍຂັ້ນ ໂດຍບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອແບບໂດຍກົງ (ເຊັ່ນບັນດາລັດຖະບານ ເອີຣົບ ທີ່ສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ MRC) ຊຶ່ງສະແດງເຖິງຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆຈາກພາຍນອກ ພ້ອມກັບອິດທິພົນດ້ານການເງິນທີ່ສຳຄັນ²⁹.

ໂດຍປາສະຈາກການເປັນສະມາຊິກຂອງ ຈີນ ແລະ ນຽນມາ, ມັນບໍ່ມີໂຄງຮ່າງລວມຂອງສະຖາບັນ ສຳລັບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ໃນບັນດາປະເທດຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳ. ແຕ່ໃນບໍດີນາມນີ້, MRC ໄດ້ຊຶ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການເພີ່ມຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ໂດຍໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫວ່ງໂຍຂອງຕົນຢ່າງເປີດເຜີຍ ກ່ຽວກັບບັນດາກິດຈະກຳການພັດທະນາທີ່ໄດ້ວາງແຜນຢູ່ໃນປະເທດຈີນ. ຜູ້ບໍລິຫານງານ ຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນເອງ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງເຖິງແບບວິທີການໆຮ່ວມມືໃນການຄຸ້ມຄອງທົ່ວທັງອ່າງ ຊຶ່ງປົກປັກຮັກສາລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງຕອນລຸ່ມແມ່ນ້ຳ ແລະ ບັນດາຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ (Kristensen,2002).

ໃນຖານະເປັນທະນາຄານໜຶ່ງ, ADB ແມ່ນຮັບຜິດຊອບຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ຕໍ່ຄະນະສະພາຂອງບັນດາອຳນວຍການ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ໃນຖານະເປັນທະນາຄານພັດທະນາແບບຫລາຍດ້ານ, ຄະນະສະພາຂອງບັນດາຜູ້ອຳນວຍການຈະປະກອບດ້ວຍບັນດາຕົວແທນຈາກແຕ່ລະລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ. ຄະນະສະພາຂອງ ADB ມີຜູ້ຕໍ່ຄະນະສະພາຂອງສະມາຊິກທະນາຄານ, ຊຶ່ງລວມທັງບັນດາປະເທດ ທີ່ຢູ່ພາຍນອກຂົງເຂດພາກພື້ນ. ບາງບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານີ້- ສະຫະລັດອາເມລິກາ, ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ອິດສະຕາລີ-- ຈະນຳໃຊ້ອຳນາດທາງການເມືອງ ແລະ ການເງິນຫລາຍພັນລ້ວນ, ຊຶ່ງສ້າງສະພາບການທີ່ ADB ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຊຸດງານການພົວພັນ ດ້ານຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງຕໍ່ພາຍນອກ³⁰. ນອກນັ້ນ, ບັນດາລັດຖະບານປະເທດສະມາຊິກທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ແມ່ນຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງທີ່ອ່ອນໄຫວ ເມື່ອປຽບທຽບກັບທະນາຄານ ເພາະວ່າເຂົາເຈົ້າຈະຂຶ້ນກັບການຊ່ວຍເຫລືອທາງດ້ານການພັດທະນາ. ຄວາມອ່ອນໄຫວດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນທີ່ຊັດເຈນເມື່ອ ADB, ໃນຖານະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງບັນດາສະຖາບັນຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ໄດ້

ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ລັດຖະບານກຳປູເຈຍ ໃນການປະຕິບັດຕາມການປະຕິຮູບ ຂະແໜງການປ່າໄມ້ຂອງຕົນ ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ຄາດໝາຍໄວ້ກ່ອນ. ໃນເວລານັ້ນ, ລັດຖະບານກຳປູເຈຍ ຈະຂຶ້ນກັບບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອ ປະມານເຖິງເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງງົບປະມານແຫ່ງຊາດຂອງຕົນ (Seymour and Dubash, 2000). ຄວາມບົກຜ່ອງໃນການຄວບຄຸມລູກໝີ່ນີ້ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການຂາດຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງລົງເຖິງປະຊາຊົນໃນພາກພື້ນຂອງທະນາຄານ.

ນັບແຕ່ປີ 1995, ADB ໄດ້ເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ໂດຍຜ່ານນະໂຍບາຍຂອງຕົນທີ່ນຸ່ງໝັ້ນຕໍ່ບັນດາລະບຽບຫລັກການ ຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມໂປ່ງໃສ, ຄວາມສາມາດໃນການພະຍາກອນ, ແລະ ຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ. ດັ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຖະແຫລງການຕ່າງໆ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ໃນປີ 1995 ຂອງຕົນ, ADB ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຫ້າທີ່ການກວດກາລະອຽດ (Inspection Function Policy), ຊຶ່ງສະໜອງກົນໄກໃຫ້ແກ່ບັນດາພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທົບທວນຄືນໂຄງການຂອງ ADB ຢູ່ໃນກໍລະນີກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ທີ່ ສັງເກດເຫັນໄດ້ຄວາມບົກຜ່ອງໃນການປະຕິບັດຕາມບັນດານະໂຍບາຍຂອງ ADB ເອງ ທີ່ ຕາມກົດໝາຍແຫ່ງຊາດຕ່າງໆ (ADB, 2000a). ແຕ່ຫົວໂປຣແລ້ວ, ປະສິບການຄັ້ງທຳອິດກ່ຽວກັບ ຄະນະບຸກຄົນທີ່ດຳເນີນການກວດກາລະອຽດ (Inspection Panel) ຢູ່ໃນປະເທດໄທ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບເປັນຢ່າງດີ ຈາກຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ, ຜູ້ຊຶ່ງສັງເກດເຫັນວ່າ ທະນາຄານ ຂາດພື້ນຖານຄຳໝັ້ນສັນຍາທີ່ແທ້ຈິງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວຽກງານເດີນສະດວກ. ໂດຍສະເພາະ, ກໍລະນີອັນທຳອິດຂອງບັນຫາ ໃນຄະນະບຸກຄົນທີ່ດຳເນີນການກວດກາລະອຽດ ແມ່ນເວົ້າເຖິງການຄັດເລືອກບັນດາສະມາຊິກຂອງຄະນະຜູ້ດຳເນີນການ ແລະ ລະດັບການໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືຂອງລັດຖະບານປະເທດໄທ³¹. ເພາະສະນັ້ນ, ໂດຍຫຍໍ້ແລ້ວ, ນອກຈາກຈະມີບັນດາກົນໄກແລ້ວ ເຊັ່ນວ່າຄະນະຜູ້ດຳເນີນການທົບທວນຄືນ ແລະ ກວດກາລະອຽດ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກຳທຳໃດລົງເຖິງທ້ອງຖິ່ນ ຍັງບໍ່ໜັ້ນໄດ້ຫນ້າໃຫ້ເປັນສະຖາບັນຢ່າງມີປະສິດທິພາບເທື່ອ.

ໃນລະດັບພາກພື້ນ, ຫລາຍປັດໃຈກຳນົດຂອບເຂດຂອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ຕ່າງໆ ສຳລັບການເສີມຂະຫຍາຍສາຍພົວພັນຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ ລະຫວ່າງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ, ລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ, ອຳນາດລັດທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ສາທາລະນະ. ສິນທິສັນຍາອາຣຣັດສ໌, ເມື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເຕັມທີ່, ຈະສ້າງວິທີທາງຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງ ກ່ຽວກັບບັນຫາຂ້າມຊາຍແດນ ລະຫວ່າງບັນດາສະມາຊິກທີ່ໄດ້ລົງນາມເຊັ່ນສັນຍາ ຢູເອີຣົບ (Petkova and Veit, 2000). ສັນຍານີ້ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີວ່າ ການຈັດການເພື່ອຮວບຮວມກ່ອນ ຫລື ມີສ່ວນຮ່ວມໃນອຳນາດອະທິປະໄຕ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງສະແດງເຖິງການນາຍຊູ່ ຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດຄວາມສົນໃຈຂອງປະເທດ (Stalgren, 2000). ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມເຂົ້າກັບຂະບວນຂອງລະບຽບຫລັກການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ບັນດາລັດຖະບານ ສາມາດມີຄວາມ

ເຊື່ອໝັ້ນຫລາຍຂຶ້ນ ຊຶ່ງຄວາມສົນໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຂອງພົນລະເມືອງເຂົາເຈົ້າ ສາມາດຖືກນຳສະເໜີຕໍ່ບັນດາປະເທດອື່ນໆຢ່າງຊັດເຈນ. ການສູນໃສ່ທັດສະນະຄວາມຄິດ ຂອງການສູນເສຍອຳນາດອະທິປະໄຕ ແຕ່ພຽງຢ່າງດຽວ ແມ່ນຈະເລີຍໂອກາດທັງໃນການເສີມຂະຫຍາຍຄວາມປອດໄພ ຕໍ່ບັນດາຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາດ ແລະ ຂອງເຂດແຂວງແບບເປີດເຜີຍກວ່າເກົ່າ ແລະ ລວມເຖິງການສົນທະນາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ທັງໃນການເພີ່ມການມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ທີ່ໄດ້ຈາກຊັບພະຍາກອນ, ຕະຫລາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຄວາມໄວ້ວາງໃຈ (He et al, 2001). ຊຶ່ງກ່າວມານັ້ນ, ຄວາມຫວັງຕ່າງໆສຳລັບສັນຍາທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ MSEA ແມ່ນບໍ່ທັນແນໃຈວ່າຈະມີຂຶ້ນໄດ້ເທື່ອ, ເນື່ອງຈາກນະໂຍບາຍວ່າດ້ວຍການບໍ່ແຊກແຊງອັນດັ່ງເດີມຂອງ ASEAN. ໃນກໍລະນີນີ້, ສິນທິສັນຍາອາຣັດສ໌ ອາດຈະເປັນຈຸດສົນໃຈສຶກສາທີ່ສາມາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາກິນໂກດ່າງໆຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື້ແຈງ ທີ່ຈັດກຽມໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນໃນອຳນາດອະທິປະໄຕ ພາຍໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ (ເບິ່ງ ຫ້ອງ 7). ໂດຍຫລີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້, ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ ຕ້ອງປະດິດອອກແບບ ແລະ ທົດລອງກິນໂກດ່າງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງ ຂ້າມຜ່ານເຂດຊາຍແດນ ແລະ ຕໍ່ກັບບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພາະວ່າມີການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຜິວພັນ ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ໃນທຸກໆລະດັບ.

ແນວທາງຄວາມຄິດ ຊຶ່ງໄດ້ສົນທະນານາກ່ອນ ຈະແມ່ນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການແນະນຳໂອກາດຕ່າງໆຄືນ, ແລະ ຢູ່ໃນບາງກໍລະນີ ການສ້າງໂອກາດ, ສຳລັບການຜິວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນຫລາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ສາທາລະນະທີ່ວ່າໄປ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂ້າມຊາຍແດນ. ຊ່ອງຫວ່າງຕ່າງໆໄດ້ກຳນົດ-- ຄວາມບໍ່ພຽງພໍດ້ານຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການຈັດສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ລະດັບການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະຕໍ່າ, ແລະ ແທ້ຈິງແລ້ວບໍ່ມີກິນໂກດ່າງໆ ສຳລັບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງລົງເຖິງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນ້ຳ-- ຈຸດຄວາມຈຳເປັນສຳລັບຄວາມຄິດແບບລິເລີ່ມທ້າວຫັນ ແລະ ການທົດສອບເພື່ອເຮັດໃຫ້ຮັບຮູ້ເຖິງບົດບາດຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມໝາຍ ສຳລັບທຸກໆຄົນຂອງສັງຄົມ ພາຍໃນຂະບວນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງພາກພື້ນ.

VI. ການເສີມຂະຫຍາຍ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ.

ມີສອງຊ່ອງຫວ່າງໄດ້ປາກົດຂຶ້ນມາ ຈາກການວິເຄາະບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ການຕອບໂຕ້ຂອງສະຖາບັນພາກພື້ນຂອງ MSEA. ທັງສອງຊຸດເປັນຂໍ້ກະແຈສຳຄັນ ໃນການປະດິດສ້າງລະບົບການເສີມຂະຫຍາຍການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຂົງເຂດພາກພື້ນ ທີ່ສາມາດບັນລຸບັນຫາທ້າທາຍຕ່າງໆທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ. ຊ່ອງຫວ່າງອັນນີ້ ຂອງບັນດາຊ່ອງຫວ່າງແມ່ນ

**ຫ້ອງ 7
ESCAP ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ໃນ MSEA**

ຄະນະກຳມາທິການເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ສຳລັບອາຊີ-ປາຊີຟິກ (ESCAP), ແມ່ນສາຂາໜຶ່ງ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UN). ESCAP ທັງຍັງແມ່ນຮູບການປ່ຽນແປງໃໝ່ ໃນປະຈຸບັນຂອງຄະນະກຳມາທິການເສດຖະກິດ ສຳລັບອາຊີ ແລະ ຕາເວັນອອກໄກ, ຊຶ່ງເປັນທີ່ເດັ່ນໃນ ການກໍ່ຕັ້ງແຜນງານ GMS ແລະ MRC. ESCAP ສະໜັບສະໜູນການສົນທະນາປົກກະຕິ ລະຫວ່າງບັນດາອົງກອນພາກພື້ນ ແລະ ບັນດາຜູ້ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ຕາມເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງການຮັບຮູ້ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ຖະແຫລງການຮິໂອ (Dore, 2001b). ໃນປີ 2000, ESCAP ໄດ້ຖະແຫລງການ ກ່ຽວກັບທິດສະນະຂອງການພັດທະນາ GMS, ແຕ່ຕາມສຽງສ່ວນຫລາຍ, ESCAP ກຳລັງຕໍ່ສູ້ເພື່ອສ້າງຕັ້ງບົດບາດສະເພາະ ຢູ່ໃນຂົງເຂດສະຖາບັນພາກພື້ນ (Dore, 2001b). ບົດບາດທີ່ມີປະສິດທິຜົນທີ່ສຸດຂອງຕົນ ປາກົດວ່າແມ່ນຢູ່ໃນການກະກຽມໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ການກິດຈະກຳລິເລີ່ມພັດທະນາຕ່າງໆ ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ໂດຍຜ່ານການຜະລິດ ແລະ ການແຈກຢາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ມັນຍັງເປັນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງຊາດ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການສົນທະນາປົກກະຕິຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແບບຫລາຍຝ່າຍ ກ່ຽວກັບບັນຫາທ້າທາຍຕ່າງໆຂອງການພັດທະນາພາກພື້ນ.

ຄະນະກຳມາທິການເສດຖະກິດ ຂອງ UN ສຳລັບເອີຣົບ, ຊຶ່ງຄ້າຍຄືກັບ ESCAP ໃນດ້ານພາລະບົດບາດ ແລະ ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ, ໄດ້ເປັນຈຸດໃຈກາງ ຂອງການສະໜັບສະໜູນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນເອີຣົບ, ດັ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ໃນການສົ່ງເສີມຢ່າງຫ້າວຫັນ ແລະ ການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນຂະບວນການທີ່ເຮັດໃຫ້ ສິນທິສັນຍາອາຣັດສ໌ ເປັນໄປໄດ້. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ESCAP ອາດເປັນສະຖານທີ່ອັນເໝາະສົມ ເພື່ອຊ່ວຍເຫລືອການສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາຄວາມຮູ້ສຳຄັນຕົວ ຕໍ່ຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການປັບປຸງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍຢ່າງຂຶ້ນ ແລະ ເພື່ອສະໜອງການກະກຽມທີ່ປະຊຸມສຳລັບການວາງແຜນ ບັນດາບູລິມະສິດຢ່າງລະອຽດ ຊຶ່ງທັງກ່ຽວພັນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບພາກພື້ນ.

ເມື່ອພິຈາລະນາເຖິງຜົນຕ່າງໆພາຍຫລັງ 10 ປີ ຂອງການສົ່ງເສີມສະໜັບສະໜູນບັນດາຫລັກການຮິໂອ, ESCAP ໄດ້ສະເໜີແນະນຳ “ຈຳເປັນຕ້ອງມີແບບແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆອັນໃໝ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຍຸກຄົນຕ່າງໆ, ກຸ່ມ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ໄດ້ຮັບການແຈ້ງການ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນການຕັດສິນຕ່າງໆ ຊຶ່ງມີຜົນທີ່ເປັນທ່າແຮງຕໍ່ບັນດາຊຸມຊົນຂອງເຂົາເຈົ້າ”. ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການປະສານງານພາກພື້ນຂອງ ESCAP ຕໍ່ WSSD ຍອມຮັບຢ່າງຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງນະໂຍບາຍ ແລະ ການປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ແລະ ລະບຸວ່າ ປາສະຈາກຄວາມມຸ້ງຫວັງຢ່າງຕັ້ງໜ້າທາງການເມືອງ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບຫລັກການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງອັນໃໝ່, ບັນດານະໂຍບາຍທີ່ໄດ້ອອກແບບມາເປັນຢ່າງດີນັ້ນ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າ ຈະບໍ່ສຳເລັດຜົນ (ESCAP,2001).

ເລິ່ງໃສ່ຄວາມບໍ່ພຽງພໍໃນການຈັດການກະກຽມດ້ານໂຄງສ້າງທີ່ສະແດງເຖິງລັກສະນະພາບຂອງບັນດາສະຖາບັນ. ການຕອບໂຕ້ຕໍ່ຊ່ອງຫວ່າງເຫຼົ່ານີ້ ຮຽກຮ້ອງເຖິງການຮ່ວມມືອັນໃກ້ຊິດຕິດແທດ ລະຫວ່າງບັນດາສະຖາບັນຂອງພາກພື້ນ ແລະ ອົງກອນລັດຂອງປະເທດຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຊຸດທີ່ສອງ ຈະເນັ້ນເຖິງບັນດາໂອກາດ ເພື່ອເອົາຂະນະກັບຈຸດອ່ອນຕ່າງໆຂອງ ການດຳເນີນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງເຖິງການ

ປ່ຽນແປງວິທີທາງ ທີ່ບັນດາອົງກອນລັດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຖາບັນພາກ ພື້ນ ສື່ສານຜົວພັນກັບສາທາລະນະທົ່ວໄປ.

ການເສີມຂະຫຍາຍໂຄງຮ່າງສະຖາບັນຕ່າງໆເພື່ອການຮ່ວມມື.

ນິຍາມສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂອບເຂດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ການແປຄວາມໝາຍຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ກ່ຽວກັບວາລະການບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ ຈະເພີ່ມຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຊຶ່ງຂົງເຂດ ໃນຄວາມສົນໃຈ ແລະ ການຮ່ວມມືອັນດຽວກັນລະຫວ່າງລັດຖະບານປະ ເທດຕ່າງໆ ຈະປາກົດຂຶ້ນ. ຈຸດນີ້ແມ່ນມີສ່ວນກ່ຽວພັນສະເພາະ ກັບບັນຫາ ຄວາມຫຼາກຈົນ, ຄວາມອ່ອນແອຫວັ່ນໄຫວ, ແລະ ຄວາມຮັບປະກັນ ຕໍ່ການ ດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນຊາວຊື່ນບົດ. ການສຸມໃສ່ສະເພາະແຕ່ບັນຫາ ກ່ຽວກັບນ້ຳ ຈະເຮັດໃຫ້ລະເລີຍຕໍ່ວິທີການອັນຮີບດ່ວນ ທາງດ້ານລະບົບ ມີເວດວິທະຍາ ເພື່ອຮັກສາຄວາມໝັ້ນຄົງອຸດົມສົມບູນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນພາກພື້ນ, ແລະ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນປະເດັນທີ່ແຕ່ງຕັ້ງຕ່າງໆ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳ – ມັນຍັງບໍ່ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ ໃນການກວມລວມເອົາລະດັບຂອບເຂດຂອງບັນຫາ ທ້າທາຍຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນປະເຊີນ ຫ້າຢູ່. ໂດຍສະເພາະບັນຫາທີ່ກ່ຽວກັບປາໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ. ໂດຍ ບໍ່ ຕ້ອງສົງໄສ ກິນໂນທີ່ມີປະສິດຕິຜົນຕ່າງໆ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງແມ່ນ້ຳຂອງ ລະ ຫວ່າງທັງບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງອ່າງ ມີຜົນ ສຳຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນພາກພື້ນ, ແຕ່ວາລະ ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ໄດ້ບັນຍາຍກຳນົດຢ່າງກ້ວາງຂວາງນັ້ນ ສາມາດ ຊຸກຍູ້ຍຸກຍະການປ່ຽນແປງ ຈາກການເລັ່ງສູນໃສ່ຂະແໜງການຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບແຄບໆ ໄປສູ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ ເປັນແນວທາງຂະບວນການຮອບດ້ານຫລາຍຂຶ້ນ.

ຈັດສັນການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າສຸດທີ່ເໝາະສົມ.

ການຕັດສິນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນຫລາຍລະ ດັບຂັ້ນ, ແລະ ບັນດາຫລັກການກ່ຽວກັບການເປັນອົງປະກອບ ຫຼື ສາຂາ ຮຽກ ຮ້ອງເຖິງອຳນາດການປົກຄອງ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຖືກຈັດສັນ ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າສຸດ ທີ່ເໝາະສົມ. ຄວາມຕ້ອງການສຳລັບການຜົວພັນ ເຊິ່ງກັນແລະກັນ ລະ ຫວ່າງລະດັບຕ່າງໆຂອງພາກພື້ນ, ອົງກອນລັດ, ອົງກອນລັດລະດັບເຂດ ແຂວງ ຢູ່ໃນຂົງເຂດປະເດັນສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ແມ່ນຈຳເປັນສະເພາະທີ່ ສຸດ. ການປະຕິຮູບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນກຳລັງດຳເນີນຢູ່ໃນລະດັບ ຊາດ ແລະ ບັນດາລັດຖະບານຢູ່ໃນພາກພື້ນ ຄວນສືບຕໍ່ເພີ່ມບົດບາດຂອງ ບັນດາອົງກອນທີ່ນອກເໜືອລັດຖະບານ ແລະ ອົງກອນລະ ດັບເຂດແຂວງ ຢູ່ໃນການຕັດສິນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ດັ່ງທີ່ຕ້ອງການ ຈາກຫລາຍໆຂະໜາດ ຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ຄວາມ ສຳຄັນສະເພາະ ແມ່ນບົດບາດທ່າແຮງຂອງອົງກອນລັດລະດັບເຂດ ແຂວງໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຂັດແຍ້ງ ຢູ່ໃນສະ ພາບການທີ່ຂ້າມຊາຍແດນ, ແຕ່ອຳນາດທ້າທາຍໃນການປະຕິບັດຄືຕັ້ງກ່າວ ຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ແມ່ນຍັງຈຳກັດ. ບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ, ໂດຍສະເພາະ MRC ແລະ ADB, ຈະຕ້ອງເປັນພາກສ່ວນທີ່ມີຄວາມຢືດຢູນ ແລະ ຕອບ

ໄດ້ຫລາຍຂຶ້ນ ອັນສອດຄ່ອງເຂົ້າກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງ ການບໍລິຫານ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເມື່ອເຂົ້າເຈົ້າຄ່ອຍໆວິວັດພັດທະນາຂຶ້ນຕາມໂລ ຍະສັ້ນ, ກາງ ແລະ ຍາວ. ຖ້າຫາກພິຈາລະນາເຖິງການວິວັດທະນາການ ຂອງໂຄງຮ່າງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ການສືບທະນາກ່ຽວກັບການຈັດ ສັນບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆ ອາດຄວນຫລິກເວັ້ນບາງ ທິດສະນະທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ ອຳນາດອະທິປະໄຕແຫ່ງຊາດ.

ເຊື່ອມຕໍ່ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າທ້າທ້າຂອງພາກ ພື້ນ.

ຖ້າຫາກວ່າປະເດັນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ສາມາດເຊື່ອມຕໍ່ກັບຂອບເຂດທ່າ ອ່ຽງອັນກວ້າງຂວາງ ທາງດ້ານການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ ແລະ ການ ເມືອງ, ມັນມີຄວາມສາມາດເປັນໄປໄດ້ວ່າ ຜົນປະໂຫຼດທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການຮ່ວມມືທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມສາມາດເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ (Wolf, 2001). ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະຖາບັນຕ່າງໆຍັງບໍ່ທັນສາມາດປະເຊີນກັບບັນຫາທ້າ ທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງພາກພື້ນໄດ້ເທື່ອກໍ່ຕາມ, ການຮ່ວມມືທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະການເມືອງ ທີ່ໄດ້ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໄດ້ສ້າງບັນດາໂອ ກາດເພື່ອຂ້າມຜ່ານຊ່ອງຫວ່າງຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມຕ່າງໆ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດ ASEAN ແລະ ຈີນ. ໂດຍສະເພາະ ຢ່າງຍິ່ງ ASEAN ຄວນນຳໃຊ້ກອງປະຊຸມສົນທະນາກັບ ຈີນຂອງຕົນ ສ້າງການຕົກລົງ ຕາມຮູບແບບການຮ່ວມມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຊຶ່ງຈະສະໜອງຜົນຖານໃຫ້ແກ່ການສົນທະນາປົກສາຫາລິ ແລະ ການ ແລກປ່ຽນ. ADB ຄວນນຳໃຊ້ແຮງຜັກດັນຂອງການຮ່ວມມື GMS ຊຸກ ຍູ້ປະເທດຕ່າງໆຂອງພາກພື້ນຮ່ວມປົກສາຫາລິກ່ຽວກັບວິທີການເພື່ອປັບ ປຸງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ດີຂຶ້ນໂດຍຕ່າງໆຝ່າຍຕ່າງມີຜົນ, ແລະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການເຈລະຈາສົນທະນາແບບເປີດກ້ວາງ ຊຶ່ງອັນຊູຄຳ ໝັ້ນສັນຍາທາງດ້ານການເມືອງ ໃນການເສີມຂະຫຍາຍການປະຕິບັດ ວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງຊາດ ແລະ ຂອງເຂດ ແຂວງ.

ເຊື່ອມໂຍງບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ.

ບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ, ໂດຍການເຮັດວຽກງານຮ່ວມກັນຢ່າງໄກ້ຊິດ ກັບອົງກອນລັດຕ່າງໆຂອງປະເທດ, ຄວນຊ່ວຍເຫຼືອໃນການພັດທະນາ ວິ ໂສທັດ ແລະ ວິທີການນຶ່ງຂຶ້ນ ເພື່ອຫັນໃຫ້ປະເດັນຂ້າມຊາຍແດນໃຫ້ເປັນ ສະຖາບັນ ພາຍໃນການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ, ໂດຍສະເພາະ ການ ປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕົວຢ່າງ ADB ແລະ MRC ສາມາດ ລະດົມຊັບພະຍາກອນດ້ານການເງິນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ແລະ ASEAN ສາມາດນຳພາກຳລັງ ແຮງ ໃນການເພີ່ມທະວີການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເມືອງ ຈາກບັນດາ ອົງກອນລັດແຫ່ງຊາດ. ຖ້າຫາກພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດຕິພາບ ແລະ ໃຫ້ ກິນກິນສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ EIA ແຫ່ງຊາດ, ຂະບວນການປະເມີນຜົນ ກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນພາກພື້ນຂອງ MRC ສາມາດເປັນບາດກ້າວ ທຳອິດທີ່ສຳຄັນ ກ່າວໄປສູ່ການຫັນໃຫ້ EIAs ຂ້າມຊາຍແດນເປັນສະຖາ ບັນໄດ້. ໝົດທັງສາມສະຖາບັນ ຄວນພົບປະນັດໝາຍກັບຊຸມຊົນນັກຄົ້ນ ຄ້ວາສຶກສາ ເພື່ອອອກແບບສ້າງບັນດາວິທີການສຳລັບການພັດທະນາ

EIAs ຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ, ຢູ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ, ອົງກອນລັດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ຄວນຈະຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມ ໃນບັນດາກິດຈະກຳການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ. ເມື່ອສະຖານທີ່ ສຳລັບການມີສ່ວນຮ່ວມພາຍໃນ ການຈັດຕັ້ງແຫ່ງຊາດຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນ, ບັນດາຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກຸ່ມທີ່ສົນໃຈ ສາມາດໄດ້ຮ່ວມເຂົ້າຢ່າງລະອຽດກວ່າເດີມ. ນອກຈາກນີ້, ທັງອົງກອນລັດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ ຄວນຂະຫຍາຍໂຄງຮ່າງວຽກງານຂອງເຂົາເຈົ້າ ສຳລັບການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມແລະ ການລາຍງານ ເພື່ອລວມເອົາການວັດແທກການປະຕິບັດວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງນໍ້າດ້ວຍ. ເຄື່ອງມືຕ່າງໆທີ່ປະເມີນຕີລາຄາການດຳເນີນປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ສາມາດສະໜອງການວິເຄາະທີ່ມີຄຸນຄ່າທີ່ສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ແກ່ການວັດແທກສະພາບເງື່ອນໄຂສິ່ງແວດລ້ອມ, ຫ່າວຮຽງ ແລະ ຄວາມຫວັງ.

ການເສີມຂະຫຍາຍ ການປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ.

ເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສຂຶ້ນ ດ້ວຍການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ດີຫຼາຍຂຶ້ນ.

ການໂຫລວຽນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເປັນສ່ວນສຳຄັນອັນນຶ່ງຂອງການປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ. ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆຄວນສືບຕໍ່ ເຮັດໃຫ້ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບໜັກການຕ່າງໆ ຂອງການປະຕິບັດງານຂອງສະຖາບັນ ໃຫ້ງ່າຍເລີ່ມຂຶ້ນ. ອິນເຕີເນັດ ໄດ້ກາຍເປັນເຄື່ອງມືອັນນຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆຄວນສົ່ງເສີມສາທາລະນະ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ສ້າງດ້ວຍລະບົບຕົວເລກຕື່ມອີກ. MRC ມີບົດບາດເປັນໃຈກາງໃນການສະໜອງຈັດຫາຂໍ້ມູນຂ່າວສານພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບສະພາບເງື່ອນໄຂ ແລະ ແນວໂນ້ມຕ່າງໆຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ, ແລະ ມັນສາມາດເລັ່ງໃສ່ການເພີ່ມຄວາມເຂົ້າໃຈ ຂອງບັນດາລັດຖະບານ ແລະ ສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂ້າມຊາຍແດນ ສູງຂຶ້ນ. MRC ຍັງໄດ້ແນະນຳວ່າການສຶກສາຮ່ວມກັນ ຄວນຈະເປັນບາດກ້າວທຳອິດໃນການນຳໄປສູ່ການພົບປະນັດໝາຍ ກັບຈີນ ແບບຈິງຈັງຫລາຍຂຶ້ນ. ADB ແລະ MRC ຄວນປັບປຸງຄວາມພະຍາຍາມຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອຈັດຫາ ແລະສະໜອງໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະ ດ້ວຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຮັບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຢູ່ໃນຄະນະດຽວກັນ, ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນການຊ່ວຍເຫລືອ ແລະ ຫຸກຄົນໃນສັງຄົມ ຄວນເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາຍາມຂອງຕົນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່, ກະຕຸ້ນການສົນທະນາປົກກະຕິກັບຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ, ແລະ ຊຸກຍູ້ການເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ຢູ່ໃນການປະດິດສ້າງ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານນັ້ນໃຫ້ກ້ວາງຂວາງກວ່າເກົ່າ. ການໂຫລວຽນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ໄດ້ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ສາມາດນຳພາໄປສູ່ການແຕ່ຂະຫຍາຍຄວາມເຂົ້າໃຈອັນໃໝ່ ໃນບັນດາຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ແນວຄິດທັດ ສະນະອັນໃໝ່ກ່ຽວກັບຂອບເຂດລະດັບຄວາມສົນໃຈອັນຫຼາກຫຼາຍ. ການຊັກຊວນລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການຄົ້ນຄ້ວາສຶກສາຕ່າງໆ, ສາມາດເສີມຂະຫຍາຍຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ຄວາມຖືກ

ຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງແຫລ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານອື່ນໆ ແລະ ການວິເຄາະພາຍໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາທາງການ.

ຈັດສະໜອງທາງສຽງໂດຍຜ່ານຂະບວນການຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫລາຍໆລະດັບ.

ບັນດາອົງການລັດ ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນ ຄວນຂະຫຍາຍ ກ້ວາງການພິຈາລະນາຂອງຕົນຕໍ່ທາງເລືອກຕ່າງໆ ສຳລັບການເພີ່ມທະວີການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຕັດສິນບັນຫາຂອງສາທາລະນະ ນອກເໜືອຈາກໂຄງຮ່າງ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່. ການຮ່ວມຕົວ ແລະ ການຮ່ວມມືຫຼາຍຢ່າງກວ່າເດີມ ຂອງອະນຸພາກພື້ນ ຈັດສະໜອງບັນຍາກາດໃນການຊ່ວຍເຫລືອເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອຫົດສອບດ້ວຍວິທີການທີ່ປະດິດສ້າງຕ່າງໆ ເພື່ອຮ່ວມກັບບັນດາຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ບັນລຸຄວາມເປັນເອກະພາບໃນການຕົກລົງ ໃນປະເດັນສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆ. ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ ຄວນເປັນຜູ້ມີບົດບາດອັນທ້າວຫັນໃນການຮຽກໂຮມຊຸມນຸມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ຢູ່ໃນຂົງເຂດບັນຫາເຫຼົ່ານີ້. ປະສົບການຈາກທົ່ວໂລກ ໄດ້ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈອັນເປັນປະໂຫຍດຢ່າງເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ ເຂົ້າຢູ່ໃນປະເດັນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ. ແຕ່ວ່າການນຳໃຊ້ຂະບວນການຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫລາຍໆລະດັບຂອງ ຄະນະກຳມາທິການເຂື່ອນຂອງໂລກ ເພື່ອສ້າງພື້ນຖານຂໍ້ມູນຂ່າວສານອັນດຽວກັນ ແລະ ອຸປະຖິ່ນການພັດທະນາເວົ້າໝາຍຮ່ວມກັນສຳລັບການເຈລະຈາຕໍ່ໄປ ຄວນຈະຖືກນຳໃຊ້ຄືນອີກຢູ່ໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ພາກພື້ນ ເພື່ອໃຫ້ການສົນທະນາກ່ຽວກັບປະເດັນຂ້າມຊາຍແດນກ້າວໜ້າ. ຄະນະກຳມາທິການເຂື່ອນຂອງ MSEA, ອາດໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ MRC, ສາມາດໃຫ້ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ສຳຄັນ, ຊຶ່ງລວມມີພື້ນຖານຂອງການຮັບຮູ້ຕໍ່ຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫລາຍໆລະດັບ ຢູ່ໃນບັນດາໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້າຂະໜາດກາງ ແລະ ໃຫຍ່. ວິທີການທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ກັບບັນຫາທີ່ຄ່ອນຂ້າງມີການແຂ່ງຂັນນ້ອຍກວ່າໃນດ້ານການຄ້າເຄື່ອງປ່າຂອງດິງ, ການພັດທະນາຖະນົນຫົນທາງ, ແລະ ມົນລະພິດທາງອາກາດ. ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ-- ໂດຍສະເພາະ ADB ແລະ ASEAN-- ເປັນອົງກອນທີ່ສຳຄັນໃນການສະໜອງເວທີເສັ້ນທາງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ອັນສົ່ງຜົນຕໍ່ກິດຈະກຳຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້.

ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງ ລົງສູ່ສັງຄົມທີ່ໄດ້ພົບປະ ເລິກເຊິ່ງກ້ວາງຂວາງ.

ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງ ຂອງບັນດາສະຖາບັນ MSEA ຕໍ່ຜູ້ມີສ່ວນປະກອບສຸດທ້າຍຂອງຕົນ (ສາທາລະນະ) ແມ່ນມີໜ້ອຍ. ADB ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນອື່ນໆ ຄວນເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມຂຶ້ນ ເພື່ອເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອົງກອນລັດໃນການຈັດສ້າງບັນດາກົນໄກ ສຳລັບການປັບປຸງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງຕໍ່ສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ຈາກຄວາມພະຍາຍາມພັດທະນາຂອງພາກພື້ນ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ MRC

ຄວນຈັດໃຫ້ມີເສັ້ນທາງສໍາລັບການຕິດຕໍ່ສື່ສານກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈາກການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້າຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ ລະຫວ່າງບັນດາລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ. ອົງກອນລັດຕ່າງໆ ຄວນປັບປຸງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ໃຫ້ສິດອຳນາດແກ່ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ ເພື່ອໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມເມັດເຕັມໜ່ວຍ ໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການໂຫລວຽນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຖິງ ແລະ ຈາກ ຮາກຖານເພື່ອຮັບປະກັນວ່າບັນຫາຂອງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຖືກສະທ້ອນເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າຂອງຊາດ ແລະ ພາກພື້ນ. ສັງຄົມທົ່ວໄປ, ຊຶ່ງລວມເອົາທັງ

NGOs ແລະ ບັນດາກຸ່ມຜົນລະເມືອງທ້ອງຖິ່ນອື່ນໆ-- ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກສະຖາບັນພາກພື້ນ ເຊັ່ນ ESCAP -- ຄວນຈະເປັນສ່ວນທີ່ທ້າວຫັນຂຶ້ນຕື່ມຢູ່ໃນການກວດກາຕິດຕາມ ການປະຕິບັດວຽກງານຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ. ການວິເຄາະປະສົບການຈາກພາກສ່ວນອື່ນໆຂອງໂລກແນະນຳວ່າ, ຢູ່ໃນໄລຍະຍາວ, ເຄືອຄ່າຍທີ່ຈຸບຈ້າວທ້າວຫັນຂອງບັນດານັກຄົ້ນຄ້ວາ-- ຜູ້ທີ່ຮ່ວມຊຸດແບບແຜນອັນດຽວກັນ ແລະ ເຮັດວຽກດ້ວຍກັນ ເພື່ອສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ບົດວິເຄາະ-ແມ່ນສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາລະບຽບໜັກການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ (Brunnee and Toope, 1997; Haas, 1992).

ຫ້ອງ 8
ສັງເຂບກ່ຽວກັບກາລະໂອກາດຕ່າງໆ ສໍາລັບການເສີມຂະຫຍາຍການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ

ບັນດາວິທີການທີ່ເສີມຂະຫຍາຍການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຄວນຈະອີງໃສ່ການຍອມຮັບໃນໂຄງຮ່າງແບບແຜນທີ່ໄດ້ມີການເພີ່ມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປັນຕົ້ນຕໍ ໂດຍພາກພື້ນ. ພ້ອມກັບການເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການປະຕິບັດວຽກງານຂອງທັງສອງສະຖາບັນພາກພື້ນ ແລະ ອົງກອນລັດຕ່າງໆ. ການດຳເນີນປະຕິບັດວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳເນີນປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ຄວນຈະຖືກລວມເຂົ້າຢູ່ໃນການປະເມີນຕ່າງໆຂອງປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ຢູ່ໃນການລາຍງານໂຄງຮ່າງວຽກງານ.

ການຂະຫຍາຍໂຄງຮ່າງສະຖາບັນສໍາລັບການຮ່ວມມື.

ສະຖາບັນພາກພື້ນ ແລະ ອົງການລັດແຫ່ງຊາດ ຄວນ:

- ກຳນົດສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ໃນຂອບເຂດທີ່ກວ້າງຂວາງ, ຈະສ້າງພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຮ່ວມມື ແລະ ສົນທະນາ ກ່ຽວກັບຂອບເຂດບັນຫາທ້າທາຍ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນອັນຫລາກຫລາຍ. ການປຶກສາຂອງບັນຫາກ່ຽວກັບນໍ້າຕ່າງໆສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເປັນຈິງຂອງຄວາມສໍາຄັນ ຂອງນໍ້າ ແຕ່ຂາດໂອກາດໃນການຮ່ວມມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມອັນກ້ວາງຂວາງ.
- ຮ່ວມມືເພື່ອກຳນົດວ່າ ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນອັນໃດຄວນຖືກຈັດການແກ້ໄຂໃຫ້ໄດ້ດີທີ່ສຸດ ຢູ່ໃນລະດັບໃດຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນອບໝາຍແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຊຶ່ງຮັບຮູ້ເຖິງລັກສະນະສະພາບຂອງການປ່ຽນແປງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການຕັດແກ້ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆຢ່າງເປັນໄລຍະ.
- ຖືເອົາປະໂຫຍດຈາກແນວໂນ້ນຂອງພາກພື້ນ ທີ່ອຳນວຍໃຫ້ໂອກາດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ບັນດາສາຍເຊື່ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງຄວາມພະຍາຍາມຂອງການຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂະຫຍາຍກວ້າງອອກ.
- ສະໜັບສະໜູນການຫັນໃຫ້ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ ເປັນສະຖາບັນໂດຍເປັນບາດກ້າວເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆເປັນພື້ນຖານ ຊຶ່ງຈະຄ່ອຍໆເພີ່ມບົດບາດ ຂອງອຳນາດການປຶກສາຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນ.

ເສີມຂະຫຍາຍການປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ.

ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ ແລະ ອົງກອນລັດ ຄວນ:

- ສືບຕໍ່ເພີ່ມທະວີຄວາມໂປ່ງໃສ ໂດຍຜ່ານການສະໜອງຈັດຫາຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບໜັກການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະທົ່ວໄປ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຄວນຈະຖືກແລກປ່ຽນ ເພື່ອກະຕຸ້ນການຖືກຖຽງອະທິບາຍ, ການເຂົ້າໃຈອັນເລິກເຊິ່ງ, ແລະ ອຸປະຖັນທັດສະນະແນວຄິດໃໝ່ ກ່ຽວກັບບັນຫາທ້າທາຍສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຊາຍແດນ.
- ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອໃຫ້ສາທາລະນະເຂົ້າຮ່ວມ ໂດຍຜ່ານກອງປະຊຸມສົນທະນາຫາລື ຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫລາຍລະດັບ ຊຶ່ງປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມຫຼາກຫລາຍຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ແລະ ທັດສະນະແນວຄິດຂອງເຂົາເຈົ້າ
- ເຮັດໃຫ້ກົນໄກຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນຶ່ງລົງສູ່ຂັ້ນລຸ່ມ ເລິກເຊິ່ງກ້ວາງຂວາງຍິ່ງຂຶ້ນ ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຂອງສັງຄົມ ຈາກບັນດາໂຄງການພັດທະນາ.

ສະຫຼຸບແລ້ວ, ພາກພື້ນຂົງເຂດ MSEA ປະເຊີນກັບບັນຫາທ້າທາຍອັນສຳຄັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າງຊາຍແດນ. ຫລາຍໆຮູບການຂອງພາກພື້ນ ໄດ້ສ້າງພື້ນຖານສຳຄັນສຳລັບການຕອບໂຕ້ ຂອງສະຖາບັນ ຕໍ່ບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຫລົ່ານີ້, ຊຶ່ງບັນດາອົງກອນຕ່າງໆຂອງພາກພື້ນໄດ້ມີບົດບາດເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ແຕ່ວ່າໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນເຫລົ່ານີ້ ນັກຈະຂາດ/ບໍ່ພຽງພໍ ໃນດ້ານພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ, ການຈັດວາງອຳນາດການປົກຄອງຢູ່ໃນລະດັບການຕັດສິນບັນຫາທີ່ເໝາະສົມ, ການເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ອົງກອນລັດຖະບານ, ແລະ ການເຊື່ອມເອົາບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າໃນການປະຕິບັດວຽກງານ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ການເສີມຂະຫຍາຍການປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ, ການສ້າງຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການ

ເຂົ້າຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ, ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິນໂກຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດໜຶ່ງ, ແມ່ນຈຳເປັນທີ່ສຸດຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ MSEA. ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການຈາກທົ່ວໂລກ ໄດ້ໃຫ້ທັດສະນະແນວຄິດອັນມີຄຸນຄ່າຈະເຮັດແນວໃດ ຈຶ່ງຈະສາມາດປັບປຸງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້. ການປ່ຽນແປງໃໝ່ຂອງສະຖາບັນ ແລະ ການປັບປຸງການປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ເປັນບູລິມະສິດທີ່ສູງ ໃນການເອົາໃຈໃສ່ຜູ້ຈາລະນາເຖິງ ບັນຫາຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າງຊາຍແດນຂອງພາກພື້ນ ແລະ ຄວນຈະເປັນອົງປະກອບສູນກາງລວມຂອງບັນດາຍຸດທະສາດພາກພື້ນ ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຂອງສິ່ງຄົນ.

ໝາຍເຫດ

1. ໃນຕົວຈິງແລ້ວ, ຫລາຍໆຮູບການຂອງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດກັນມາໃນທົ່ວທັງຂົງເຂດພາກພື້ນ. ຢູ່ໃນບາງກໍລະນີ, ຄວາມໜ້າແທ້ຂອງພົນລະເມືອງຕໍ່າ ແລະ ໄລຍະການໝູນວຽນຍາວ, ລະບົບການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ສາມາດມີຄວາມຍືນຍົງໃນດ້ານນິເວດວິທະຍາ ແລະ ເປັນການປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນ ໃຫ້ແກ່ຄວາມພຽງພໍດ້ານອາຫານບໍລິໂພກ (food security). ແຕ່ວ່າ, ຄວາມກົດດັນດ້ານພົນລະເມືອງ ແລະ ນະໂຍບາຍສະຫງວນປ່າໄມ້ທີ່ເຂັ້ມງວດໄດ້ນຳພາໄປສູ່ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບບໍ່ຍືນຍົງ ພ້ອມໆກັບລຳດັບບັນຫາມາກມາຍ ຊຶ່ງລວມທັງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງທ້າດິນທີ່ໄດ້ຫລຸດທ້ອຍລົງ, ການເຊາະເຈື່ອນ, ການປ່ຽນແປງລະບົບການຫຼົ່ງໄຫລຂອງນ້ຳ, ແລະ ການກະທົບກະເທື່ອນຕໍ່ແມງໄມ້ຕ່າງໆ. ຍ້ອນບັນຫາເຫລົ່ານີ້, ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ຈຶ່ງມີແນວໂນ້ນວ່າ ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ເປັນສິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກລົບລ້າງ.
2. ADB ແວບໂຊດ, www.adb.org/Documents/News/1999/nr1999_135.asp (February 20, 2002).
3. ເບິ່ງ ADB ແວບໂຊດ, <http://www.adb.org/GMS/Projects/reta5920> (February 20, 2002). ເປັນຂໍ້ສັ່ງເກດທີ່ໜ້າສົນໃຈວ່າ ແຜນຕ່າງໆສຳລັບການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ໄດ້ຖືກຕຳເນີນການດ້ວຍຫລາຍໆວິທີທາງທີ່ຂະໜານກັນ— ຍຸດທະສາດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຂອງ MRC, ພະລັງງານຕ່າຍໄຟຟ້າຂອງ ADB--GMS, ແລະ ແຜນການຂອງແຂວງຢູນນານຫລາຍໆປີທີ່ຜ່ານມາ ໄດ້ເປັນສັກຂີພິຍານຂອງຮູບການສ່ວນໜຶ່ງທີ່ຄ້າຍຄືກັນຢູ່ໃນສອງອົງກອນທຳອິດ. ແຕ່ສະພາບການ ເຫັນໄດ້ວ່າບໍ່ໄດ້ມີການປະສານງານກັນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

4. ຕົວຢ່າງ, ອົງປະກອບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງລະບົບການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ແມ່ນການເພີ່ມການຕັດໄມ້ໃນເຂດພື້ນທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ ຊຶ່ງຕຳເນີນຢ່າງໄກ້ຊິດຕາມການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ.
5. ຫາງສຽງໜຶ່ງທີ່ອອກມາຈາກພາກພື້ນແມ່ນ Towards Ecological Recovery and Regional Alliance (TERRA) ແລະ ຫັງສີວາລະສານຂອງຕີນ Watershed, ຊຶ່ງທ້າທາຍເສັ້ນທາງຫລັກຂອງຮູບແບບການພັດທະນາເສດຖະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ADB, ທະນາຄານໂລກ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອໂດຍກົງຢ່າງມາກຫລາຍ. TERRA ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນເຄື່ອນຍ້າຍ ລະຫວ່າງ NGOs ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງປະຊາຊົນຢູ່ໃນມຽນມາ, ກຳປູເຈຍ, ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ, ຊຶ່ງສະໜັບສະໜູນການແລກປ່ຽນ ແລະ ກໍ່ຕັ້ງພັນທະມິດ. ສູນໃສ່ the Global South, ຊຶ່ງໄດ້ສະໜອງການວິເຄາະທີ່ສຳຄັນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ແລະ ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຂອງ ADB, ແລະ ກອງປະຊຸມອາຊີ-ປາຊີຟິກສຳລັບແມ່ຍິງ, ກິດໝາຍ ແລະ ການພັດທະນາ, ຊຶ່ງມີໜ່ວຍປະຕິບັດງານສະເພາະກິດ ກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແມ່ນອີກສອງ NGOs ທີ່ສູນໃສ່ການອອກສຽງ ເພື່ອກັບຜົນໄດ້ຮັບດ້ານສິ່ງຄົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຈາກການພັດທະນາການຕັດສິນບັນຫາ (Dore, 2001a).
6. ເບິ່ງ ADB ແວບໂຊດ www.adb.org/GMS/gms-prog40.asp (February 20, 2002).
7. ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ, ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລະບົບແມ່ນ້ຳ ທີ່ນອນຢູ່ພາຍໃນປະເທດຈີນ, ແມ່ນນ້ຳອ້າງເຖິງ ແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງ

- ຈຽງ (Lancang Jiang). ການນຳໃຊ້ຊື່ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ມີທັດສະນະແນວຄິດທີ່ວ່າ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມ ເປັນລະບົບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຫວ່າງບໍດິນນານີ, ການໃຊ້ຊື່ “ແມ່ນ້ຳຂອງ-ລ້ານຊ້າງ” ເພື່ອອ້າງອີງເຖິງທົ່ວທັງອ່າງນັ້ນ ໄດ້ນຳພາໄປສູ່ການເຕີບໂຕຂອງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບແມ່ນ້ຳວ່າ ເປັນເໝືອນການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ວຍກັນ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງອ່າງ.
8. ເບິ່ງ www.thewaterpage.com/mekong.htm (February 20, 2002) ສຳລັບເນື້ອໃນສົມບູນຂອງສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງ.
 9. MRC ໄດ້ຮັບເງິນຈຳນວນ US\$ 70 ລ້ານ ເປັນເງິນຄ້ຳປະກັນ ແລະ ທຶນ (Mekong News, October-December 2001).
 10. ໃນເງື່ອນໄຂອັນກ້ວາງຂວາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ, ບັນດາປະເທດທີ່ໃຫ້ການສົນໃຈ ໃນການມີສ່ວນຕໍ່ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຮ່ວມກັນ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະປາສະຈາກການເຊື່ອມຕໍ່ທາງຊາຍແດນໂດຍກົງ, ມັນອາດຈະມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ປະສິດທິຜົນຂອງສະຖາບັນພາກພື້ນ. ສາທາລະນະລັດເຊັກ ແລະ ສະໂລວາກີ, ຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນປະເທດພາຄີ ແຕ່ຫາກມີທີ່ຕັ້ງພາຍໃນຂອບເຂດອ່າງໂຕ່ງຂອງທະເລບານຕິກ, ແມ່ນຄູ່ຮ່ວມໃນສັນຍາ ກັບຄະນະກຳມາທິການ ເຮັນຊິນກີ ໃນການຮັບຮູ້ເຖິງ ຜົນກະທົບຈາກການກະທຳຕ່າງໆຕາມເຂດຊາຍແດນຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ອາດມີຕໍ່ບັນດາປະເທດອື່ນໆທີ່ຮ່ວມຄວາມສົນໃຈໃນຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ ທະເລບານຕິກດ້ວຍກັນ (Homose et al, 1995).
 11. ປະເທດຈີນ ແລະ ນຽນນ້ຳ ກໍໄດ້ມີສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນກອງປະຊຸມສົນທະນາເຊັ່ນດຽວກັນ ໂດຍຜ່ານສາຍການພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນຂອງ ADB-MRC ເພື່ອອອກແບບວາງແຜນຍຸດທະສາດຕ່າງໆທີ່ມີປະສິດທິຜົນຫລາຍຂຶ້ນ ໃນການຈັດການກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບັນດາໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳ (ADB, 2000d).
 12. ເຖິງແມ່ນວ່າ ADB ໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະບໍ່ໃຫ້ເງິນເພື່ອກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ຕາມພາກສ່ວນລ້ານຊ້າງຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ຍ້ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ, ADB ຈະໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນພາກສ່ວນເອກະຊົນ ທີ່ລົງທຶນເຂົ້າໃນລະບົບເຂື່ອນ ໃນການພັດທະນາພະລັງງານຕະຄ່າຍາໄຟຟ້າຂອງພາກພື້ນ.
 13. ເບິ່ງ ASEAN ແວບໂຊດ, www.aseansec.org/menu_asean+3.htm (February 20, 2002).
 14. ເບິ່ງ CCAD ແວບໂຊດ, <http://ccad.sgsica.org> (February 20, 2002).
 15. ໂຄງການ SEF ຈະຈັດສະໜອງໂຄງຮ່າງວຽກງານດ້ານເຕັກນິກ, ນະໂຍບາຍ, ແລະ ຄຳຄິດເຫັນຕ່າງໆຂອງສະຖາບັນ ແລະ ຄູ່ມືແນະນຳ ທີ່ໄດ້ອອກແບບເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ຄວາມຍືນຍົງ ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິ່ງຄົນ ທີ່ໄດ້ຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດ; ຊຸດແຜນທີ່ ແລະ ຖານຂໍ້ມູນ GIS ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນພື້ນຖານທາງດ້ານວັດຖຸ-ຊີວະວິທະຍາ (bio-physical) ແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ, ໂຄງການຕ່າງໆ ຂອງ ADB--GMS ແລະ ແຫ່ງຊາດທີ່ສຳຄັນ, ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ-ການພັດທະນາ “ຈຸດທີ່ເຕັ້ນ” ທີ່ສຳຄັນຢູ່ໃນພາກພື້ນ; ລະບົບນຳໃຊ້ GIS ເປັນພື້ນຖານຂອງ GMS ການພັດທະນາ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການເຕືອນໄວ້ລວງໜ້າ. ເບິ່ງ SEF ແວບໂຊດ, www.eapap.unep.org/set.gms/index.htm (February 20, 2002).
 16. ເບິ່ງ ແວບໂຊດ, www.undp.org.vn/mlist/envirovlc/102000/post78.htm (February 20, 2002)
 17. ຫ້ລວງຈາກເຫດການນ້ຳຕຶກ ຢາລີ ແລ້ວ, ADB ໄດ້ສະເໜີການປະເມີນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກວ້າງຂວາງກວ່າເດີມ ຊຶ່ງລວມເອົາທັງຜົນກະທົບຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆ. ລັດຖະບານ ຫວຽດນາມ ບໍ່ຍອມຮັບຄຳສະເໜີດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງມັນຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ADB ສາມາດຖືກຂັດຂວາງດ້ວຍສິດທິພິເສດຂອງການຕັດສິນບັນຫາແຫ່ງຊາດຄິແນວໃດ (ການສື່ສານແບບສ່ວນຕົວກັບພະນັກງານ ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງພັດທະນາ, ກຸມພາ, 2002)
 18. ໃຫ້ເບິ່ງ ແວບໂຊດ ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງທະນາຄານເຊັ່ນດຽວກັນ, www.bicusa.org/asia/samut.htm (February 20, 2002)
 19. ສະຫະພັນລັດຂອງອິດສະຕາລີ ແມ່ນການຮ່ວມເຂົ້າກັນເປັນລັດ, ຊຶ່ງແຕ່ລະລັດຈະມີສະພາຂອງຕົນເອງ.
 20. ປະສິບການຂອງທົ່ວໂລກໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາລະບຽບຫລັກການໆບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ, ບໍ່ແມ່ນເນັ້ນເຖິງລະດັບການນຳໃຊ້ທີ່ຕໍ່າ. ໃຫ້ເບິ່ງ Wolf (2001) ສຳລັບການສົນທະນາປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບລະບຽບຫລັກການກົດໝາຍ ແລະ ບັນດາສັນຍາທີ່ບໍລິຫານການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຂ້າມຊາຍແດນ.
 21. MRC ຈະຈັດພິມບົດລາຍງານ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບຂອງອ່າງໃນປີ 2002.
 22. ໃຫ້ເບິ່ງ ICARD ແວບໂຊດ, www.agroviet.gov.vn/en/html/gioithieu.asp (February 20, 2002).
 23. ໃຫ້ເບິ່ງ Mekong News, October-December 2001, at www.mrcmekong.org/info_resources/infores002b002.htm (February 20, 2002)

24. ໃຫ້ເບິ່ງ ISP ແວບໂຊດ໌, www.ispnet.org/ (February 20, 2002)
25. ເວົ້າເຖິງວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອຂອງສາທາລະນະ ແມ່ນສໍາຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ASEAN ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນດ້ານເງິນ ແກ່ສະພາປະຊາຊົນຂອງ ASEAN ໃນເດືອນພະຈິກ 2000. ສະຖານທີ່ປະຊຸມນີ້ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອສະໜອງແນວທາງສໍາລັບການສົນທະນາແບບທາງຂວາງ ແລະ ການຮ່ວມເອົາອົງກອນສັງຄົມ (civil society) ເຂົ້າໃນເຄື່ອນຄ່າຍຂອງລະດັບ ASEAN (ASEC- AN People's Assembly, 2000). ນອກຈາກການຖະແຫລງການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມແລ້ວ, ສະຖານທີ່ປະຊຸມບໍ່ໄດ້ຖືກອອກແບບ ເພື່ອປະກອບສ່ວນໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ຄວາມສຸກຂຶ້ນລະມັດລະວັງຂອງ ASEAN, ແລະ ຊຸມນຸມເອົາຄໍາແນະນໍາຕ່າງໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ນໍາເອົາເຂົ້າຢູ່ໃນຂະບວນການຕ່າງໆ ຂອງທາງການ.
26. ໃນບໍ່ດົນມານີ້ ການລິເລີ່ມໄດ້ຖືກຜັນຂະຫຍາຍ ໂດຍຜ່ານການບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ກັບອົງການອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ (IUCN) ເພື່ອສ້າງໂຄງການອະນຸລັກລະບົບນິເວດວິທະຍານໍ້າຈືດ ຂອງອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ, ແລະ ປະຈຸບັນກໍ່ລວມເອົາການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ WWF, IUCN, MRC, ຄະນະ ກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ ຂອງທັງສີ່ປະເທດ, ແລະ ຫລາຍໆສະຖາບັນວິຊາການສຶກສາ ແລະ ລູກການຝຶກອົບຮົມຕ່າງໆຂອງທ້ອງຖິ່ນ (WWF Indochina Newsletter, volume 19, issue 1.02, January 2002).
27. ສື່ສານພິວິດພັນແບບສ່ວນຕົວກັບອາຈານ ຍິ່ງຢຽວຈາງ, ຊຶ່ງປະຕິບັດໜ້າທີ່ຢູ່ໃນສະພາອຳນວຍການຂອງສະຖານທີ່ປະຊຸມດ້ານປ່າໄມ້ຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອ (www.neaff.or.kr).
28. ບົດນຳສະເໜີຂອງ Robert. O. Keohane ຢູ່ທີ່ສະຖາບັນຊັບພະຍາກອນໂລກ, ໃນ 23 ມັງກອນ 2002.
29. ຈຸດດັ່ງກ່າວນີ້ ຖືກນຳສະເໜີໃຫ້ເຫັນດ້ວຍຄວາມເປັນຈິງທີ່ວ່າ CEO ຄົນປະຈຸບັນຂອງ MRCS ບໍ່ແມ່ນພົນລະເມືອງຈາກປະເທດ MRC, ແລະ ຄົນກ່ອນກໍ່ບໍ່ແມ່ນເຊັ່ນດຽວກັນ. ໜ້າທີ່ຕໍາແໜ່ງຂອງ CEO ແມ່ນຜູ້ທີ່ຖືກບັງຄັບ, ທີ່ໄດ້ຊ່ອງໜ້າກັນລະຫວ່າງຄວາມຕ້ອງການຂອງທັງລັດຖະບານສະມາຊິກແລະຜູ້ໃຫ້ທຶນການຊ່ວຍເຫລືອ.
30. ດັ່ງກ່ຽວການເມືອງທາງການ, ມັນຈະແຈ້ງວ່າ ຄວາມສາມາດໃນການຊີ້ແຈງຂອງ ASEAN ແມ່ນຕໍ່ກັບບັນດານາໆຊາດສະມາຊິກຂອງຕົນເອງ, ຊຶ່ງລວມມີທັງປະເທດທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານຂອງ MSEA.
31. ໃຫ້ເບິ່ງແວບໂຊດ໌ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງທະນາຄານ, www.bicusa.org/asia/samut.htm (February 20, 2002)